

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

శ్రీ పంపాచల గంగాధరస్వరూప

మందాకిని

గో. నా. కజగి

౨ రూ.

కృష్ణా రామోద్భవ

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202354

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

1283
Call No. K18M Accession No. K 5897

Author F. W. F. D. - G. N.

Title Woolly 1945

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಮಂದಾಕಿನಿ

(ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)

ಲೇಖಕರು:

ಗೋ. ನಾ. ಕರ್ಜಗಿ

(ಸೀಚೆ ಇನಾಮದಾರ, ಅಲ್ಲಾಹೋ ಅಕಬರ ನೊದಲಾವ
ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕರ್ತರು)

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಿ. ಪ. ಕಾಳೆ,

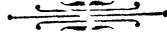
ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಲ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ,

೩೦೦ ನುಡಿಹಾಳ, ಧಾರವಾಡ

೨ನೇ ಮುದ್ರಣ

೧೯೪೫

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಎರಡು ಮಾತುಗಳು

‘ಏಕ ಬಾಕಾವಾಲಾ’ ಎಂದು ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪೊಂದಿದ ಭಾದುಷಿಯ ಅರಸನಾದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥಾನಕವಿದು. ಇದರಲ್ಲಾದರೂ “ಆಲ್ಲಾ ಹೋ ಆಕಬರ” ಪುಸ್ತಕದೊಳಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದಂತೆ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಐಕ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯೇ ಇದೆ.

ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದು ಸ್ತಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಹಿಂದುಗಳು ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗೂಣವಾದ ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆಂದು ದೊರೆಯುವದೋ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಗಳು ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಬೇಸರಿಯುವದಿಲ್ಲ!

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿಯ ಮಂದಾಕಿನಿ, ಕಿರಣಾಲಿ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿ, ಚೋನಾಬಖಾನ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಿಗಳೂ ನಶೆರತ, ಕಿಶೋರಿವೋಹನ ಮುಂತಾದ ಹೀನಗುಣಿಗಳೂ ವಾಚಕರ ವೃತ್ತಿಸುಧಾರಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಲ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ದ್ವಾರಾ ಇಂಥ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನಾವು ಕನ್ನಡ ವಾಚಕವೃಂದದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು. ವಾಚಕರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಂತರ್ಬಹಿರಂಗಗಳು ಮನಮೋಹಕವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆವು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥತೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಲೇಖಕರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಆಭಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.

ಮಂದಾಕಿನಿ.

‘ಅಯ್ಯೋ, ಸತ್ತೆನು-ಸತ್ತೆನು, ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿರುವಿರಿ? ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ.’

“ಇದೇನು, ಯಾರೋ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಬೇಡುತ್ತಿರುವರು. ಇದೇನು ಗೌಡರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಿರಬಹುದೆ? ಅದಿಶೂರನ ಗೌಡವು! ಬಲ್ಲಾಳನೇನರ ಗೌಡವು!! ಭಾರತ ದೇಶದ ಲಲಾಟಸ್ವರೂಪ ಗೌಡವು!!! ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದ ಅಪಮಾನಿತವಾಗಿ, ಕಾತರಸ್ವರದಿಂದ ಮೊರೆ ಇಡುತ್ತಿರಬಹುದೆ? ಈ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೊರೆಯ ಆರ್ತಸ್ವರವು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಸುಲ್ಲದ ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ಇರಬಹುದೆ?”

ಈ ಸ್ವರವು ಸಾಂಡುವರ್ಧನ ಪಟ್ಟಣದ ಉತ್ತರ ಸೀಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಂದಿತು. ಆಗ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಹರದ ಆರಂಭದ ಸಮಯವು. ಕಾಳಿಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದ ಕೀರ್ತಿಯ ಅನಶೇಷ ವಾದ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲು ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದರ ಹತ್ತರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಜ್ಜಿತನಾದ ಬಬ್ಬ ವೀರ ಯುವಕನು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನು ಗಂಭೀರವಾದ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಗತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈನುರೆತಿವ್ವನು. ಸಮೂಹದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀನು ಹಾಕಿದ್ದ ಆತನ ಕುದುರೆಯು. ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿ ಈ ಆರ್ತಸ್ವರವು ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆ ವೀರ ಪುರುಷನು ಆ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಮುಕಿತನಾದರೂ ಆತ್ಮಗತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ, “ಇದೇನು? ವಂಗಮಾತೆಯ ರೋದನಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಮಾತೇ, ದುಷ್ಟ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಕಾತರವಾಗಿ, ಶೋಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿಯೇನು? ನೀನು ಈ ಭ್ರಮಿಸಾವಶೇಷ ಗೌಡಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ದುಷ್ಟರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರಲ್ಲವೇ? ಮಾತೆ, ಶಾಂತಳಾಗು! ಇನ್ನು ದುಃಖಿಸಬೇಡ!! ನಾನಂತೂ ಇನ್ನು ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು

ಸಹಿಸಲಾರೆನು. ನಾನು ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾಳಿಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವುದೇನಂದರೆ. .”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನಂತೆ ಮತ್ತೆ:—“ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ-ರಕ್ಷಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಒದರಿದ್ದು ಕೇಳಬಂತು. ಆಗ ಆ ತರುಣ ಯುವಕನ ತಂದ್ರಾಭಂಗವಾಯಿತು. ಅವನು ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ನಂತರ ಚಪಲತನದಿಂದ ಹಾರಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಆರ್ತಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂದಿತೋ, ಆ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಸಿದನು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಾಳಿಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಒಂದು ಹಳೇ ಮನೆಯ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ತರುಣ ಯುವಕರು ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಿಕೆಯ ಶೀರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುತ್ತ ಅವಳನ್ನು ಬತ್ತಲೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆ ಬಾಲಿಕೆಯು ‘ಅಯ್ಯೋ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ! ನನ್ನ ಮಾನ ಉಳಿಸಿರಿ!’ ಎಂದು ಚೀರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮುಸಲ್ಮಾನನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಹಿಂದುವು. ಇಬ್ಬರ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳೂ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳವು. ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನಲ್ಲಿಯ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಒರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಖಡ್ಗಗಳು. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ತರುಣನ ಆಡಂಬರವು ಹೆಚ್ಚು ಒಡೆದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೌದು, ಅವನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೇ? ಯಾವನು ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯರು ಅರಣ್ಯ, ಪರ್ವತ, ಗವಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿ, ಉಪವಾಸದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಪುತ್ರ ಸಶಿರತೆ ಶಪಥೇ ಅವನು. ಇವನು ಬಂಗಾಲದ ಸವಾಬನಾದ ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಮಗನು. ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಬೇನೆಯಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಕಾರಭಾರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಒಪ್ಪಿಸದಿದ್ದರೂ ಸಶಿರತನು ತಾನೇ ಆ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಸಶಿರತನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ಹಿಂದುವು ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನು. ಇವನ ವಯಸ್ಸು ೨೪-೨೫ ವರ್ಷಗಳು. ಬಣ್ಣವು ಕೆಂಪದಾದರೂ ಕುರೂಪಿಯು.

ಅವನು ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮಗನು. ಇವನಿಗೆ ಭೂ-ಸಂಪತ್ತಿಯು ವಿಶೇಷವಿರದಿದ್ದರೂ, ಧನವಂತನಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಸುಲ್ತಾನಪುತ್ರನ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದ್ದನು. ಇದುವರೆಗಿನ ಸುಲ್ತಾನಪುತ್ರನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಪಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನು ಸಮಭಾಗಿ ಯಾಗಿದ್ದನು.

ಆ ಬಾಲಕಿಯ ಹೆಸರು ಮಂದಾಕಿನಿಯು. ಇವಳು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಂಗಡ ತನ್ನ ಭಾವೀ ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಪರಿವಾರದಿಂದೂಷ ಗೂಡಿದ ಆ ವಾಪಕಾರ್ಯಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಈ ಪಿತಾ-ಪುತ್ರಿಯರು ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ, ನಶಿತನು ಆ ಬಾಲಕಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಳಿದೀ ಸದಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿಸಿ, ಆ ತರುಣಿಯ ಸತೀತ್ವ ಭಂಗದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದನು. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಯಾದ ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಆ ನರಸಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ವಿನಯದ ಮಾತು ಗಳಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಧರ್ಮದ-ದೇವರ ಆಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟಳು; ಆದರೆ ಅವರು ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯಂತೆ ಆವೇಶವನ್ನು ಸಹ ತೋರಿಸಿದಳು; ಆದರೂ ಅದರ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ಉಸಾಯ ಗಾಣದೆ, ಮೇಲಿನಂತೆ ಆರ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಚೀರಿದಳು.

ಆ ಅರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೂಗನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳಬೇಕು ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ನವಾಬಪುತ್ರನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರಾದರೂ ಯಾರು? ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ಉಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರವು ಛಿನ್ನ-ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಅವಳ ದೇಹದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದಿತು. ಇನ್ನು ಈ ನೀಚರು ತನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಭಂಗಮಾಡುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವಳು ಕಾತರಸ್ವರದಿಂದ, “ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿರುವಿರಿ? ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚೀರಿದಳು.

ಅವಳ ಸ್ವರವು ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ‘ಅಂಜ ಬೇಡ-ಅಂಜಬೇಡ’ ಎಂಬ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂತು.

ಆಗ ಮೂವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನೂ, ನಶಿತನೂ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು, ಕಾಲಾಂತಕನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಗಣೇಶ

ನಾರಾಯಣನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ ತೀರ ಸಸೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರು ಆ ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ನಶೆರಿತನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡ ಹತ್ತಿದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಜಿಗಿದು, ಕಿಶೋರೀವೋಹಸನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು, ನಶೆರಿತನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಜೋರಿಸಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲು, ಅವನ ಚಿಲಿಯುಳ್ಳ ಮುಂಡಾಸವು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕಾಲ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅದನ್ನು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದು—“ನಶೆರಿತ್, ಇಂದು ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ತುಳಿದರೇ ನನ್ನ ಕ್ರೋಧವು ಶಾಂತವಾಗುವದು” ಎಂದನು.

ನಶೆರಿತನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ-ನಡುಗುತ್ತ:—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ಅದು ಅಸಂಭವವು. ಇಂದು ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸೇ ಆ ಪ್ರಕಾರ ತುಳಿಯಲ್ಪಡುವದು” ಎಂದನು; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಸರದಲ್ಲಿಯ ಸಣ್ಣ ಕೊಳುನೂದಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆರು ಮಂದಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪತಾಣರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ನಶೆರಿತನು ಅವರಿಗೆ ಸಂಕೇತಮಾಡಿ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಪತಾಣರು ಮುಂದುವರಿದರು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವರು ಮುಂದೆ ಬರುವದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ, ಆ ಬಾಲಕಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಡಬ್ಬು ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು:—“ತಂಗೀ, ನೆಲದ ಮೇಲೆಕೆ ಉರುಳಾಡುವಿಯಮ್ಮಾ? ಏಳು,” ಎಂದನು. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಏಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಳು; ಆದರೆ ಉಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರವು ಹರಿದು ಹೋಗಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹ ಇರದ್ದರಿಂದ, ನಾಚಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನೆಲವನ್ನು ಪಿಕ್ಕೊಂಡಳು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು, ತಾನು ಹೊದಿರುವ ಶಲೆಯನ್ನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಚಲ್ಲಲು, ಅವಳು ಅದನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

ಮಂದಾಕಿನಿಗೆ ಇದೀಗ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ. ಅವಳ ರೂಪ-ಯೌವನ

ಗಳು ಈಗ ತಾನೆ ಮುಂದಡಿಯಿಡಹತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೂ ಅವಳ ಸುಂದರ ರೂಪವು ಜನರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಆಗ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪರ್ಭೋಗಿಸುವದಾಗದ್ದರಿಂದ, ನವಾಬವುತ್ರ ನಶಿರಿತನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ, ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ:—‘ಈ ಕಾಫರನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿರಿ,’ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಸೈನಿಕರು ಮುಂದುವರಿದರು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ:—ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಿರಿ; ನಾನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ. ಈ ಬಾಲಕಿಯನ್ನು ನಿರಾಪದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಬರುವೆನು, ಎಂದನು.

ನಶಿರಿತ:—ನಿವ ತೆಗೆದು ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯೇನು? ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ಅದು ಅಶಕ್ಯವು. ತಿಳಿಯಿತೇ?

ಗಣೇಶ:—ಓಡುವಂಥ ಹೇಡಿಯಾಗದ್ದರೆ ನಾನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ? ಈ ಬಾಲಕಿಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಡುವವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಿಮ್ಮದಲ್ಲ. ತಿಳಿಯಿತೇ? ಎಂದನು.

ನಶಿರಿತ:—ಎಷ್ಟು ಗರ್ವವೋ ನಿನಗೆ? ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವಿಯಾ? ಬಾ, ಮುಂದಕ್ಕೆ. ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಷ್ಟಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಒರೆಯಿಂಠ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿದನು.

ಗಣೇಶ:—ನಶಿರಿತಶಹಾ, ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರವು ರಂಗಮಹಾಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯೇನು? ಮೂರ್ಖಾ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲು. ಯುದ್ಧದ ತಿಂಡಿಯಿದ್ದರೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಯ ಮೇಲೆ ಶೂರತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಹೇಡಿಯಾದ ನೀನು ವೀರನೇ?

ನಶಿರಿತ:—ರಾಜದ್ರೋಹ! ಕಾಫರ!! ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿಯೇನು? ಬಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೋಡೋಣ, ಎಂದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವನ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನಶಿರಿತನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಕಡತದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ವೀರಾವೇಶವನ್ನು ನೋಡಿ,

ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನಿಂತನು. ಸೈನಿಕರು ನವಾಬಪುತ್ರನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಟಣ್ಣನೆ ಜಿಗಿದು ಕುಂದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಮಂದಾಕಿನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲಲು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಸರಿದು ನಿಂತಳು. ನಶೆರಿತನೂ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲಲು, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ:— “ಕೇಳಿರಿ, ನವಾಬ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೈನಿಕರ ಸಂಗಡ ನಮ್ಮದು ಇದುವರೆಗೂ ವೈರಭಾವವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ, ಸನ್ನೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ರಕ್ತಪಾತ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದು. ಈ ರಕ್ತಪಾತದ ಸಲುವಾಗಿ ನೀವೇ ಅಪರಾಧಿಗಳು” ಎಂದನು.

ಸೈನಿಕರು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತಿರುಗಿ, ಹಿಂದಿನ ಪಠಾಣರನ್ನು ಒಂದೇ ಹೊಡತದಿಂದ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು. ನಂತರ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಬರ್ಚಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಚುಚ್ಚಿದನು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೈಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಪರಲೋಕದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದನು. ಮೂವರ ಮರಣದಿಂದ ಉಳಿದ ಮೂವರು ಅವೇಶದಿಂದ ಪರಿ ಬಂದರು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಚತುರತನದಿಂದ ಅವರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಪೂರ್ವಜರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಆಗ ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಪಲಾಯನ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಂತರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು:—“ಹೇಡಿ, ಇನ್ನೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವದೇನು?” ಎಂದನು. ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ, ನಶೆರಿತನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ನಶೆರಿತನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮುಂದೆ ಬಂದು:— “ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ!” ಎಂದನು.

ಗಣೇಶ:—ನವಾಬಪುತ್ರ, ಮತ್ತೇನು? ಅಪ್ಪಣೆಯಯಾಗಲಿ.

ನಶೆರಿತ:—ಈ ಅಪಮಾನವನ್ನು ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸುವೆನೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಬೇಡ. ತಿಳಿಯಿತೇ?

ಗಣೇಶ:—ಬಾಧುಡಿ ರಾಜಮನೆತನವು ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿಲ್ಲ. ತಿಳಿಯಿತೇ ?

ನಶೆರಿತ:—ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಚಿರಶತ್ರುವು. ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡು.

ಗಣೇಶ:—ಏನೂ ಆಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜುವವನಲ್ಲ. ನಶೆರಿತ್, ನಿನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ.

ನಶೆರಿತ:—ಒಳ್ಳೇದು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನಿನಗೆ ಇದರ ಫಲವು ಸಿಗುವದು.

ಗಣೇಶ:—ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು; ಆದರೆ ನನ್ನ ದುರ್ವೈವವು. ನೀನು ನವಾಬಪುತ್ರನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಇಂದು ನಿನಗೆ....

ನಶೆರಿತ:—ನನಗೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿ?

ಗಣೇಶ:—ಹಿಂದೂ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಯಸುವ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಫಲ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ, ಹೀಗೆಂದು ಮಂದಾಕಿಣಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದನು.

(೨)

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಬಾಧುಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಅರಸನು. ಬಾಧುಡಿ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯ ಹೆಸರು ಸಪ್ತದುರ್ಗ. ಸಪ್ತದುರ್ಗದ ಸುತ್ತಲೂ ಆಳವಾದ ಕಂದಕವು. ಯಾವಾಗಲೂ ನೀರಿಸಿಂಪ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಂದ ಕಕ್ಕೆ ಚಲನವಲನವೆಂಬ ಸರೋವರದಿಂದ ನೀರು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನು ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗದ ಒಡೆಯ ನಾದರೂ, ಗೌಡ-ನವಾಬನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಜಹಾಗೀರದಾರನು. ಆಗಿನ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಹಾಗೀರದಾರರಿಗೆ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೂ ರಾಜನೆಂಬ ಉಪ ನಾಮವು. ಇವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಜಮೀನದಾರರಿದ್ದರು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಇವನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಸಿದ್ಧರಾದ ಉದಯನಾಚಾರ್ಯರ ವಂಶದವನು. ಈ ಬಾಧುಡೀ ವಂಶವು

“ರೂಪಾಯಿವಾಲಾ” ಎಂಬ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವುದು. ಈ ಮನೆತನದವರೂ ಗೌಡರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದೇ ರೂಪಾಯಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇವರಿಗೆ ‘ರೂಪಾಯಿವಾಲಾ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದೇ ರೂಪಾಯಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ನವಾಬನ ಅಧೀನನು ಸೈಫುದ್ದೀನನು ವೀರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಖಾಸಸಾಹೇಬ ಎಂಬ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಕಾರಣಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಯಾಕಂದರೆ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹತ್ತರ ೧೦ ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವಿತ್ತು; ಇದಲ್ಲದೆ ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಪಠಾಣರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೪೦-೫೦ ಸಾವಿರವಿರಬಹುದು. ಕಾರಣ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಠಾಣರ ವಿರುದ್ಧ ಹಿಂದೂರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯವು ನವಾಬನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುವಂತೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ದೇಹವು ಬಲವಾದದ್ದು. ಅವನ ನಡಿದಾದ ತೋಳುಗಳೂ, ಉನ್ನತವಾದ ಹಣೆಯೂ, ಉಜ್ವಲ ನಯನಗಳೂ ಅವನ ಶೂರತನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷದ್ದಿತ್ತು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅನುಕೂಲತೆಯಿತ್ತು. ಪತ್ನಿಯಾದ ತ್ರಿಪುರಾಸುಂದರಿಯು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸುಂದರಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವಳ ದೇಶಭಕ್ತಿಯೂ, ಧರ್ಮಪರಾಯಣತೆಯೂ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ಇಂಥ ವಂಶಿಕಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಯದುನಾರಾಯಣನು ಅಪ್ರತಿಮ ಶೂರನು. ಇವನಿಗೆ ಈಗ ೧೯-೨೦ ವರ್ಷ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗೌರಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಿದ್ದರೂ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು

ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೂ ಹಿಂದೂನಜರ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಲೂಟಿಯು, ಹಿಂದೂದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕೆಡುವಿ ಮಶೀದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವಾರ್ತೆಯು, ಹಿಂದೂಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಹಾಸಿಯು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ, ಅವನ ಜೀವವು ತಲ್ಲಣಿಸಿ, ತನ್ನ ಏಶ್ವರ್ಯ-ಸುಖ-ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು.

ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಪಠಾಣ ಸರದಾರರು ಹಿಂದೂಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಶೀರಿತ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಭಂಗವು ಅವನ ಆಟದ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನು ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅವನು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಮಂದಾಕಿನಿಗೆ ಸಂಕಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ದೊರೆತಂತೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲ ಬರಬೇಕು?

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆಡುಕೊಂಡು ಅವಳ ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದಕ್ಕೆ ಕಾಳಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆ ಹಿಡಿದು ನಡೆದನು; ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿಮ್ಮ ಊರು ಯಾವದು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಂದಾ:—ನಮ್ಮ ಊರು ವಜ್ರಯೋಗಿನಿ ಗ್ರಾಮವು.

ಗಣೇಶ:—ಅದು ಕಾಳಂದೀ ನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಂಡೆಗಾಯಿ ತಲ್ಲವೆ?

ಮಂದಾಕಿನಿ:—ಅಹುದು.

ಗಣೇಶ:—ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?

ಮಂದಾ:—ಮಂದಾಕಿನಿ.

ಗಣೇಶ:—ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?

ಮಂದಾ:—ನನ್ನ ಭಾವಿ ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ.

ಗಣೇಶ:—ನಿನ್ನ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಿರುವರು?

ಮಂದಾ:—ತಂದೆಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಗಣೇಶ:—ಒಳ್ಳೇದು; ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಶೋಧದ ಸಲುವಾಗಿ ಆದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವೆನೆಂದನು.

ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ವಿನಯ ಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲವು ವಿನಯಗಾರರಿದ್ದರು. ಅವರು ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಮೃತ ದೇಹವನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ನೋಡಿರಿ, ಇವರು ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಅದು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೃತಶರೀರವೆಂದು ಗುರ್ತು ಹಿಡಿದಳು; ಮತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ ತಂದೆಯ ಮೃತ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಯಾವ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇದುವರೆಗೆ ಅಶ್ರುಭರಿತವಾಗಿದ್ದವೋ, ಅವು ಈಗ ರುಕ್ಷವಾದವು. ಮೊದಲು ಕಣ್ಣೀರು ಹನಿಗಳಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿನ ಕರೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಗ್ನಿಯ ಕಣಗಳು ಕಂಡವು. ಅವಳ ಗಂಭೀರಸ್ವರದಿಂದ:— “ಆಯಿತು; ಆಗುವದಾಗಿ ಹೋಯಿತು, ಇನ್ನು ಮಾಡುವದೇನು? ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದಳು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವಳನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ವಜ್ರಯೋಗಿನಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಧವಲ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಆ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಶೋಭಾಯಮಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಇಂಥ ಸಹಸ್ರ ಕಿರಣಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದರೂ ಮಂದಾಕಿನಿಗೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಅಂಧಕಾರವೇ ಸರಿ. ಅವಳು ದೀನಸ್ವರದಿಂದ “ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾರ ಹತ್ತರ ಇರಬೇಕು?” ಎಂದಳು.

ಗಣೇಶ:—ನಾನು ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಅಂದು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಕೂಲಕರ್ಣಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಆ ಗ್ರಾಮದ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮಂದಾಕಿನಿಯ ತಂದೆಯ ಮರಣದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಬಾಲಕಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು, ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಯ ಮನೆಯ

ಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅವಳ ಸೇವೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ದಾಸಿಯರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ, ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹೊರಟು ಹೋದನು.

(೩)

ಗೌಡರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೂರರ ಚಿಹ್ನವು ಕೊಂಡವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಸರ ಐಶ್ವರ್ಯ-ಕೀರ್ತಿಗಳು ಭಾರತದ ತುಂಬ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದವು. ಕಾಳಿಂದೀ ನದಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಆದಿಶೂರರ ಗೌಡ ರಾಜ ಧಾನಿಯಿತ್ತು. ಅದೇ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡೆಗೆ ಬಲ್ಲಾಳಸೇನರು ಗೌಡರಾಜ ಧಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದು ಬಲ್ಲಾಳವಾಡಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಗೌಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಖತ್ಯಾರ ಖಿಲ ಜಿಯು ನಾಲ್ಕತ್ತು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೪೦ರಲ್ಲಿ ಸವಾಬ ಹಾಜಿ ಅಲೀನುಶಹನು ಗೌಡನಗರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಂದಿ (ಭಾಗೀರಥಿ)ಯ ದಂಡೆಗೆ ಪಾಂಡುವರ್ಧನ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಪೊಮ್ಮುಗನಾದ ಸೈಫುದ್ದೀನನೇ ಈಗ ಸವಾಬನಾಗಿದ್ದನು. ಪಾಂಡುವರ್ಧನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಫಿರೋಜಾಬಾದ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಫಿರೋಜಾಬಾದವ ಸವಾಬನು.

ಮೇಲಿನ ಸಂಗತಿಯು ನಡೆವ ಮರು ದಿನವ ಮುಂಜಾನೆ ಸೈಫುದ್ದೀನನ ದರಬಾರದಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಬಂದಿತು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ನೂರು ಜನ ಶರೀರ ರಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಬೇಡುವವರ ಅಂದರೆ, ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವರು ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ದರ್ಬಾರಗೃಹವು ಚನರಿಸಿದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಸವಾಬನು ಉಚ್ಚ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತೊಂದು ಆಸನದ ಮೇಲೆ ನಶರಿತನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಎಡ-ಬಲ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ-ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮಂತ್ರಿ

ಗಳು ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳದ ಕಡೆ ನ್ಯಾಯಪ್ರಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳವು. ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತರೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳವು. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಆರೋಪಿಗಳು ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ ಪಂಜರವು. ಈ ಪಂಜರದ ಸುತ್ತಲೂ ಶಿಪಾಯಿಗಳ ಕಾವಲು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯಬೇಡತಕ್ಕ ಜನರು ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನಶಿರತನು:—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ನೀನು ಆರೋಪಿಯು. ನ್ಯಾಯಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಜಾಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆರೋಪಿಗಳು ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲು” ಎಂದು ಒದರಿ ಹೇಳಿದನು.

ಆದರೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸ್ತಬ್ಧನು. ಆಗ ನಶಿರತನು ಮತ್ತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ಅಪರಾಧಿಗಳ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲು,” ಎಂದನು.

ಗಣೇಶ:—ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸುವ ಅರ್ಜಿದಾರರು ಯಾರು?

ನಶಿರತ:—ನಾನು.

ಗಣೇಶ:—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನೊಂದಲು ನ್ಯಾಯ ಬೇಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲು, ಎಂದನು.

ನಶಿರತನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ನವಾಬಪುತ್ರರು ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತದ್ದು ಅವನ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಒರಲಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸಿರುತ್ತರನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ನಶಿರತನ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, “ನಶಿರತ, ಇದುವರೆಗೆ ನೀನೂ ಗೌಡರಾಜ್ಯದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಹಕ್ಕು ಇರುವದೋ, ನಿನಗೂ ಅಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುವ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಗರ್ವದಿಂದ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಬೇಡ. ದುರಭಿಮಾನ ಬಿಡು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪದ ಅರ್ಜಿಯಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲು,” ಎಂದನು.

ನಶಿರತನು ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದನು. ಎಲ್ಲರ

ದೃಷ್ಟಿಯೂ ತನ್ನ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ನವಾಬನು ಇದುವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಇನ್ನು ತಾನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ನೀನು ರಾಜದ್ರೋಹಿಯು. ಇಂದು ಆದರ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಗಣೇಶ:—ಕರ್ತವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ನಾನು ರಾಜ ದ್ರೋಹಿಯಾಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ದೇಶಭಕ್ತನು.

ಸೈಫು:—ನೀನು ರಾಜಸೈನಿಕರ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆಯಷ್ಟೇ?

ಗಣೇಶ:—ಹೌದು; ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಸೈಫು:—ಏಕೆ ಮಾಡಿದೆ?

ಗಣೇಶ:—ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ.

ಸೈಫು:—ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಸೈನ್ಯವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಬಂತೇ?

ಗಣೇಶ:—ನಶೀತನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಬಂದರು.

ಸೈಫು:—ನಶೀತನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು?

ಗಣೇಶ:—ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಇಂದು ನ್ಯಾಯಪ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಶೀತಶಹಾ, ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಾ! ಅಪರಾಧಿಗಳ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲು ಬಾ!! ಎಂದನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಈ ಸಾಹಸದ, ದರ್ಪದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ದಂಗುಬಡಿದು ನಿಂತರು. ಯಾವ ನಶೀತನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಲು ನವಾಬನಿಗೆ ಕೂಡ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಥ ನಶೀತನ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದಿಯು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸರದಾರರು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅಳಿಗಾಱವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಯಾರು ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದರೋ, ಅವರು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ಮೊದಲು ಫಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನು ತಂದದ್ದರಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ—
‘ಸುಲ್ತಾನಸಾಹೇಬ, ನನ್ನ ದೊಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿಯಿರುವದು. ವಿಚಾರಣೆ ಯಾಗಬೇಕು,’ ಎಂದನು.

ಸೈಘು:—ಅಪರಾಧಿಯು ಯಾರು ?

ಗಣೇಶ:—ಸುಲ್ತಾನಪುತ್ರ ನಶರಿತಶಹಾ.

ಸೈಘು:—ಸುಲ್ತಾನಪುತ್ರನ ವಿರುದ್ಧ ಫಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗಣೇಶ:—ಸುಲ್ತಾನ, ನೀವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅರಸರು. ನಾವು (ಹಿಂದೂಜನರು) ಅರಸನನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ನಮ್ಮ ಆ ಭಕ್ತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡಿರಿ. ಸಿಂಹಾಸನವೂ ರಾಜ್ಯವೂ ಧರ್ಮದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಅನೀತಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು, ರಾಜಧರ್ಮದ ಅವಹೇಲನೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ನಾಶವಾಗುವದು. ಈ ಗೌಡಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ನಿಮಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶೂರ, ಪಾಲ, ಸೇನವಂಶದವರು ರಾಜ್ಯವಾಳಿರುವರು. ಪಾಪದ ಸಂಚಯವಾದ ಕೂಡಲೆ ಅವರ ರಾಜ್ಯವು ನಾಶವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇನಂದರೆ, ಶೂರ ಪಠಾಣವಂಶದವರಾದ ನೀವು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡದೆ, ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿರಿ; ಅಂದರೆ ಪಠಾಣರ ರಾಜ್ಯವು ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರಂತೆ ಸ್ಥಿರವಾಗುವದು, ಎಂದನು.

ಸಭೆಯು ನಿಸ್ತಬ್ಧವು! ಸೈಘುದ್ವೀನನು ಚಿಂತಾಮುಗ್ಧನು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ನವಾಬನು ಮೋರೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಿ:—“ತಿಳಿಯಿತು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ ಖಾನ, ನೀವು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಚಿಂತಕರು. ಯಾರು ಸದುವದೇಶ ಮಾಡುವರೋ, ಅವರು ಮಂತ್ರಿಪದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಂತ್ರಿಪದಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿರುವೆನು.”

ಗಣೇಶ:—ಈ ಸೇವಕನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕೃಪೆಯು ಒಡಕವಾಯಿತು; ಆದರೆ....

ಸೈಘು:—ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವದೇನು? ಬಳೇದು. ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿರಿ, ಮಾತಾಡೋಣ. ಇಂದಿನ ದರ್ಜಾರ ಬರಖಾಸ್ತ! ಎಂದಂದು, ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎದ್ದನು. ಹಿಂದುಗಳೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ಗೆದ್ದನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು ; ಆದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮಾತ್ರ ತಾನು ಸೋತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು.

ಅವನು (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ):—ನಾನಿನ್ನು ಸಶರೀತನ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಬೇಕೆ? ಛೇ! ಇದು ಅಶಕ್ಯವು, ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

(೪)

ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನ ತಂದೆಯು ತೀರಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವನು ಪ್ರಚುರವಾದ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನೆಯು ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು. ಅವನಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಸತ್ತಿಯು ತಾಪ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

“ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಧನವಿರುವದೋ, ಅವರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿರುವದು.” ಕುಕರ್ಮಿಯಾದ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನಿಗೆ ಮುಖಸ್ತಿಯು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೇಕರು ಕೂಡಿದರು. ಬಹಳ ಹೇಳುವದೇನು? ನಶರೀತನು ಸಹ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬರಹತ್ತಿದನು. ಒಬ್ಬನ ದುಡ್ಡು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಅಧಿಕಾರ; ಇವೆರಡೂ ಸಂಯೋಗವಾಗಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದವು!

ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಕಾಳಿಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನ ವಿಲಾಸಗೃಹವೂ, ಉಪವನವೂ ಇದ್ದವು. ಅವನು ಹಗಲು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ರಾತ್ರಿ ಆ ವಿಲಾಸಭವನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವಿಲಾಸ ಭವನವು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಸುಂದರವಾದ ಉಪವನವು ಅನೇಕ ಹೂವಿನ ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ವಿಲಾಸಗೃಹದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆಗ ಮೂರುಸಂಜೆಯ ಸಮಯ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿದ್ದವು. ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳ ಸುಗಂಧವು ಸುಳಿಗಾಳಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಪಸರಿಸತೊಡ

ಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವುದು ರುಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲೇ ನರ್ತಕಿಯರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಅವರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಬರತಕ್ಕವರು. ಇಂದು ಅವರು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ವಿರಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನು ಬಂದು, “ಹುಜೂರ, ಹೊರಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನು ಬಂದಿದ್ದು, ಅವನು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವನು,” ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿ:—ಅವನು ಏನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವನು ?

ಸೇವಕ:—ನನಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು ?

ಕಿಶೋರಿ:—ಅವನ ಹತ್ತರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೇನಾದರೂ ಇರುವವೋ ?

ಸೇವಕ:—ಇಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರಿ:—ಹಾಗಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕಳುಹಿಸು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನು ಬಾಗಿಲದ ಹತ್ತರ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಬಾಲಕನು ಬಹಳೇ ಸುಂದರನು. ಇದೇ ರೂಪವು ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ಇದ್ದಿತೆಂದರೆ, ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಆ ಬಾಲಕನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಾವೀಬಣ್ಣದ ಅಂಗಿಯು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪೇಟಾ, ಕಾಲ್ನಲ್ಲಿ ಆವಿಗೆಗಳು. ಅವನ ಆ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಂಡ ವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ‘ಇವನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಬಾಲಕಿಯಾಗಿದ್ದರೆ. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕೊಂಡು, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ‘ತಮ್ಮಾ, ನಿನಗೇನು ಬೇಕು ?’ ಎಂದನು.

ಬಾಲಕನು ಅದರ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ, ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನರೆಂದರೆ ತಾವೇ ಏನು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಿಶೋರಿ:—ಹೌದು.

ಬಾ:—ತಮ್ಮ ಹತ್ತರ ನನ್ನದೊಂದು ಕೆಲಸವಿರುವುದು.

ಕಿಶೋರಿ:—ಅದೇನು ?

ಬಾ:—ತಾವು ಬಹಳ ದಯಾವಂತರೆಂದು ಕೇಳಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋ:- ಚಲೋದಾಯಿತು. ಮುಂದೆ?

ಬಾ:- ತಾವು ಶ್ರೀಮಂತರು.

ಕಿಶೋ:- ಅದು ನಿಜವು. ಮುಂದೆ?

ಬಾ:- ತಾವು ಧರ್ಮಿಯುಳ್ಳವರು; ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರು.

ಕಿಶೋ:- ನೀನು ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಳ ಮಾತಾಡಲು ಕಲಿತಿದುವೆ!

ಬಾ:- ಯಾರಿಗೆ ಮಾತಿನ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟೋ, ಅವರು ಕಲಿಯಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ಕಿಶೋ:- ಈಗ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

ಬಾ:- ನಾನು ಬಹಳೇ ಬಡವನು.

ಕಿಶೋ:- ನಿನಗೆ ಹಣವು ಬೇಕೇ ?

ಬಾ:- ಬೇಡ.

ಕಿಶೋ:- ಹಾಗಾದರೆ ಏನು ಬೇಡುವೆ ?

ಬಾ:- ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬೇಡುವೆನು.

ಕಿಶೋ:- ನಿನ್ನ ಆಸ್ತರಾರಿವರು ?

ಬಾ:- ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಮಾತಮಾತಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನ ಕಂಠವು ಬಿಗಿಯಿತು.

ಕಿಶೋ:- ನಿನ್ನ ಊರು ಯಾವದು ?

ಬಾ:- ಬಹು ದೂರವಿದೆ.

ಕಿಶೋ:- ಒಳ್ಳೇದು, ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರು, ತಿಳಿಯಿತೇ ?

ಬಾ:- ತಾವು ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರೆಂದು ಕೇಳಿದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ಕಿಶೋ:- ನಾನು ಅಂತಃಕರಣವೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ.

ಬಾ:- ಹಾಗಾದರೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣವೇನು ?

ಕಿಶೋ:- ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವಿರುವದು.

ಬಾ:- ಸ್ವಾಮಿ, ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾರ್ಥವೇ? ಯಾವ ಸ್ವಾರ್ಥವದು?

ಕಿಶೋರ:—ನಿನ್ನ ಸುಂದರ ಮುಖ ಕಮಲವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು. . . .

ಬಾಲಕನ ಮುಖವು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಆರಕ್ತವಾಯಿತು, ಕಿಶೋರೀ ಮೋಹನನು ಬಾಲಕನನ್ನು ಕೂರಿತು:—ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು? ಎಂದನು.

ಬಾ:—ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮನೋಹರ.

ಕಿಶೋರ:—ಯೋಗ್ಯವು, ರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹೆಸರೇ ಇದು. ಇರಲಿ. ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡವೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಬಾ:—ಆಗಲಿ; ಆದರೆ ತಾವು ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗಡ ಇರುವ ವೇಳೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋರ:—ಅದೇಕೆ?

ಬಾ:—ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಂಥ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಧನಿಕನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ದೈನು. ಅವನು ಸಹ ಯಾವಾಗಲೂ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವೇಶ್ಯೆಯರು ನನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ-ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಆಗಿನಿಂದ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸಹ ಇರಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋರ:—ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರೇಮ ಭಿಕ್ಷೆಯೇ?

ಬಾ:—ನನಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು-ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳು. ನಾನು ಹುಡುಗನಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರ:—ಒಳ್ಳೇದು, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ.

ಬಾ:—ನಾನು ಏನೂ ದುಡಿಯದೆ ನಿಮ್ಮ ಆನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಬರದಿದ್ದರೂ, ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಒರುತ್ತದೆ.

ಕಿಶೋರ:—ಹೇಗೋ? ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಅನ್ನು, ನೋಡೋಣ.

ಬಾ:—ಬಾಲಕನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಸಾರಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಅಂದನು. ಗಾಯನವು ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ

ಸೇವಕನು ಬಂದು “ಹುಜೂರ, ನವಾಬಪುತ್ರ ನಶೆರಿತಸಾಹೇಬರು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರುವರು,” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಕಿಶೋರೀವೋಹನನು ಅವನನ್ನು ಎದುರಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದನು. ನವಾಬಪುತ್ರನೊಡನೆ ಒಳಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಬಾಲಕನು ಅಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲ!

(೫)

ನಶೆರಿತ್ ಸಾಹೇಬನು ಒಳಗೆ ಬಂದು:—ನೋಹನರಾವ, ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರು?

ಕಿಶೋ:—ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು, ಹುಜೂರ.

ನಶೆರಿತ:—ಎಷ್ಟು ಮಧುರ ಕಂಠವದು? ಇಂಥ ಮಧುರ ಗಾಯನವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳದೆ ಬಹು ದಿವಸಗಳಾದವು. ಈಗ ಆ ಹುಡುಗನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು?

ಕಿಶೋ:—ನೀವು ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಂಜಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ನಶೆರಿತ:—ಅಂಜುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ.

ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಬಾಲಕನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸೇವಕರು ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹುಡುಕಿ ಬಂದರು. ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ತನಕ ಸಹ ಹೋಗಿ ಬಂದರು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನಶೆರಿತನು ಕಿಶೋರೀವೋಹನನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸ್ತಿದಂತದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೂರೂಕಡೆಗೆ ಜರಡ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದ ಮುಖಮಲ್ಲಿಸ ಸರದೆಯು ಇಳಿಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕೋಣೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಗ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಹೆಂಗಳೆಯರ ನಾನಾ ತರದ ವಿಲಾಸದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಅದೇ ಅರಳಿದ ಹೂ-ಗೊಂಚಲಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಹೂಗಳ ಮಧುರ ಸುವಾಸನೆಯು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ನರ್ತಕಿಯರು ಗಾಯನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ

ಸಿದರು. ಆಗ ನಶೀರಿತನು “ಮೋಹನ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಮರೆತಿರೇನು?”

ಕಿಶೋರ:—ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವವರೆಗೆ ಆ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ನಶೀರಿತ:—ಒಳ್ಳೇದು, ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒರಲಿಕ್ಕೆ ಅದೇನು ಯೋಚನೆ ಶುರುಮಾಡಿರಿ?

ಕಿಶೋರ:—ನಾನು ಅದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವೆನು. ಈಗ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಆತನ ಮಗಳಾದ ಗೌರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಬೇಕೋ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವೆನು.

ನಶೀರಿತ:—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಮಗಳಿರುವಳೇ?

ಕಿಶೋರ:—ಅಹುದು, ಇರುವಳು. ಬಹಳೇ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗಳಿರುವಳು.

ನಶೀರಿತ:—ಶಹಬಾಸಾ! ಶಹಬಾಸಾ!! ಹಾಗಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಬೇಡ, ಅವನ ಮಗಳನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ತರುವಾ; ಅಂದರೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡಂತಾಗುವದು.

ಕಿಶೋರ:—ಅದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಇರುವವರೆಗೆ ಈ ಕೆಲಸವು ಅಸಾಧ್ಯವು.

ನಶೀರಿತ:—ಏನು? ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಹಿಡಿ ತರುವದು ನನಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೇ?

ಕಿಶೋರ:—ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಜನರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಆತನು ಆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಆಗ ನೀವೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದಿರಲ್ಲ!

ನಶೀರಿತ:—ಆಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದವರು ಹೇಡಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ನನಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ. ಈಗ ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನ ಮಗಳನ್ನು ತರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಕಿಶೋರಿ:—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.
ನಶೆರಿತ:—ಅದು ಅದಕ್ಕೂ ಕಠಿಣವು.

ಕಿಶೋರಿ:—ಅದು ತಮಗೇನೂ ಕಠಿಣವಲ್ಲ. ಅವನು ಈಗ ಮಂತ್ರಿ
ಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಚಾಕರನು. ನೀವು ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ
ಸೀಮಾಂತರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ನೆವದಿಂದ ದೂರ ಕಳಿಸ
ಬಹುದು. ಆತನು ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.
ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಞಾ ಭಂಗದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡ
ಬಹುದು.

ನಶೆರಿತ:—ಹೌದು; ಇದೊಳ್ಳೇ ಹಂಚಿಕೆಯು. ನಾಳಿನ ದಿನಸ
ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡು
ತ್ತೀನೆ; ಆದರೆ ನೀನು ಅವನ ಮಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವದೆಂದು..?

ಕಿಶೋರಿ:—ನಾಳೆ ಅವನು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿಯೇ
ಆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವೆನು; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯವು..

ನಶೆರಿತ:—ಮತ್ತೀನು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಬೇಕು?

ಕಿಶೋರಿ:—ಸೈನ್ಯದ ಸಹಾಯವು ಬೇಕು?

ನಶೆರಿತ:—ಇದು ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾತು; ಯಾಕಂದರೆ,
ಇಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಸೈನ್ಯದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದು ಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದರೆ,
ದರಬಾರದಲ್ಲಿಯ ಸರದಾರರೆಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಏನಾ
ದರೂ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದೇ?

ಕಿಶೋರಿ:—ಹುಜೂರ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮನೆಯು ಕಿಲ್ಲೆಯಂತಿ
ರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ನಿರಾಶರಾಗಬೇಕಾದೀತು.

ನಶೆರಿತ:—ಎಷ್ಟು ಜನರ ಸಹಾಯ ಬೇಕು?

ಕಿಶೋರಿ:—ಐವತ್ತು ಜನರಾದರೆ ಸಾಕು. ನನ್ನ ಜನರು ಒಂದು
ನೂರುಮಂದಿ ಇರುವರು-

ನಶೆರಿತ:—(ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ) ಒಳ್ಳೆದು; ಆದರೆ ಅವರು ಸಾದಾ ವೇಷ
ದಿಂದ ಬರುವರು. ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

(೬)

ಮರುದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ ಕಿಶೋರೀಮೋಹನನು ಎಳುವದರೊಳಗೆ ಮನೋಹರನು ಅವನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಕಿಶೋರೀಮೋಹನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ತಮ್ಮಾ, ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರನು: “ಹುಜೂರ, ನಾನು ಹೊರಗಿನ ಛಾವಣಿಯಲ್ಲೇ ಮಲಗಿದ್ದೆನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು; ಆದರೆ ಅವನು ನಶಿರಿತನು ಕುಳಿತ ಪಲ್ಲಂಗದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಳಿಕ ಕಿಶೋರೀಮೋಹನನು ಮನೋಹರನನ್ನದ್ದೇಶಿಸಿ— ತಮ್ಮಾ, ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ಬರುವಿಯಷ್ಟೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಇಬ್ಬರೂ ಉಪಹಾರ ತಕ್ಕೊಂಡು, ದರಬಾರಿಗೆ ಹೋದರು. ಕಿಶೋರೀಮೋಹನನು ಸರದಾರ ಜನರು ಕೂಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಮನೋಹರನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೂಲಕ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಶಿರಿತನೇ ಅಂದಿನ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನನು. ದಿನದ ಕೆಲಸಗಳು ತೀರಿದ ನಂತರ ಅಪನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನೀವು ಇಂದು ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ ದೇವಿಕೋಟಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಅಂದಿನ ದರಬಾರವು ಮುಗಿಯಿತು.

ದರಬಾರದಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಅವನ ಸೇವಕನು ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟರು? ಎಂದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸೇವಕನಿಗೆ ಕೇಳಲು, ಒಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ಬಾಲಕನು ಇದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ—“ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಾದ ಗೌರಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸತಕ್ಕವರಿರುವರು. ಕಾರಣ ಇಂದು ನೀನು ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡ

ಬಾರದು.” ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ಪತ್ರ ಬರೆದವರ ಹೆಸರು ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ—“ಈ ಪತ್ರದ ಸಂಗತಿಯು ನಿಜವಿರಬಹುದೇ? ಮತ್ತು ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುಪ್ತರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿದ ನನ್ನ ಹಿತಚಿಂತಕನಾರು?” ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಸೇವಕನನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಈ ಪತ್ರವು ಯಾವಾಗ ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದಿತು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಸೇವಕನು—ಸ್ವಾಮೀ, ನೀವು ದರಬಾರದೊಳಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನು ಇದನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ನಸರಿತನು ಇಂದಿನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವ ಮೊದಲೇ ಈ ಪತ್ರವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತ ಕಾರಸ್ಥಾನವು ನಡೆದಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.” ಎಂದು ತಿಳಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮನೆಯು ಊರ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಉದ್ಯಾನವು. ಉದ್ಯಾನದ ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯು. ಅದರಾಚೆಗೆ ಅವನ ಸೇವಕರ ಮನೆಗಳು. ಆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಚಾಕರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರಾಗಬಹುದು.

(೨)

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ದಿವಾಣನ ಹೆಸರು ನರಸಿಂಹ ಚಟರ್ಜಿ. ಅವನು ಧೂರ್ತನೂ ಸಾಹಸಿಯೂ ಚತುರನೂ ಇದ್ದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ನರಸಿಂಹನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ನರಸಿಂಹನು ಪತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಓದಿದ ಕೂಡಲೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಈ ಪತ್ರದಿಂದ ನೀನು ಏನನ್ನು ತರ್ಕಿಸಿದೆ?” ಎಂದನು.

ನರಸಿಂಹ—ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವಳು ಹೆಂಗಸು.

ಗಣೇಶ—ಮತ್ತೆ?

ನರಸಿಂಹ—ಪತ್ರದ ಸಂಗತಿಯೂ ನಿಜವು.

ಗಣೇಶ—ಅದು ಹೇಗೆ?

ನರಸಿಂಹ—ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ನಿನ್ನಿನಿಂದ ಜನರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

ಗಣೇಶ—ಏನು? ಹಿಂದುವಾದ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಹಿಂದುಗಳ ಸರ್ವನಾಶದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವನೇ?

ನರಸಿಂಹ—ಹಿಂದುಗಳ ಈ ಗುಣದಿಂದಲೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ನಾಶವಾಗಿರುವದು! ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ನಶಿತನ ಬೆಂಬಲವಿರುವದು

ಗಣೇಶ—ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಜೀವಂತನಿರುವ ವರೆಗೆ ನಶಿತನಿಂದ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ದೊರೆಯಲಾರದು.

ನರಸಿಂಹ—ಅಂತರಂಗದಿಂದ ಸಹಾಯಮಾಡಿದರೆ ನವಾಬನು ಮಾಡುವದೇನು?

ಗಣೇಶ—ನಾನು ನವಾಬನ ಇಂದಿನ ಹುಕುಮನ್ನು ಅಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ದೇವೀಕೋಟೆಗೆ ಇಂದು ಹೋಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ದುಷ್ಕರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನಾಳೆಗೆ ಹೊರಡುವೆನು.

ನರಸಿಂಹ—ಅದೇಕೆ? ನೀವು ಇಂದೇ ಹೊರಡಿರಿ. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಸೇವಕನು ಮಾಡುವನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಮಾರ ಯದುನಾರಾಯಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನಿಗೆ ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಸದ್ಭರ್ತನ, ಶೂರತನ, ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಗನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅವನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ಅಪ್ಪಾ, ಯಾರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷೆ?' ಎಂದನು.

ಗಣೇಶ—ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ.

ಯದು—ಅವನು ಅಂಥ ಅಪರಾಧವನ್ನೇನು ಮಾಡಿರುವನು?

ಗಣೇಶ—ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕ ತಕ್ಕವನಿರುವನು.

ಯದು—ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ?

ಗಣೇಶ—ನಶಿರಿತನ ಅಪ್ಪಣೆಯು.

ಯದು—ಸಿಂಹನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸರಿಯು ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುವದೆ? ಅಪ್ಪಾ, ಅಗಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ನೀವೇಕೆ? ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ.

ಗಣೇಶ—ಇಂದಿನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಂದೇ ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ನೀವು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಇಂದೇ ಹೊರಡುವೆನು, ಎಂದನು.

ಸರಸಿಂಹ—ಯದುನಾರಾಯಣರು ಯಾವ ಚಿಂತೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲು, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ನೂರು ಜನ ಅಂಗ ರಕ್ಷಕರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

(೮)

ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನ ಮನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದನು; ಆದರೆ ಅದು ವ್ಯರ್ಥ ವಾಯಿತು. ತೋಟದ ಹೊರಗೋಡೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಒಳಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ನಿರಾಶನಾಗಿ, ಗಾಯ ಹೊಂದಿದ ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಉಸವನದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದನು. ಅವನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೊರಟನು, ಒಂದು ಬಾಣವು ಒಂದು ಅವನ ಕುದುರೆಗೆ ತಾಕಿತು. ಅದರಿಂದ ಕುದುರೆಯು ನಿಂತಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಣವು ಒಂದು ಕುದುರೆಯ ಕೊಟ್ಟಿ ಯೊಳಗೆ ನಡಲು, ಅದು ಉರುಳಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕೂಡಲೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಾಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು; ಎನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಶತ್ರುಗಳಿರು ವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ— “ನಾನೆಂಥ ಮೂರ್ಖನು? ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ

ನಮ್ಮಂಥವರು ಬರಲೇ ಬಾರದು. ಜರಿಯ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟ ಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೋಹರನ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂತು.

ಮನೋಹರನು ಇವನ ಹತ್ತಿರವೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹಾಡುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ತನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಅವನ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದನು. ಅವನ ಗಾಯನವು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ಹುಟ್ಟಿ—
“ ಮನೋಹರಾ ” ಮನೋಹರಾ, ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಮನೋಹರನು ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತು— ಏನಿದು? ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬರುತ್ತದ್ದಲ್ಲ? ಎಂದು ನಾಲಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಟಕಮಕ ನೋಡ ಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು—‘ಮನೋಹರಾ, ನಾನಿಲ್ಲಿರುವೆನು,’ ಎಂದನು. ಮನೋಹರನು ಅವನ ಹತ್ತರ ಕೋಗಿ:—ಇದೇನು ಪ್ರಭೋ ತಾವಿಲ್ಲಿರುವಿರಲ್ಲ?

ಕಿಶೋರಿ—ಮನೋಹರಾ, ನೀನಿಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರುವಿ?

ಮನೋ—ಹುಜೂರ, ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತದೆ ಇದ್ದಾಗ ಊರ ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡುವ ರೂಢಿಯು ನನಗಿರುವದು. ಇಂದು ಸಹೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಆಡ್ಡಾಡುತ್ತ ಇತ್ತ ಒಂದಿರಲು, ಇಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಮನೋಹರನು ಮುಂದೆ ನೋಡಿ— “ಓಹೋ! ಇದೇನು? ನಿಮ್ಮ ಕುದುರೆಯು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವದಲ್ಲ! ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ; ನಿಮಗೊಂದು ಬೇರೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹತ್ತರ ಬಾರದೆ, ಗಣೇಶರಾಯಣನ ಮನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಒಬ್ಬ ಕುದುರೆಯ ಸ್ವಾರನು ಭರದಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಸ್ವಾರನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಮನೋಹರನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಆಡ್ಡ

ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆತನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ತುತಿಬಂಧ ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಸ್ವಾರಸು ಅವೇಶದಿಂದ ಒರೆಯೊಳಗಿನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯಲು ಮನೋಹರನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತಲೂ, ಆ ಸ್ವಾರಸಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಸ್ವಾರಸು— 'ಏಕೆ ನಗುತ್ತೀ?' ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಮನೋಹರನು— "ತಾವು ಒಬ್ಬ ನಿಶಸ್ತ್ರ ಬಾಲಕನ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುವ ಶೂರತನವನ್ನು ಕಂಡು ನಗೆ ಬಂದಿತು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸ್ವಾರಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತನಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಾಲಕನು; ಮತ್ತು ನಿಶಸ್ತ್ರನು ಎಂಬದು ಕಂಡುಬರಲು, ಖಡ್ಗವನ್ನು ಒರೆಗಾಣಿಸಿ—ತಪ್ಪಾ, ನೀನು ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬಾಲಕ—ನಾನು ಮನೂಲಾಲ ಠಾಕೂರ. ನೀವು ಯಾರು?

ಸ್ವಾರಸು—ನಾನು ನರಸಿಂಹ ಚಟರ್ಜಿ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ದಿವಾಣಸು.

ಬಾಲಕ—ಓಹೋ! ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಹೊರಟಿದ್ದೆನು, ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ನರಸಿಂಹ—ಯಾಕೆ, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು?

ಬಾಲಕ—ಇಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗದ ಮುಖ್ಯ ಆರೋಪಿಗೆ ಏನೂ ಶಿಕ್ಷೆ ಬೇಡವೆ?

ನರಸಿಂಹ—ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗ?

ಬಾಲಕ—ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದ ಪ್ರಸಂಗ.

ನರಸಿಂಹನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡ—ಈಗ ನಾನು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವೆನು.

ಬಾಲಕ—“ನಡೆಯಿರಿ; ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆತನ ಹತ್ತರವೇ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು.”

ನರಸಿಂಹ—ಅವನಲ್ಲಿರುವನು?

ಬಾಲಕ—ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡದ ಹತ್ತರ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವನು

ನರಸಿಂಹ—ಏನು, ಗಾಯ ಹೊಂದಿರುವನೇ?

ಬಾಲಕ—ಅವನಿಗೆನೂ ಗಾಯವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆತನ ಕುದುರೆಯು ಮಾತ್ರ ಸತ್ತಿರುವುದು.

ನರಸಿಂಹ—ಈ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಬಂದಿಲ್ಲ; ಅಂದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಂದವರಾರು ?

ಬಾಲಕ—‘ನಾನು ಕೊಂದೆನು.’

ನರಸಿಂಹ—‘ನೀನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಾರಣವೇನು ?’

ಬಾಲಕ—‘ಅವನು ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಆಸ್ಪದವಾಗಬಾರದೆಂದು.’

ನರಸಿಂಹ—“ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವೇನಿರುವುದು ?”

ಬಾಲಕ—“ನಾನು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತರ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ನಿಮಗೆ ತೋರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ನನ್ನದು.”

ನರಸಿಂಹ—“ ನೀನು ಮೋಸಗಾರನೇಕೆ ಆಗಿರಬಾರದು ? ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಬವೇಕು ? ”

ಬಾಲಕ—“ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕುದುರೆಯ ಗತಿಯೂ ಅವನ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಗುರಿಯು ಎಂದೂ ತಪ್ಪದು.”

ನರಸಿಂಹ—ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಬಿಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತಿರುವೆಯಾ ?

ಬಾಲಕ—ಕಲಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಶೂರ ಹಿಂದುಗಳ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಧನ-ಮಾನಗಳ ಹಾಸಿಯೂ, ಹಿಂದೂ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಹಾನಿಗಳೂ ಆದರೂ ಕೂಡ ನೀವು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಗಡ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯಲು ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡುವಿರಿ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮಂಥ ಬಾಲಕರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ.

ನರಸಿಂಹ—ನೀನು ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಈ ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವಿಯೋ ? ಅದರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ?

ಬಾಲಕ—“ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ

ಕಳಿತಿರುವೆನು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾರು ಹಿಂದೂ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಲಂಕಸ್ವರೂಪ ರಿರುವರೋ, ಅಂಥ ಹೇಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೂ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವು. ”

ನರಸಿಂಹ—‘ಇರಲಿ. ನನಗೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನನ್ನು ತೋರಿಸು.’

ಬಾಲಕ—ತೋರಿಸುವೆನು; ಆದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತಿರುವದು. ಅದೇನಂದರೆ, ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನು. ಅವನು ಇದನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುವಷ್ಟು ರಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು; ಕಾರಣ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವೆನು; ನೀವು ಹಿಂದಿಸಿಂದ ಬನ್ನಿರಿ.

ನರಸಿಂಹ—‘ತಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು?’

ಬಾಲಕ—ನಾನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಸೇವಕನು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಇತ್ತ ಬಂದಿರುವೆನು. ಕಾರಣ ನೀವು ಹಿಂದಿಸಿಂದ ಬರಬೇಕು. ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನವು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದಾಗಿದೆ.

ನರಸಿಂಹ—‘ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಘಾತುಕಿಯು-ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕಿಯು ”

ಬಾಲಕ—‘ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ನಾನು ಮಾಡಲಾರದ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ.”

ನರ—‘ಸರಿ. ಸರಿ. ನೀನು ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪತಕ್ಕವನಲ್ಲ.’

ಬಾಲಕ—‘ದಿವಾಣರೇ, ಇದರೊಳಗೇನು? ನೀವೂ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕಿಗಳು’

ನರಸಿಂಹನು ಹುಬ್ಬುಗಂಟೆಕ್ಕಿ-‘ಏನು, ನಾನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕನೇ?’

ಬಾಲಕ—‘ಒಮ್ಮೆ ಏಕೆ, ನೀವು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕಿಗಳೆಂದು ಸಾವಿರ ಸಾರಿ ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ; ನೀವು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತೀರಿ.’

ನರಸಿಂಹ—‘ಯಾಕೆ, ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸಡಿಲು ಬಿಟ್ಟು? ಯಾರ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುವಿಯೆಂಬದು ಗೊತ್ತಿರುವದೇ?’

ಬಾಲಕ—ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಸಿಟ್ಟೇಕೆ?

ನರಸಿಂಹ—ಮನಬಂದಂತೆ ಬೊಗಳಬೇಡ.

ಬಾಲಕ—ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನೀವು ಸವಾಬನ ವಿರುದ್ಧ ಗುಪ್ತ ಕಾರಸ್ಥಾನ ನಡೆಯಿಸಿಲ್ಲವೇ? ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಹಿಂದೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ? ಈಗ ಆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗವೇನು? ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೀನೆ. ನಡೆಯಿರಿ ನನ್ನದಿನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿರುವದು.

—‘ಅದೇನು?’

ಬಾಲಕ—‘ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕನೆಂದರೆ, ನೀವು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಚನ ಕೊಡಿರಿ.’

ನರ—ಅವನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನೀನು ಅವನ ಜೀವದಾನವನ್ನೇಕೆ ಬೇಡುವೆ?’

ಬಾಲಕ—‘ಶತ್ರುವೆಂತಲೇ ಅವನ ಜೀವದಾನ ಬೇಡುವೆನು. ಅವನನ್ನು ಖೇಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ.’

ನರ—‘ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನೀನು ಮುಂದೆ ನಡೆ.’

ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಅವನ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನೋಹರನು ಒಡೆಯನನ್ನು ಕುರಿತು:—‘ದನಿಯರೇ, ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯು ಮುರಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ; ಬೇಗನೆ ಓಡಿರಿ, ಎಂದನು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು—ತಮ್ಮಾ, ನೀನು ಹೇಗೆ ಬರುವೆ? ಎಂದನು.

ಮನೋಹರ—ನಾನು ನಡೆದು ಬರುವೆನು. ನೀವು ಮೊದಲು ಹೊರಡಿರಿ, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನರ ಸಿಂಹನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಝಾಡಿಸಿ ಒದ್ದು ಕರ್ಕಶಸ್ವರದಿಂದ— ಎಲೈ ಹಿಂದೂ ಕುಲಾಂಗಾರನೇ, ಇಂಥ ಪೀನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ? ಹಿಂದೂ ರಕ್ತದಿಂದ ನನ್ನ ಮಿಡ್ಗವನ್ನು ಕಲಂಕಿತ

ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮ ಸದನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಎಂದುನು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ನರಸಿಂಹನು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದೊಳ್ಳೇ ಸುಸಂಧಿಯು, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿದು ನರಸಿಂಹನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದನು. ನರಸಿಂಹನು ಆ ಗಿಡದ ಒಂದು ಟೊಂಗೆಯನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾದನು. ಸಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಕತ್ತಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ನರಸಿಂಹನು ಅವನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ, ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು—ಮನೋಹರಾ, ಮನೋಹರಾ, ಬಾ. ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಾ, ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಆಗ ಮನೋಹರನು—ಹುಜೂರ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಅಂದು, ಸವಿೂಪದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಮರೆಯಾದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ೧೦-೧೨ ಜನ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೈನಿಕರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು, ಅವನಿಗೆ ನಶರಿತಶಹನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ, ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಉಪವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಈ ಸೈನ್ಯದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮನೋಹರನೇ ಕಳಿಸಿದನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಮನೋಹರನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ಯದುನಾರಾಯಣನು ೨-೩ ದಿನಸ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹನ ಶೋಧ ಮಾಡಿದನು. ಕಡೆಗೆ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ, ತಾಯಿಯಾದ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯ ಹತ್ತರ ಬಂದನು.

ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಗೆ ಈಗ ೩೫-೩೬ ವರ್ಷಗಳು. ತಾರುಣ್ಯದ ತೇಜವು ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹೊರಚಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ರೂಪವು ಎಲ್ಲರ ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಇದ್ದರೂ, ಅವಳ ದೈವೀತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಉದ್ರೇಕವಾಗಿ,

ವಿನಯದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿರುವಂತೆ ಮನಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಪಿಷ್ಠ ಹೃದಯದವರಿಗಂತೂ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯದುನಾರಾಯಣನು ತಾಯಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು, ಅವಳು:— ಮಗು ನೀನಿದನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ವೆಂದಳು.

ಯದು—ಅವ್ವಾ, ನಾನು ನರಸಿಂಹನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಕಳಿಸ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಸಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು. ಈ ತಪ್ಪಿನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಪುರಾ—ಆಯಿತು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಫಲವು ಬೇರೆ ಸಿಗುವ ದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಯದು—‘ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?’

ತ್ರಿಪುರಾ—“ನೀವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದಿರಿ?”

ಯದು—“ಈ ಪಾಂಡುನರ್ಧನದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಶೋಧ ಮಾಡಿ ಸಿದನು.”

ತ್ರಿಪುರಾ—“ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಉಪವನದಲ್ಲ?”

ಯದು—‘ಇಲ್ಲ.’

ತ್ರಿಪುರಾ—ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯವು ನನಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಯದು—‘ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಈಗ ಸಲ್ತಾನನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.’

ತ್ರಿಪುರಾ—‘ಅಲ್ಲಿಗೆಕೆ?’

ಯದು—ನವಾಬನಿಗೆ ಹೇಳಿ ದಿವಾಣನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನು.

ತ್ರಿಪುರಾ—ನುಗು, ನೀನು ತಪ್ಪುತಿಳಕೊಂಡಿರುವಿ. ನವಾಬನು ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ವರೆಗೆ ನಸೆರಿತನ ಅನೇಕ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಯದು—“ಅವ್ವಾ, ನಸೆರಿತನ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು ನವಾಬನಿಗೆ ತಿಳಿಯ ದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಸೈಫುದ್ದೀನನು ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯ ನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ನಸೆರಿತನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸುಲಕೊಂಡು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.”

ತ್ರಿಪುರಾ—“ನೀನಿನ್ನೂ ಬಾಲಕನು. ರಾಜನೀತಿಯು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಈಗಿನ ಸುಲ್ತಾನ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಗೈಸುದ್ದೀನನಿಗೆ ವಿಷ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂದು ನವಾಬನಾಗಿರುವನು. ಗೈಸುದ್ದೀನನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶಿಕಂದರನ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿ ಬಾದಶಹನಾಗಿದ್ದನು. ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯ ಭಯದಿಂದ ಸೈಫುದ್ದೀನನೂ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ನಸೀರಿತನೂ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಬಹುದೆಂದು ಶೂರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ನವಾಬನ ರಾಜನೀತಿಯೆಂದರೆ, ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರೂ ನಸೀರಿತನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬಲರಾಗದೆ ತನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥವು. ಅವನೇನೂ ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯತೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಯದು—ಸಿತ್ಯ ಘಾತುಕಿಗಳಾದ ಈ ಪತಾಣರ ರಾಜ್ಯವು ಏಂದು ನಾಶವಾಗುವದು ?

ತ್ರಿಪುರಾ—ನಾಶವು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕ್ರಮವು ; ಅಂದಬಳಿಕ ಪತಾಣರ ರಾಜ್ಯವು ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದೇ.

ಯದು—ಇವರ ನಾಶದ ಸಂತರ ಅರಸರಾಗತಕ್ಕವರು ಯಾರು ?

ತ್ರಿಪುರಾ—ಈ ಭಾರತವು ನಮ್ಮದು. ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವುಂಟಾಗದಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ಪರದೇಶವರ ಧೈಯವು ಕಾರಣ ಯಾವಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವುಂಟಾಗುವದೋ ಆಗ ನಾವೇ ಅರಸರಾಗತಕ್ಕವರು.

ಯದು—ಅವ್ವಾ, ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಐಕ್ಯವುಂಟಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನು ?

ತ್ರಿಪುರಾ—ಅದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಹಡೆದವರು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಿಸಿರುವರು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಫಲವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ನಿರಸರಾಧಿ ಹಿಂದುಗಳ ಪೀಡನೆಯೇ ಸರಿ.

ಯದು—ಡಿವಾಣಜಿಯವರ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ತ್ರಿಪುರಾ—ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ

ಸಹಾಯವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಬೇಡ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನವಾಬನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಸದೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರವು.

(೯)

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ದಿವಾಣ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಒಂದು ಆಳವಾದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ಬಹಳ ಆಳವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹ ಬೆಳ ಕಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದಿನಾಲು ಅವನಿಗೆ ಮೇಲಿನಿಂದಲೇ ಮನೋಹರನು ಅನ್ನವನ್ನು ಚಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಬಾವಿಯು ಅಗಲವಿತ್ತು. ನಟ್ಟನಡುವೆ ಎತ್ತರವಾದ ಕಟ್ಟಿ ಇದ್ದು, ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು. ನರಸಿಂಹನು ಆ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾಲಕಳೆಯಹತ್ತಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮಾರ್ಗವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಅವನು ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚೀರಿದರೂ ಕೂಡ ಸ್ವರವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸದಷ್ಟು ಆಳವಾದ ಬಾವಿಯು ಆದಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ಏನೋ ಬಿದ್ದ ಸಪ್ತಕವಾಗಲು, ನರಸಿಂಹನು ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡಲು ಮೇಲಿನಿಂದ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ತೊಟ್ಟಿಲವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀಪವಿದ್ದು ಅದರ ಪತ್ತರ ಒಂದು ಪತ್ರವೂ ಇತ್ತು. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ—

“ದಿವಾಣಜೀ, ನೀವು ಸಂಶಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿ; ನಾನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಜಗುತ್ತೇನೆ.” ನಿಮ್ಮ

ನಿಶ್ಚಾಸಘಾತುಕನಾದ ಬಾಲಕ.

ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಯಾಕೆಂದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಡವೆಂದು ಬರೆದ ಪತ್ರವೂ ಈ ಪತ್ರವೂ ಒಬ್ಬರ ಬರಹದಂತೆಯೇ ಭಾಸನಾಯಿತು; ಆದರೆ ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಶ್ಚಾಸಘಾತಕ ಬಾಲಕನೆಂದರೆ, ತನಗೆ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಹುಡುಗನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವರು ಹೆಂಗಸೆಂದು ನರಸಿಂಹನು ತರ್ಕಿಸಿದ್ದನು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಈ ಎರಡೂ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಒಬ್ಬರೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮಂಗಸರಂತೆ ಯಾಕಾಗಬಾರದೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಪತ್ರ ಬರೆ

ದವನಂತೂ ನನ್ನ ಹಿತಚಿಂತಕನು. ಈ ಪತ್ರದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದರೂ ತೊಟ್ಟಿಲವು ಅಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಾಡಿತು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಆ ಬಾಲಕನೊಬ್ಬನಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಎಳೆಯುವದಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಿರಾಶನಾದನು.

ಮನೋಹರನು ತನ್ನ ಯಾವತ್ತೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಎಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಅಶ್ವಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು; ಆದರೆ ಕುದುರೆಯು ಸರಳವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಯದೆ, ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಷಾರವವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಆಗ ಮನೋಹರನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಕುದುರೆಯ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲು ಆತನು ೩-೪ ಜನರನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಅತ್ತಕಡೆಗೇ ಬಂದನು. ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು: ಮನೋಹರ, ಬಾವಿಯ ಹತ್ತರ ಯಾಕೆ ಕುಳಿತಿರುವಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮನೋ:—ನಿಮ್ಮ ಕಾವಲುಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಮೈಗಳ್ಳರು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಿಶೋ:—ಹೌದು; ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಅವರೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಿರುವರು?

ಮನೋ:—ಮಲಗಲು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ನನಗೂ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಕುದುರೆಯ ಒದರಾಟಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು. ನಾನು ಬರದಿದ್ದರೆ ಬಂದಿಯು ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕಿಶೋ—ಅದು ಹೇಗೆ?

ಮನೋ—ಕುದುರೆಯು ಒದರಿದ್ದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇನು?

ಕಿಶೋ—ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಇತ್ತ ಬಂದೆನು.

ಮನೋ—ಇಬ್ಬರು ಕುದುರೆಯ ಸ್ವಾರರು ಓಡಿ ಹೋದದ್ದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವರು ಬಂದಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೋಗಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ತೊಟ್ಟಿಲಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ಟಿ ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣಿ

ಸುವದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಂದೆನು, ಎಂದು ಹಗ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನೋಡಿ—ವಾಹವ್ವಾ! ಮನೋಹರ, ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರವು ಬಹಳವಾಯಿತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನರಸಿಂಹನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಗ ನೀನು ಸೈನ್ಯ ಕಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪಾರಾದೆನು. ಈಗ ಬಂದಿಯು ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಕಠಿಣ ವಿತ್ತು, ಎಂದು ಅಂದು, ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋದನು.

ಮರುದಿನವ ಯದುನಾರಾಯಣನು ೨೫ ಜನರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಉಪವನವನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅಂಜಿ ಊರೊಳಗೆ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಮನೋಹರನ ಮನಸ್ಸು ಊರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಒಡೆಯನ ಅತಿ ಚುಲುಮೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನೂ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಯದುನಾರಾಯಣನು ಆ ಉಪವನವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

(೧೦)

ಚಳಿಗಾಲದ ಮೂರು ಸಂಜೆಯ ಸಮಯವು; ಅದೇ ಮೂಡುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರಮನು ನವಾಬನ ಅಂತಃಪುರದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಗ್ಗೆಗಳು ಆರಳ ತೊಡಗಿದಂತೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಮೂಡ ತೊಡಗಿದ್ದವು. ಆ ನವಾಬನ ಉದ್ಯಾನವು ಪ್ರಥಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೇ ಹೀರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣಿಸುವ ದೇನು? ಆ ಉದ್ಯಾನವು ನಂದನವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೂ ನಂದನವನದಲ್ಲಿರದ ಪದಾರ್ಥವು ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದು. ಅದೇನಂದರೆ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇರದಂಥ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯೋರ್ವಳು ಆಗ ಆ ಉದ್ಯಾನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಲತಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ೧೪-೧೫ ವರ್ಷ. ಅವಳ ಯೌವನವು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಶುಕ್ಲಾಷ್ಟಮಿಯ ಚಂದ್ರಸಂತೆ, ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗೆಯಂತೆ ಅವಳ ಯೌವನವು ಪೂರ್ಣವಸ್ಥೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಳು

ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು 'ಮರಿಯನ ಬೇಗಮ.' ಮರಿಯನಳು ಅವಿವಾಹಿತಳು. ಅವಳ ಲಗ್ನವನ್ನು ನಶೀರತನ ಸಂಗಡ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಮನಸ್ಸಿತ್ತು. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮರಿಯನಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೈಫುದ್ದೀನನು ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆಂತ ಮರಿಯಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ನವಾಬನ ಮನಸ್ಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮರಿಯನಳಿಗೆ ಪಾಪದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಪೂರ್ವ ಸುಂದರಿಯ ಮೇಲೆ ನಶೀರತನ ಮೋಹವು ಬಹಳವಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದಿಲ್ಲೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವನು ಅವಳ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅನುಕೂಲ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಂತಃಪುರದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಶೀರತನಿಗೆ ಸಹ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಪುವೇಶಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯಾನದ ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಸತಾಣರ ಕಾವಲು. ಮರಿಯನಳು ತನ್ನ ಸಖಿಯಾದ ಲತೀಫೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಲತಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಚಂದ್ರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅಥವಾ ಚಂದ್ರನೇ ಲತಾವುಷ್ಪದ ಸಂದಿಯೊಳಗಿಂದ ಆ ಮರಿಯನಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನೆನ್ನಬಹುದು. ಮರಿಯನಳು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನು ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸುಂದರರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕಠಿಣವಾಗಿತ್ತು; ಯಾಕೆಂದರೆ ಸೌಂದರ್ಯವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರದೆ ನೋಡುವವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿರುವುದು. ನಾವು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸುಂದರನೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸುಂದರರೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಸುಂದರತ್ವದ ಮಾನ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಮರಿಯನಳು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಚಂದ್ರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ದಾಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—'ಲತೀ, ಚಂದ್ರನು ಪ್ರತಿದಿವಸ ಉದಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇಕೆ?' ಎಂದಳು.

ಲತೀ—'ಬೇಗಮ ನೀವು ದಿನಾಲು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ?'

ಮರಿ—'ನಿನ್ನ ಮಾತು ಅಸಂಗತವು.'

ಲತೀ—ಅಸಂಗತವಲ್ಲ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿದ್ದಂತೆ ಈ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುಷ್ಪಗಳಿವೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಉದಯವು:

ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಗಮವು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿಗಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರನ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪವೇಷ್ಠಿತೆಯರಾದ ನೀವು ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸುಂದರರೆಂದನ್ನು ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ.

ಮರಿ—ಛೇ! ಬಿಡು. ಚಂದ್ರನ ಸಂಗಡ ನನ್ನ ಹೋಲಿಕೆಯೆ?

ಲತೀ—ಬೇಗಮ, ಚಂದ್ರನುನಿಗಿಂತ ನೀವು ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಚಂದ್ರನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಮೈ ಮರೆಯುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಪುರುಷರು ಮೈ ಮರೆಯುವರು. ಚಂದ್ರನಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಕೆಡಕಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಜನರ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಗುವದು.

ಮರಿ—ಏನು, ನಾನು ಜನರ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡತಕ್ಕವಳೇ?

ಲತೀ—ಹೌದು. ಚಂದ್ರನಿಂದ ಕೆಡಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅವಗುಂಠನಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಜನರ ನಾಶವಾಗುವೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಿಮ್ಮ ಮುಖಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅವಗುಂಠನವಿರುವದು.

ಮರಿ—ಲತೀಫೆ, ನಾನು ಈ ವರೆಗೆ ಯಾರ ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನು?

ಲತೀ—ಬೇಗಮ, ಈಗ ಇಬ್ಬರ ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿರಿ. ಒಬ್ಬನು ನಶಿತನಾದ. ಈಗ ನವಾಬಪುತ್ರನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸನಾಭಲವು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಹತ್ತಿರುವದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯದುನಾರಾಯಣನು. ಯದುನಾರಾಯಣನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸನೆಯು ಪ್ರಬಲವಿರದಿದ್ದರೂ ಈಗ ಅವನು ಆತ್ಮಹಾರನಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವನು. ಕಡೆಗೆ ಅವನೂ ಒಂದು ದಿವಸ ಈ ಪ್ರೇಮಾನಲದಲ್ಲಿ ಹತಾಶಹೃದಯನಾಗಿ ದೇಹವನ್ನ ಪಿಸತಕ್ಕವನೇ.

ಮರಿ—ಕುಮಾರನು ಹತಾಶನಾಗುವದೇಕೆ? ನಾನು ಅವನ ದಾಸಿಯು.

ಲತೀ—ನಿಮ್ಮ ಈ ಪ್ರೇಮವೇ ಅವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವು. ಬೇಗಮ ಸಾಹೇಬ, ನಿಮ್ಮೂರ್ವರ ಮಿಲನವು ಶಕ್ಯವಿರುವದೇ? ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ.

ಮರಿ—‘ಅದೇಕಶಕ್ಯವು?’

ಲತೀ—ಯದುನಾರಾಯಣನು ಕಾಫರನು. ಅವನ ಸಂಗಡ ನವಾಬ ಪುತ್ರಿಯ ವಿವಾಹವು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯವು?

ಮರಿ—ಧರ್ಮವೆಂದರೇನು? ಹೃದಯದ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೇ?
 ಲತೀ—ಬೇಗನುಸಾಹೇಬ, ನಾನು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ
 ದೇನಂದರೆ, ನೀವು ಕುಮಾರ ಯದುವನಾರಾಯಣನ ಮಂಗಳವನ್ನು ಬಯಸು
 ತಿದ್ದರೆ, ಅವನ ದರ್ಶನದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ; ಯಾಕಂದರೆ,
 ನಶೀರಿತನ ಗುಪ್ತ ಚರರು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವರು.

ಮರಿ—ಈ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಒರಲು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
 ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದ್ದರೂ ಕುಮಾರನಿಗೆನು ಭಯ? ಲತೀಫಾ, ಕುಮಾರನು
 ಇಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನು? ಹೌದು, ಬರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಈ
 ಉದ್ಯಾನದ ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಗೋಡೆಯು. ಹೊರಗೆ ಸಶಸ್ತ್ರ
 ಕಾವಲು. ಆದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವೆ ಕೂಡ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದವಿಲ್ಲ.

ಲತೀಫಾ—ಇರುವೆ ಬಾರದಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಬರುವರು. ಆ
 ವಿಷಯವೇ ಅಂತಹದು.

ಮರಿ—ಲತೀಫಾ, ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಇಷ್ಟು ಸಾಹಸ ಪಡ
 ಬಹುದೇ?

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಂಟಪದ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹೌದು. ಮರಿಯನ, ನಿನ್ನ
 ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಬೇಕಾದಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು, ಎಂಬ
 ಶಬ್ದವು ಕೇಳ ಬಂತು. ಇಬ್ಬರೂ ಚಮಕಿತರಾಗಿ ಆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು,
 ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕುಮಾರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು.

ಆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಒಬ್ಬರನ್ನೊ
 ಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ
 ಆನಂದದ ತೇಜವು. ಇಬ್ಬರೂ ವೈ ಮರೆತು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಹತ್ತಿದರು.
 ಒಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ದಾಸಿಯು ಯದು
 ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು—ಕುಮಾರ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ?
 ಎಂದಳು.

ಯದು—ಗೋಡೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ.

ಲತೀಫಾ—ತಿರುಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಯದು—ಬಂದ ಹಾದಿಯಿಂದ,

ಲತೀ—ಹಾಗಾದರೆ ತೀವ್ರ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರಿ. ನಶಿರಿತನ ಗುಪ್ತ ಚರರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಇರುವರು.

ಯದು—ಒಳ್ಳೇದು. ಮರಿಯನಳನ್ನು ಕಣ್ಣುಂಬ ನೋಡಿ ಹೋಗುವೆನು, ಎಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ತಡೆದು, ಸಂತರ-ಮರಿಯನ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆ; ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪೂರಾ ನೋಡ್ತೀನಿ.

ಲತೀ—ನವಾಬಪುತ್ರೀ ಅನಂತಕಾಲ ನೋಡಿದರೂ ನಿನಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಕುಮಾರನು ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಅವನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮುಳುವಾಗಬೇಡ.

ಮರಿ—ನೀನು ಬಹಳೇ ಸಿದ್ಧಯಳು. ನಾನು ಇವನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮುಳುವೇ? ನಾನು ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿ, ಕುಮಾರನನ್ನೇ ವಿವಾಹವಾಗುವೆನು. ತಂದೆ ಮಾಡುವದೇನು?

ಲತೀ—ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಮಾಡುವದೇನೇ? ಕುಮಾರನ ಜೀವ ಹರಣ ಮಾಡುವನು. ಕುಮಾರ, ಇನ್ನು ನೀನು ಹೊರಡು, ಎಂದಳು.

ಕುಮಾರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಶಿರಿತನ ಸೇವಕರು ಕುಮಾರನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಲತೀಫೆಯು ಮರಿಯನಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

(೧೧)

ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಉಪವನದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಶಿರಿತನೂ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನೂ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿರುವರು. ನಶಿರಿತನು ಇಂದು ಬಹಳ ಆನಂದದಲ್ಲಿದ್ದನು; ಯಾಕಂದರೆ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಇಂದಿನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ನಶಿರಿತನಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಥಿಪದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು—
'ಹುಜೂರ, ಇಂದಿನಿಂದ ನೀವೇ ನವಾಬರು'

ನಸೆ—'ಹೌದು.'

ಕಿಶೋರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ನ್ಯಾಯದ ಅರ್ಜಿಯಿರುವುದು.

ಅದೇನಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಯದುನಾರಾಯಣನು ನಮ್ಮ ಉಲವನದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವನು.

ನನಿ— ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಬೇಡಿದರೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವೆನು, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋ— ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೈದಿಯು ಇರುವನು.

ನನಿ— ಬಹಳ ಚಲೋದಾಯಿತು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಶೀತನ ಒಬ್ಬ ಚಾರನು ಬಂದು— ಹುಜೂರ, ಯದು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿರುವೆವು, ಎಂದನು.

ನನಿ— ಆ ಕೆಲಸವೇನೂ ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ನವಾಬನು. ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ಅಧಿಕಾರವು ನನಗಿರುವದು.

ಸೇವಕ— ಹುಜೂರ, ನಾವು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಕೈದು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಂತಃಪುರದ ಉದ್ಯಾನದ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಇಳಿದುಬರುವಾಗ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತೇವೆ.

ನಶೀತನಿಗೆ ಆ ವಿಚಾರವು ಹೊಳೆಯಿತು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮರಿಯನ್ನೆ ಕು ಯದುನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಕಾರಣ, ನನ್ನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವನು. ಯದುನಾರಾಯಣನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯು; ಮೇಲಾಗಿ ಕಾಫರನು. ಒಳ್ಳೇದು. ಮರಿಯನು, ಯದು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತಿಸಿ ಕೈ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಜೀವಂತ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿಸುವೆನು. ಆಗ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತಿಳಿಯುವದು, ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು, ಸೇವಕನನ್ನು ಕುರಿತು— “ಈಗ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವಿರಿ?” ಎಂದನು.

ಸೇವಕ— ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವೆವು.

ನಶೀತ— ಕಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೈದಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂಥವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಿ. ಅವನು ಕಳ್ಳರು ಕಾಕರೊಂದಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೇ ಯೋಗ್ಯನು.

ಸೇವಕ— ಓಡಿ ಹೋದರೆ?

ನಶೀತ— ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನು? ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ಹಿಡಿದು ತರಿಸುವೆನು, ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಸೇವಕನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ನೇವಕನು ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು— ನವಾಬ ಸಾಹೇಬ, ಇನ್ನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೊಬ್ಬನು ಉಳಿದನು.

ನಶಿ—ಈಗ ನರಸಿಂಹ-ಯದುನಾರಾಯಣ ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಥೆಯು ಮುಗಿಯಿತಷ್ಟೇ? ಇನ್ನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಸರತಿಯು.

ಕಿಶೋ—ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ನಶಿ—ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ಮುಸ್ಲಿಮ ಕೊಡದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡುವೆನು, ಎಂದು ಆವೇಶದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ—‘ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ನಾಶವು ಕಠಿಣವು’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಬಂತು. ಆಗ ಅವರು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫಕೀರನು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನು ಗೌಡರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ‘ಕುತುಬ ಅಲ್-ಉಲಮ’ನು. ನಶಿರಿತನು, ಅವನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ, ಎಷ್ಟು ನಿಂತನು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಕೀರರಿಗೆ ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿತ್ತು. ಫಕೀರನು ನಶಿರಿತನನ್ನು ಕುರಿತು— ‘ನವಾಬ ವುತ್ರ, ನಿನಗೆ ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ದೇವರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿರುವನು.’ ಎಂದನು.

ನಶಿ—ಪ್ರಭೋ, ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಎಂದು ಕೂಡುವೆನು.

ಫಕೀರ—ಕೂಡುವಿ! ಕೂಡುವಿ!! ಆದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಜೀವಂತನಾಗಿರುವ ತನಕ ಮಾತ್ರ ಆಗದು. ಕಾರಣ ಅವನ ಮರಣದ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿರಿ.

ನಶಿ—ಈಗ ನಾವು ಅದೇ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆವು.

ಫಕೀ—ಏನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಿರಿ ?

ನಶಿ—ಅವನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ವಿಚಾರ.

ಫಕೀ—ನೀವು ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲದೆ ಅವನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದರೆ, ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಭಾದುಡೀ, ಸಾತೋಡ ನೊಡಲಾದ ಹಿಂದೂ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಸೈನಿಕರು ಒಂದಾಗಿ ಗೌಡನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವರು.

ನಶಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವು ?

ಫಕೀ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಈಗ ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವನು. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ದೇವೀಕೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಮ್ಮಾಯಿಯ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡವಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಿರಿ. ಅದು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯವು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ, ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಏದುರುನಿಂತು ಹೋರಾಡುವನು. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನು ಸತ್ತರೆ ನೆಟ್ಟಗಾಗುವದು. ಗೆದ್ದರೆ ರಾಜನ ಹುಕ್ಕುಮಿಗೆ ಎದುರು ವರ್ತಿಸಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಬರುವದು.

ನಶಿ—ಅವನು ಸಮ್ಮ ಸೈನಿಕರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ?

ಫಕೀ—ಅವನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಜಾತಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಯು. ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ನಿಶ್ಚಯವು. ಇನ್ನು ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ನಶಿ—“ಪ್ರಭುಗಳು ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು.”

ಫಕೀ—“ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ”

ಫಕೀರನು ಹೋದನಂತರ ನಶಿರತನು—“ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ನವಾಬನ ಸೈನ್ಯದ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಬಹುದೇನು?”

ಕಿಶೋ—ನಾನೇ ಆತನನ್ನು ಎಂದೂ ಯುದ್ಧದ ಹವ್ಯಾಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೇವರ ಗುಡಿಯು ಹಾಕಾದರೆ ನಾವು ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಕಾರಣವೇನು? ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಮೂವರ ಅವತಾರವೂ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು; ಆದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಉಳಿದರು.

ನಶಿ—ಮತ್ತೆ ಯಾರು?

ಕಿಶೋ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯ ದರ್ಪವು ಬಹಳ. ಈಗ ಮಗನು ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸುದ್ದಿಯು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ವಿದ್ರೋಹಿಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಳು.

ನಶಿ—ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಸಲುವಾಗಿ ಅಂಜಿಕೆಯೇ?

ಕಿಶೋ—ಅವಳು ಸಾಮಾನ್ಯಳಲ್ಲ. ‘ಸಿಂಹಣಿಯು’

ನಶಿ—ಅವಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡೋಣ. ನೀನು ನಾಳಿನ ದರ

ಬಾರದಲ್ಲಿ ಯದುನಾರಾಯಣನು ನಿನ್ನ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ಫಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಅದರ ನೆಪದಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮನೆಗೆ ಕಾವಲಿಡುವೆನು.

ಕಿಶೋ—ಇದು ಬಹಳೇ ವಿಹಿತವಾದ ಯುಕ್ತಿಯು.

ನಶಿ—ನೀನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಿಶೋ—ಮತ್ತೇನು ಸವಾಬಸಾಹೇಬ?

ನಶಿ—ದೇವೀಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪವಿರುವುದು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕಿಲ್ಲೇದಾರನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಅವನ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ದೇವೀಕೋಟಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಬೇಕು; ಮತ್ತು ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮರಣವು ಅಥವಾ ಕೈಸರೆಯು ಆಗಬೇಕು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಉತ್ಸಾಹವು ಕಡಿಸೆಯಾಯಿತು. ಅವನು ಕುಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ—“ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡಹುವ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು..”

ನಶೀರಿತನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ—“ಹೌದು. ಮೋಹನ ಸರದಾರ, ನೀವೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಧ ನಂಬಿಗೆಯ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಾರನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕು ?

ಕಿಶೋರಿ—ನಿಮ್ಮ ಅಸ್ಪೃಣೆಯು ತಿರಸಾಮಾನ್ಯವು.

ನಶಿ—ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲಸವು ಪೂರ್ಣವಾಗ ಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗಿರುವ ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮುಂದೆ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಬೇಕು; ಅಂದರೆ ಮೂಢ ಗಣೇಶನಾರಾ ಯಣನ ಕ್ರೋಧವು ಉದ್ದೀಪ್ತವಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ನಾಳೆಗೇ ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದನು.

ನಂತರ ನಶೀರಿತನು ಹೊರಡಲು ಎದ್ದನು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅವನನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿಲದ ವರೆಗೆ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಮನೋಹರನು ಇದುವರೆಗೆ ನಶೀರಿತನು ಕುಳಿತ ಪಲ್ಲಂಗದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅವನೂ ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

(೧೨)

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯು ಮೀರಿ ಹೋಗಿದೆ. ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಸ್ತಬ್ಧವು. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಿಕೆಯು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ದ್ವಾರರಕ್ಷಕನು—ನೀನು ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿನು ಕೆಲಸವಿದೆ? ಎಂದನು.

ಬಾಲಿಕೆ—ರಾಣಿ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದ್ವಾ. ಪಾ.—ಕೆಲಸವೇನು? ಮೊದಲು ಹೇಳು.

ಬಾಲಿಕೆ—ಸಹಾಯ ಬೇಡಲು ಬಂದಿರುವೆನು.

ದ್ವಾ. ಪಾ.—ಇಂಥ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವೆ?

ಬಾಲಿಕೆ—ನಾನು ಬಹಳ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವೆನು. ಬೇಗ ಒಳಗೆ ಬಿಡು.

ದ್ವಾ. ಪಾ.—ನಿನಗೆಂಥ ಸಂಕಟವಿದ್ದರೂ ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವದಿಲ್ಲ.

ಬಾಲಿಕೆ—ನೀನು ಹಿಂದುವಿದ್ದು, ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಲಾರೆಯಾ?

ದ್ವಾ. ಪಾ.—ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಆತ್ಮಾಚಾರವು ನಡೆದಿರುವದು. ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸರದಾರನೇಕಿರಬಾರದು? ಏನಾದರೊಂದು ಪೇಷು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದೀತು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಂದ ತ್ರೇವ ಹೊರಡು.

ಬಾಲಿಕೆ—ಸುಮ್ಮನೆ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಡ. ನಾನು ಕುಮಾರಯದುನಾರಾಯಣನ ಹತ್ತರ ಬಂದಿರುವೆನು. ಅವನು ನನ್ನ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರಬಹುದು. ಈಗ ನೀನು ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡಿದುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ, ನಾಳೆ ನೀನೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವನು.

ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ-ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗೆಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕುಮಾರನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಬೇಕಾದಾಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದನು.

ಆ ಬಾಲಿಕೆಗೆ ಒಳಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು

ಎಂದೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವಳಲ್ಲ. ಒಳಗಿನ ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವಳು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಸುಳಿದಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಆ ಮನೆಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನಿಂತಂತೆ ಭಾಸವಾಗಲು, ಅವಳು ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು! ಆಗ ಆ ಬಾಲಿಕೆಯು—“ನೀನಾರು?” ಎಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವಳ ತೇಜವು ಒಡೆದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ನೀನಾರು, ಹೇಳು” ಎಂದಳು.

ಬಾಲಿಕೆ—“ನಾನು ರಾಣಿ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು.”

ಸ್ತ್ರೀ—‘ಕೆಲಸವೇನಿರುವದು?’

ಬಾಲಿಕೆ—“ಅದನ್ನು ಅನ್ಯರ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.”

ಸ್ತ್ರೀ—“ನಾನೇ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿ.”

ಬಾಲಿಕೆಯು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ—ನೀವೇ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯವರೇ?

ಸ್ತ್ರೀ—ಹೌದು,

ಬಾಲಿಕೆ—ನೀವು ಈಗ ಕುಮಾರ ಯದುನಾರಾಯಣನ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ—ನನ್ನ ವಿಚಾರದ ಗೊಡವೆಯು ನಿನಗೇಕೆ? ನೀನು ಬಂದ ಕೆಲಸವೇನಿರುವದು ಹೇಳು.

ಬಾಲಿಕೆ—ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೇನು?

ತ್ರಿಪುರಾ—ಯಾಕೆ? ಗುಸ್ತು ಸಂಗತಿಯಿರುವದೇ?

ಬಾಲಿಕೆ—ಹೌದು.

ತ್ರಿಪುರಾ—“ಹಾಗಾದರೆ ಒಳಗೆ ಬಾ” ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ—“ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?”

ಬಾಲಿಕೆ—ಈಗ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಪುರಾ—ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರುವಿ?

ಬಾಲಿಕೆ—“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಈಗ ಒದಗುತ್ತಿರುವ ವಿಪತ್ತಿನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ.”

ತ್ರಿಪುರಾ—ನಮಗೆ ವಿಪತ್ತಿ? ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಕಟಗಳು ಬಂದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಯಾರ ಹೆಸರು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದೋ ಅಂಥವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧಳಿಲ್ಲ.

ಬಾಲಿಕೆ—ರಾಣಿಯವರೇ, ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನಿಷ್ಟೇ ಹೇಳುವೆನಲ್ಲ—
“ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರು ನನ್ನ ಪಿತೃಸಮಾನರು. ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ತಾಯಿಯು.”

ತ್ರಿಪುರಾ—ನನ್ನ ಮಗಳಾದರೆ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಭಯವೇಕೆ?

ಬಾಲಿಕೆ—ಮಾತೆಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲು ಭಯವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟೀತೆಂಬ ಭಯವು.

ತ್ರಿಪುರಾ—ನನ್ನ ಮಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯು ತಿರಸ್ಕಾರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂತೆ ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನಿನಗಾಗುವ ಹಾನಿಯಾದರೂ ಏನು?

ಬಾಲಿಕೆ—ಹಾಗೆಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಈ ದೇಹವು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.

ತ್ರಿಪುರಾ—ನಾನಂತು ನಿನಗೆ ಎಂದೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಬಾಲಿಕೆ—ನೀವು ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೂ ರಾಜಗಣೇಶನಾರಾಯಣರು ಮಾಡಿರುವರು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಂದಾಕಿನಿಯು. ನಾನು ಈ ಮೊದಲೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಂಗಡ ನನ್ನ ಭಾವಿ ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಲಗ್ನದ ನಿಶ್ಚಯದ ಕೆಲಸವು ಆಗಿತ್ತು. ನಾನು ತಂದೆಯ ಕೂಡ ಹೊರಟಾಗ ನೀಚ ನಶಿರಿಶಹನೂ ಅವನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಅವನ ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವೂ ಕೂಡಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿ ಕೊಂದರು. (ಹೇಳಹೇಳುತ್ತ ಅವಳ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದವು.) ಇಷ್ಟರಿಂದ ಆ ಸರಾಧಮರು ಶಾಂತರಾಗದೆ, ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಭಂಗದ ಪುಯತ್ನ ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿದರು.

ತ್ರಿಪುರ (ಕ್ರೋಧದಿಂದ)—ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿಂದ ಈ ದುಷ್ಟರು ಎಂದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವರೋ ಏನೋ?

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಅವರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಾನು ವಹಿಸಿರುವೆನು.

ತ್ರಿಪುರ—ನೀನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗೆಯು; ಅವರಿಗೇನು ಮಾಡುವಿ?

ಮಂದಾಕಿನಿ—ತಾಯೋ, ಈ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗೆಯು ಏನು ಮಾಡುವಳೆ? ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗೆಯೇ ನಶಿತ ಹಾಗೂ ಕಿಶೋರಿ-ಮೋಹನ ಇವರ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಿರಿ.

ತ್ರಿಪುರ—ಅವರಿಬ್ಬರು ಸತ್ತರೆ ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದೇ? ಈ ವಂಗರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸಾವಿರಾರು ನಶಿತಶಹ, ಕಿಶೋರಿಮೋಹನರು. ಪ್ರತಿದಿವಸ ಅನೇಕ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿರುವರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವವರಾರು?

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಉಳಿದ ನೀಚರ ಗೊಡವೆಯು ನನಗೇಕೆ? ನಾನು ಈ ಇಬ್ಬರು ದುಷ್ಟರ ಭಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವಳು; ಉಳಿದವರ ಸಂಬಂಧವು ನನಗಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಪುರ—ಉಳಿದವರ ಸಂಬಂಧವು ನಿನಿಗೇಕಿಲ್ಲ? ನೀನು ಹಿಂದು ವಲ್ಲವೇ?

ಮಂದಾಕಿನಿ—ನಾನು ಹಿಂದುವಲ್ಲವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿರಿ.

ತ್ರಿಪುರ—ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿರುವದೋ, ಅವರು ಎಂದೂ ಹಿಂದುತ್ವ-ಮನುಷ್ಯತ್ವಗಳಿಂದ ವರ್ಜಿತರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾತೃಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವರು.

ಮಂದಾಕಿನಿ—ನಾನು ಮಾತೃಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಪುರ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸುವದೇನು?

ಮಂದಾಕಿನಿ—“ಸೇಡು, ಸೇಡು!” ಅದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛಿತ ಪ್ರೀತಿ ವಸ್ತುವು; ಅದೇ ಸ್ವರ್ಗವು.

ತ್ರಿಪುರ—ಮಗಳೇ, ದ್ವೇಷಾನ್ನಿಯನ್ನು ನೊಂದಿಸಿ ದೇಶ ಸೇವೆಯ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳು.

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಈ ಜೀವಿರುವವರೆಗೂ ಆ ಅಗ್ನಿಯು ಶಾಂತವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಪುರ-ನಿನ್ನ ಆಸ್ತೇಷ್ಟರು ಯಾರಿರುವರು ?

ಮಂದಾಕಿನಿ:—ನನಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆಯೊಬ್ಬನು ಇದ್ದನು. ಅವನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಪತಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ನನ್ನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿಯಲು, ಅವನೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಿರಾಕರಿಸಿದನು.

ತ್ರಿಪುರ—ಹಾಗಾದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುವೆಯೇನು ?

ಮಂದಾ—ಈಗ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿ—ಎಲ್ಲಿರುವೆ ?

ಮಂದಾ—ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಉಪವನದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಆಶ್ರಯ ದಲ್ಲಿರುವೆನು.

ತ್ರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಪಾಪಿಷ್ಠಳು. ಪಾಪ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವಿಯಷ್ಟೇ ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀಚ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇಕಿರುತ್ತಿದ್ದೆ ? ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಶೀಲವು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಯಾದೀತು.

ಮಂದಾ—ತಾಯೇ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಈ ವೇಷದಿಂದ ಇಲ್ಲ. ಬಾಲಕನ ವೇಷದಿಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ತ್ರಿ—ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ದೇಶವೇನು ?

ಮಂದಾ—ಸರಿತಾ ಶಹ ಹಾಗೂ ಕಿಶೋರಿವೋಹನ ಇವರ ಸರ್ವ ನಾಶಮಾಡುವದೇ ನನ್ನ ಧ್ಯೇಯವು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವೆನು. ಅವರ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿರಾಶೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸಿ, ಪೀಡಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುವೆನು.

ತ್ರಿ(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ)—ಈ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಕೋಮಲ ಹೃದಯವು ಈಗ ಪಿಶಾಚಿಯ ಹೃದಯವಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ) ನಿನ್ನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ನೀನು ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರಳು.

ಮಂದಾ—ರಾಣೀ, ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿ, ನಾನು ಈಗ ಯಾರ ದಯೆ ಯನ್ನೂ ಯಾಚಿಸುವವಳಲ್ಲ. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯೇ ನನಗೆ ಧೀಕಾರ ಮಾಡಲಿ; ನನಗೆ ಬೇರೊಂದು ಸರಕವೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿ; ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ.

ತ್ರಿ—ನಿಸ್ಸಂಧ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪವೂ ತೇಜವೂ ದೇಶಹಿತದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲುಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ. . . .

ಮಂದಾ—ನಿಮ್ಮ ದೇಶ, ಹಿಂದುತ್ವ, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ; ಅವರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವವಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ಆಶೆಯ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಾವಾನಲದಲ್ಲಿ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಹುರುಪಳಿಸಿ ಹೋಗಿವೆ. ರಾಣೀ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಿರಾಶ ಹೃದಯದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹೇಗಾಗಬೇಕು? ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ರಿಸಿರುವರು. ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಂಚು ನಡಿಸಿರುವರು; ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಶಿರಿತನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ನಿನ್ನ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಹಿಂದುತ್ವ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಉಳಿಯುವವೇ? ನೀನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದಳು.

ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿಯು ಬಂದು 'ರಾಣಿಯವರೇ, ಕುಮಾರನನ್ನು ನಶಿರಿತನ ಅನುಚರರು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವರಂತೆ' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಆಸೇಗನನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು:- ನೀನು ಇದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಂದಿದ್ದಿಯಷ್ಟೇ?

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಇಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳಿವೆ.

ತ್ರಿಪುರಾ—ಅದೇನು ಹೇಳು.

ಮಂದಾಕಿನಿ—ದೇವೀಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಿರುವ ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾ ಯಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ನಡೆದಿರುವದು.

ರಾಣಿ—ಮತ್ತೆ ?

ಮಂದಾ—ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಾನಲಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಾದ ಗೌರಿಯನ್ನು ನವಾಬಪುತ್ರನ ವಿಲಾಸಮಂದಿರಕ್ಕೆ.

ರಾಣಿ (ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಿಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು)— ಸಾಕು, ಸಾಕು. ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿರಲು, ಮಂದಾಕಿನಿಯು ರಾಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು:- ಇದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳೂ ಹೇಳತಕ್ಕವಿವೆ.

ರಾಣಿ—ಮತ್ತೇನು ?

ಮಂದಾರಕೆನಿ—ನಿಮ್ಮ ದಿವಾಣ ನರಸಿಂಗನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹಾಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿರುವನು. ನಾಳೆ ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಅರಸನ ಸೈನ್ಯವೂ, ಕಿಶೋರಿವೋಹನನೂ ಹೋಗುವರು; ಮತ್ತು ಕುಮಾರನನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧಾರಣ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಕಾಕರನ್ನಿಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಗಡಲೇ ಇಟ್ಟಿರುವರು.

ರಾಣಿ—ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇಶದ ಹಿತ ಚಿಂತಕಳು.

ಮಂದಾ—ರಾಣೀ, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವು ತಪ್ಪು. ಈಗ ನಾನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಉಪಕಾರವಾದರೂ, ಅದು ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ:— ನೀವು ನಿರಾಸದ ರಾಗಿ ಉಳಿದರೆ, ನವಾಬ ನಶರಿತರಹ ಮತ್ತು ಕಿಶೋರಿವೋಹನ ಇವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶರಾಗುವರು. ಅವರನ್ನು ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸುವುದೂ ಸೀಡಿಸಿಡಿಸುವುದೂ ನನ್ನ ಇಚ್ಛಿತವು. ಮಾತೆ, ಇನ್ನು ನಾನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

(೧೩)

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಎರಡುನೂರು ಜನ ರಾಹುತರೊಂದಿಗೆ ದೇವೀ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋರಬಹುದು. ಅವನು ಹೊರಡುವಾಗ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ೨-೩ ತಾಸು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಅವನು ೮-೧೦ ಮೈಲು ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಒಂದು ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಳಯವನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಮರು ದಿನವೆ ಮುಂಚಾನೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಸ್ವಪ್ನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾರಸು ಬಂದು—“ಹುಜೂರ, ೭-೮ ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಲ ನರಗಳನ್ನು ಯಾರೋ ಕೊಯ್ದಿರುವರು. ಅವು ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಒರುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು, ಆ ಎಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರು ಮಾಡಿರಬಹುದು? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ

ತೊಡಗಿದನು; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ವಯನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿದನು. ಮರುದಿವಸ ಅವನು ೧೦-೧೨ ಹರದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆದು ಒಂದು ಮಾವಿನ ತೋಪಿನ ಹತ್ತರ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಮಾಡಿದನು. ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ೨೦-೨೫ ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಯವಾವ ಸಂಗತಿಯು ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಅವನು ಬಹು ಯೋಚನೆಗೊಂಡನು. ಆ ಎಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳೂ ನಿರುಪಯೋಗವಾದದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮವು ಬಂದಾಯಿತು. ಅವನು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ಮನೋಹರನು-“ಖಾವಿಂದ, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮಾಡಿಸಿರಬಹುದೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಎದೆಯು ಧಡಧಡನೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು; ಮುಖವು ನಿಶ್ಚೇಷವಾಯಿತು.

ಮನೋಹರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:—“ಇಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿರುವೆನು. ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುವೆನು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಹೊಸ ಕುದುರೆಗಳು ಬರುವವರೆಗೆ ಇವರಿಗೆ ದೇವೀ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿವಸ ತಡವಾಗುವದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರಾ ರಾಣಿಯು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರುವಳು ” ಎಂದುಕೊಂಡನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿ ಹೊಸ ಕುದುರೆಗಳು ಬಂದ ಬಳಿಕ ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದನು. ಈ ದೇವೀಕೋಟಿಯು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಪಟ್ಟಣವು. ಮಹಾಭಾರತ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಪೂರ್ವದ್ದೆಂದು ಜನರು ಹೇಳುವರು. ಖಿಲಜಿ ಮನೆತನದವರು ಮೊದಲು ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೇ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ.

ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಪಟ್ಟಣದ ಒಂದು ತುದಿಗೆ ಕಿಲ್ಲೆಯು. ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಗೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ದೇವೀಗುಡಿಯು. ಗುಡಿಯ ಹಿಂದೆ ದಟ್ಟಾದ ಅಡವಿಯು. ಎಡಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪುಷ್ಕರಣಿಯು. ಬಲಗಡೆಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಹೂದೋಟವು.

ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ವಿಶೇಷವಿದ್ದರೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ

ನರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ನೂತನವಾದ ಮಂತ್ರಿಬೆಂಗಳೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಿಂದೂಜನರ ಮುಖ್ಯ ದೇವರ ಗುಡಿಯೆಂದರೆ, ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾತೃತಕ್ಕ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ವೈರಭಾವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಆಸಂದದಿಂದ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾತಿವೈಷಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಆಸ್ಪದವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ದೇವಿಯ ಮಂದಿರವನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಕಿಲ್ಲೆದಾರನಿಂದ ನವಾಬನ ಕಡೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಹಣವೂ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೋಟಿಯನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಶಿರಿತಾಶಹನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾದ ನಶಿರಿತನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೃತಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುವನೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಅವನು ಆ ಚಿಂತೆಯ ಭಾರವನ್ನು ದೇವರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ನವಾಬನ ಅಜ್ಜಿಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಪಟ್ಟಣದ ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು; ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಾದರೂ ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕಿಲ್ಲೆದಾರನ ಹತ್ತರ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಕಿಲ್ಲೆದಾರನಾದ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಮನುಷ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ ರತ್ನದಂತೆ ಇದ್ದನು. ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಬ್ಬರೂ ಅವನನ್ನು ಒಮ್ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನುಷ್ಯತ್ವವೂ, ದಯೆಯೂ ರೂಢಿರಾಗಿರುವದೋ ಅವನನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಹಿಂದುಗಳಂತೂ ಮೊದಲೇ ಗುಣಬುದ್ಧರು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು ಅವನು ರಾಮ-ರಹಿಮರಲ್ಲಿ ಭೇದವೆಣಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒಮ್ಮೆ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು— “ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನೀವು ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಅರಸರಾಗಲಿಕ್ಕು ತಕ್ಕವರು” ಎಂದನು.

ಜೋನಾಬ—ಎನು, ನವಾಬನನ್ನು ಕೊಂದು ನಾನು ಅರಸನಾಗಬೇಕೆ? ಛೇ! ಛೇ!! ಇದು ಅಸಂಗತವು.

ಗಣೇಶ—ಖಾಸಸಾಹೇಬ, ನವಾಬನನ್ನು ಕೊಂದು ಅಲ್ಲ. ಸಶಿರಿತ ನನ್ನು ಕೊಂದು; ಯಾಕಂದರೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಗೌಡ ಸಿಂಹಾಸನವು ಶೂನ್ಯವಾಗುವದು ನೀವು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೆ ನಿಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಜೋನಾಬ—ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸೈಗಂಬರನು ಒಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ನಾನು ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬಾಧಶಹನಾಗೆಂದರೂ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಎಂದನು.

ಗಣೇಶ—ಜೋನಾಬಖಾಸ, ಗೌಡಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ಯೋಗ್ಯರೆಂದರೆ, ಇಂದಿಗೆ ನೀವೊಬ್ಬರೇ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬ ಹುಡುಕಿದರೂ ನಿಮ್ಮ ಹೊರ್ತು ಯಾರೂ ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯರು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲರು.

ಜೋನಾಬ—ಹಿಂದೂ ಜನರೆದುರಿಗೆ ನಾನು ಯೋಗ್ಯನೇ. ನನ್ನಂಥ ನೂರಾರು ಜೋನಾಬಖಾಸರು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವರು ರಾಜಾ.

ಗಣೇಶ—ಖಾಸಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗಿ ದವನಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಗುಣಕ್ಕೆ ಲುಬ್ಧನಾಗಿ ನಿಮಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿರುವೆನು. ನೀವು ಪಠಾಣ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಸ್ವರೂಪರು, ಎಂದನು.

ಒರಬರುತ್ತ ಇಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆಯಿತು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ದೇವೀ ಕೋಟೆಗೆ ಬಂದನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಜೋನಾಬಖಾಸನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಭಿನಂದಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಕಿಶೋರಿ ವೋಹನನು—“ಕಿಲ್ಲೇದಾರ ಸಾಹೇಬ, ಗೌಡನವಾಬನಾದ ಸಶಿರಿತಶಹನು ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕಳಿಸಿರುವನು.” ಎಂದನು.

ಜೋನಾಬ—ನಾನು ನವಾಬನ ಸೇವಾನುಸೇವಕನು. ಏನು ಆಜ್ಞೆಯಿದೆ? ಹೇಳಬೇಕು.

ಕಿಶೋ—ತಾವು ನವಾಬನ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠ ಸೇವಕರು. ಪಠಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಚಿಂತಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಠಾಣರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿಷ್ಕುಂಟಕ ಮಾಡುವ ಭಾರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೊಪ್ಪಿಸಿರುವರು.

ಜೋನಾ—ಈ ಸೇವಕನು ನವಾಬನ ಆಪ್ತನೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಿರುವನು.

ಕಿಶೋ—ಬಹಳೇ ಚಲೋದಾಯಿತು. ನಿಮಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಪರಿಚಯವಿರುವದಷ್ಟೇ ?

ಜೋನಾ—ಏನು? ನೀವು ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಖಾನರ ವಿಷಯವನ್ನಲ್ಲವೇ ಕೇಳುವುದು?

ಕಿಶೋ—ಅಹುದು.

ಜೋ—ನನಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವು ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪರಿಚಯ ವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಯಾರಿರುವರು?

ಕಿಶೋ—ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರುವನಷ್ಟೇ ?

ಜೋ—ಅಹುದು.

ಕಿಶೋ—ನವಾಬನು ಒಹಳ ವಿಚಾರದಿಂದಲೂ ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ಪಠಾಣರಾಜ್ಯದ ಹಿತಶತ್ರುವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವನು.

ಜೋ—ಅದು ಅಶಕ್ಯವು. ನನಗಂತೂ ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ಪಠಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕಿಶೋ—ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಜೋ—ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಕ್ಕು ನನಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಿಶೋ—ಸೇವಕರಿಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರವು ಬರಲಾರದು.

ಜೋ—ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮಾತು ಬೆಳೆಸಿ ಉಪಯೋಗವೇನು? ಒಂದ ಕೆಲಸವೇನು ಹೇಳಿರಿ.

ಕಿಶೋ—ಮುಖ್ಯ ಮಾತೆಂದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪಠಾಣರಾಜ್ಯದ ಕಂಟಕವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವದವಶ್ಯವು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಿಂದೆದ್ದು (ವಿಕಟಸ್ವರದಿಂದ) ಏನು? ಏನೆನ್ನುವಿರಿ? ಸರದಾರ ಕಿಶೋರಿವೋಹನರಾವ! ಯಾರ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವಿರಿ?

ಕಿಶೋರಿ (ಕೆಮ್ಮಿ ಗಂಟಲವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು)—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಪಠಾಣರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿತವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗುಸ್ತವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವು.

ಜೋನಾ (ಮುಖವು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಂಪಾಯಿತು.)—ಅವೇಶದಿಂದ

ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಸಿಂಹನ ಆಯಾಲುಗಳಂತಿರುವ ಉದ್ದವಾದ ಅವನ ಗಡ್ಡಗಳು ನೆಟ್ಟಗಾದವು. ಅವನು ದವಡೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ-ಕಿಶೋರಿವೋಹನರಾವ, ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನೀವು ನವಾಬನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಜೋನಾಬಖಾನನ ಮುಂದೆ ಆಡಿದ್ದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಜೀವಿಸಿರುವದೇ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಕಿಶೋರಿ—ನಿರರ್ಥಕ ಸಿಟ್ಟಿನ ಉಪಯೋಗವೇನು? ಕಿಲ್ಲೆದಾರ ಸಾಹೇಬ, ನವಾಬನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಜೋ—ಈ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಜೀವಂತವಿರುವವರೆಗೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಒಂದು ಕೂದಲನ್ನು ಸಹ ಮುಟ್ಟುವ ತ್ರಾಣವು ಯಾರದೂ ಅಲ್ಲ. ತಿಳಿಯಿತೆ ಸರದಾರ ಸಾಹೇಬ?

ಕಿಶೋರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನವಾಬನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡುವಿರಷ್ಟೆ?

ಜೋನಾ—ನನಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ನವಾಬನ ಹುಕುಮು ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಹುಕುಮನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಜೋನಾಬ—ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯೂ ನನಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಕುಮು ನೋಸದ್ದು.

ಕಿಶೋರಿ—ಏನು, ನಾನು ನೋಸದ ಹುಕುಮು ತಂದಿರುವೆನೆಂದು ಸಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಿರುವದೇ?

ಜೋನಾಬ—ಹೌದು. ನವಾಬ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಜೀವಂತವಿರುವವರೆಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈ ಜೋನಾಬಖಾನನಿಗೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ದೃಢನಂಬಗೆಯುಂಟು.

ಕಿಶೋರಿ—ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ತಪ್ಪು. ಈ ಹುಕುಮನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಿವನಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗುವದು. ಏಂದು ಹುಕುಮನ್ನು ಜೋನಾಬಖಾನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಅದನ್ನು ಹರಿದು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ—ಈ ಹುಕುಮು ಕೃತ್ರಿಮವೆಂದು ನಾನು ನೋಡಲೇ ಹೇಳಿರುವೆನೆಂದನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಯೋಗ್ಯ ಮಾಡಿದಿರಿ! ನೀವು ನವಾಬನ ಹುಕುಮನ್ನು

ಹೇಗೆ ಮನ್ನಿಸಿದಿರಬಹುದನ್ನು ನವಾಬನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕಿಲ್ಲೇದಾರ ಸಾಹೇಬ.

ಜೋನಾಬ—ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಕೆಲ ಕಾಲ ವಿಚಾರಿಸಿ ನಂತರ ಜೋನಾಬಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು—ಅರಸನ ಎರಡನೇ ಅಪ್ಪಣೆಯೊಂದಿರುವದೆಂದನು.

ಜೋನಾ—“ಮತ್ತೇನು ಅಪ್ಪಣೆ?”

ಕಿಶೋರಿ—ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು.

ಜೋನಾ—ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ?

ಕಿಶೋ—ಇಲ್ಲಿಯ ದೇವೀ ಮಂದಿರವನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಕೈಗಳಿಂದ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು—ತೋಬಾ, ತೋಬಾ, ಯಾ ಅಲ್ಲಾ, ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಇಚ್ಛೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ಕಿಶೋ—ನೀವು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವರೋ—ಇಲ್ಲವೋ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ—ಇಬ್ರಾಹಿಮ ! ಇಬ್ರಾಹಿಮ!! ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಜೋನಾಬಖಾನನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯು. ಅವನು ತೂರನೂ ಸಾಹಸಿಯೂ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಈ ಮೊದಲು ನಶೀರಿತನ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆಯೂ ನಂಬಿಗೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರ ಕಾರಣವು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಜನರಿಂದ ಅನೇಕ ಉಪಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದನು.

ತರುಣನಾದ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಬಂದು ಜೋನಾಬಖಾನನ ಎದುರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ನನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈದಿಯು, ಎಂದನು.

ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ:—ನೀವು ಕೈದಿಗಳೇ? ಇದು

ಎಂದಿಗೂ ಶಕ್ಯವಾದ ಮಾತಲ್ಲವೆಂದು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು—ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ನಾನು ನವಾಬನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅವನಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವೆನು; ಕಾರಣ ಕೈದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

ಇಬ್ರಾ—ನೀವು ನವಾಬನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಎೂರು ವದು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಕಿಶೋರಿನೋಹನನ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಬೇಕಾದರೆ ಇವರನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ರಾಜದ್ರೋಹಿಯು. ಕಿಶೋರಿನೋಹನರಾವ, ಈ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಕಿಲ್ಲೇದಾರನು. ನಿಮ್ಮಂಥ ನಾಯಿ-ಹಂದಿಗಳ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯು ನನಗಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ನವಾಬನ ಸ್ತುತಿನಿಧಿಯು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೂ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥವನು. ಹಿಂದೂ ದೇವರ ಗುಡಿ ನೆಲಸವು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ತಿಳಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ, ಅವನನ್ನು ಸರಕಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಂದು ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋದನು.

(೧೪)

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಫಿರೋಜಾಬಾದ ಪಟ್ಟಣದ ಸಾಧಾರಣ ಸೆರೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತರ ೧೩-೧೩ ವರ್ಷದ ಸಾದಾ ವೇಷದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕಿಯು ಬಂದು ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಸರವಾರ ಸಾಹೇಬ, ಸೆರೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತೆರೆಯಬಾರದೆ?” ಎಂದಳು.

ಕಾವಲುಗಾರ—ನಿನ್ನ ಹುಕುಮಿಸ ಮೇಲಿಂದ ನಾನು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಬೇಕೆ? ಬಹಳ ಚಲೋ ಮಾತು ಹೇಳುವಿ.

ಬಾಲಕಿ—ನನಗೆ ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡು.

ಕಾವಲ—ನೀನು ಬಹಳೇ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯಳು; ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವಳೇ?

ಬಾಲಕಿ—ಶಿಸಾಯಿ ಸಾಹೇಬ, ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ. ನಿನಗೇನು ಬೇಕು? ಬೇಡು, ಕೊಡುವೆನು.

ಕಾವಲ—ಕೊಡುವಿಯಾ? ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೆ ೧೦ ಆಸರಫೀ

(ಬಂಗಾರಸ ನಾಣ್ಯ)ಗಳನ್ನು ಕೊಡು. ಅಷ್ಟು ಆದರೆ ನನ್ನ ಲಗ್ನದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗುವದು.

ಬಾಲಕಿ—ಒಳ್ಳೇದು, ಹಿಡಿ; ಎಂನು ಅಂದು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ೧೦ ಆಸರಫಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಳು.

ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆ ಬಾಲಕಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಅವಳು ಬುರಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಮುಖವು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು:—ಇವು ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ದೊರೆತವು? ಎಂದನು.

ಬಾಲಕಿ—ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮನು ಕೊಟ್ಟಿರುವಳು, ಎಂದಳು.

ಕಾವಲುಗಾರನು ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆರೆದು ಅವಳಿಗೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು.

ಬಾಲಕಿಯು ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಂತಳು. ಒಳಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕತ್ತಲೆಯು. ಅವಳಿಗೆ ಒಳಗಿನ ಹಾದಿಯೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಆ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕುರಿತು:—ನನಗೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವ ಹಾದಿಯು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದಳು.

ಕಾವಲ—ನೀನು ಯಾರ ಹತ್ತರ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿರುವಿ?

ಬಾಲಕಿ—ಕುಮಾರ ಯದುನಾರಾಯಣನ ಹತ್ತರ.

ಕಾವಲ—ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದು ಕಠಿಣವು.

ಬಾಲಕಿ—ನೀನು ಬಂದು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಬಾರದೇ; ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಇನಾಮು ಕೊಡುವೆನು.

ಕಾವಲ—ಮತ್ತೆ ಹತ್ತು ಆಸರಫಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಿಯಾ?

ಬಾಲಕಿ—ಕೊಡುವೆನು, ಎಂದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಸುತ್ತರಿದು ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ಈಗ ಬಂದ ಕಾವಲುಗಾರನು ಏನೋ ಸಂಕೇತ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಆಸರಫಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು, ಅವನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು.

ಕಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಕೋಣೆಯು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಪಣತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದವಾದ ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ

ಬೆನ್ನುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಹರಕು ಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಬಾಲಿಕೆಯು ಅವನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಕುಮಾರ ಎಂದಳು. ಯದುನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿತ್ತು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನವು ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಅವನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ಅವಗುಂಠನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕುಮಾರನನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ನಂತರ ಮತ್ತೆ—‘ಕುಮಾರ’ ಎಂದಳು.

ಯದುನಾರಾಯಣನ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಯಿತು. ಅವನು ಕಣ್ಣಿರೆದು ನೋಡಲು, ಎದುರಿಗೆ ಮರಿಯನಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವನು ಉತ್ಕಂಠೆಯಿಂದ “ಮರಿಯನ! ಮರಿಯನ!!” ಎಂದನು.

ಮರಿ—ಮತ್ತೇನು ಕುಮಾರ?

ಯದು—ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮರಿಯನ್ನಳೇ?

ಮರಿ—ಹೌದು. ನಾನು ಯದುಕುಮಾರನ ದಾಸಾನುದಾಸಿಯಾದ ಮರಿಯನ್ನಳೇ.

ಯದು—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವೆನು?

ಮರಿ—ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ.

ಕುಮಾರನು ಮರಿಯನಳ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು:-ಪ್ರಿಯೇ, ಮರಿಯನ, ನೀನು ಇಂಥ ಸರಕಸದೃಶ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂದೆ?

ಮರಿ—ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೃದಯೇಶ್ವರನಿರುವನೋ ಆ ಸ್ಥಳವು ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸಮಾನವಲ್ಲವೇ?

ಯದು—ಮರಿಯನ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವೆಯೇನು?

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನ್ನೆಲ್ಲ.

ಯದು—ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನೀನು ಪಿತೃದ್ರೋಹಿಯೂ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಿಯೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿ. ಯಾವಳು ಸ್ನೇಹಮಯ ತಂದೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಳೋ, ಅವಳು ಪತಿದ್ರೋಹಿಯಾಗುವದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ?

ಮರಿ—ನನ್ನ ಪತಿಯೇ, ಕುಮಾರ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಯಾರು?

ಯದು—ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಪತಿಯು; ನೀನೇ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು.

ಮರಿ—ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾಗುವ ವ್ಯಾಜವು ನನ್ನ ದೈವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಯದು—ಯಾಕೆ ಮರಿಯನ, ಹಾಗೇಕೆ ಅನ್ನುವಿ? ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ಅದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಯದು—ಯಾಕೆ ಮರಿಯನ, ಹಾಗೇಕೆ ಹೇಳುವಿ? ಕಾರಣವೇನು?

ಮರಿ—ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಯದು—ಹಾಗಾದರೆ ಮರಿಯನ, ನನ್ನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡು.

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಗೆಯಿಲ್ಲವೆ?

ಯದು—ಇಲ್ಲ; ಮರಿಯನ, ಹಾಗೇನೂ ಭಾವಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ?

ಮರಿ—ಹೀಗೋ? ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು. ನಾನು ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವದೇನಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ವಿವಾಹವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮರಿಯನಳು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

(೧೫)

ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಹೋದನಂತರ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ವಿಚಾರಮಗ್ನಳಾಗಿ ಕಿಡಿಕೆಯ ಹತ್ತರ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಬೆಳಗಾಗಲು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ತಾಸು ರಾತ್ರಿ ಇತ್ತು. ಆಗ ಅವಳು ಏನನ್ನೋ ಭಾವಿಸಿ-ಗೋವಿಂದಾ, ಎಂದಳು.

ಗೋವಿಂದನು ವೃದ್ಧ ಸೈನಿಕನು. ಅವನು ೪೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅವನ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿತ್ತು. ಅವನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು—ಗೋವಿಂದಾ ನಾನು ಸಪ್ತದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು, ಎಂದಳು.

ಗೋ—ಯಾವಾಗ?

త్రి—ఈగలీ హొరడువేను. నావినింద ఇందే సప్తదుర్గ వన్ను ముట్టబీకాగిదే.

గో—తాయీ; ఆదరే కుమారను బందియాగిరువను. అవ నన్ను శత్రుగళ హత్తర బిట్టు హోగువిరేను?

త్రి—గోవిందా, హోగద హొరతు అన్య మార్గవిల్ల.

గో—తాయీ, అంథ సంకటవేను బందిరువదు?

త్రి—దేవికొకొటియల్లి అవరు సంకటదల్లి సిక్కిరువరు.

గో—ఎను? మహారాజరు సంకటదల్లి సిక్కిరువరే? తాయీ, హాగాదరే మోదు దేవికొకొటిగే హోగోణ.

త్రి—గోవిందా, దేవికొకొటిగే హోగువ మోదలు సప్త దుర్గకే హోగబీకాగిదే. నీను ఇల్లి ఇద్దు మోదలు దివారర బుడుగడి మాడబీకాగిదే. మోదలు నన్ను హొరడువ సిద్ధతే మాడు. నినగే ఎల్లవన్నూ తిళిరువేను, ఎందళు. గోవిందను హొరటు హోదను.

స్వల్ప హొత్తినల్లి త్రిపురాదేవియు మగళన్నూ ౨౫ జన అంగ రక్షకరన్నూ కరకొండు సప్తదుర్గకే బందళు. అల్లిగే బందనంతర అల్లియ ముఖ్య కారభారియున్ను కరయిసి—ననగే ఇందే ౫ సావిర స్త్రీన్యవు బీకు, ఎందళు.

కారభారియు వినయదింద—“ఒందే దినదల్లి ఇష్ట్య స్త్రీన్య కూడిసువదు లక్యవిల్ల. ౩-౪ దినసగళల్లి కూడిసి కొడువేనేందను. ఆగ త్రిపురాదేవియు ఒళ్ళేదు, హాగేయే ఆగలి. ఈగ ఎష్ట్య స్త్రీన్యవు దొరకువదు? ఎందళు. ఆగ కారభారియు ఈగ ౫-౬ సూరు స్త్రీనికరు సిగువరు, ఎందను.

త్రి—ఇన్నూ ఒందు సహాయవు బీకు.

కారభా—మత్తీను?

త్రి—ఒందు సావిర లారీయవరు.

కారభారి—ఒళ్ళేదు; తాయీ ఇష్ట్యల్లి సిద్ధతేయు పతకే?

త్రి—నాను తీర్థ-యాత్రేగే హొరడువేను.

ಕಾರಭಾರಿಯು ಏನೂ ಮಾತಾಡದೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

(೧೬)

“ಸೇನಾಪತಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನ.”

“ಯಾರು, ಸರದಾರ ಸಾಹೇಬರೇನು ? ”

“ಅಹುದು. ನಾನು ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನರಾಯನು.”

“ಒಳಗೆ ಬರಬೇಕು.”

ಕಿಶೋರಿ—“ಕಿಲ್ಲೇದಾರರೇ, ಬೆಳಗಾಗಲು ಬಂದಿರುವುದು.”

ಇಬ್ರಾ—“ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು.”

ಕಿಶೋರಿ—ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದಿರುವುದು. ಅದೇ ನಂದರೆ, ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡವತಕ್ಕವರು ಯಾರು ?

ಇಬ್ರಾ—“ಅಗು ತಮಗೇ ಗೊತ್ತು. ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ, ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮದು. ನಾವು ಸೈನಿಕರು.

ಕಿಶೋರಿ—ಸೈನಿಕರು ಗುಡಿ ಕೆಡಹುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದೇಕೆ ?

ಇಬ್ರಾ—ಆ ಕೆಲಸವು ಕೂಲಿಯ ಜನರದು ; ಸೈನಿಕರದಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಕೆಲವು ಕೂಲಿಯವರು ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸಹಾ ಹಿಂದೂ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕೂಲಿ.

ಇಬ್ರಾ—ಅದೇಕೆ, ಹಿಂದುಗಳೇಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ? ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಅನುಚರರೂ ಇರುವಿರಲ್ಲ ? ಎನ್ನಲು, ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಮುಖವು ಬಾಡಿತು. ಅದರೂ ಅವನು ಆ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಗೊಡದೆ, ನಗುತ್ತ—
“ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನಮ್ಮಂಥ ರಾಜನಿಷ್ಠ ಹಿಂದುಗಳೆಷ್ಟು ಜನರು ಹೊರಡುವರು ? ಇರಲಿ. ಕಿಲ್ಲೇದಾರರೇ, ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೆಷ್ಟಿರುವುದು ? ”

ಇಬ್ರಾ—ಏಳುನೂರು ಜನ.

ಕಿಶೋರಿ—ಸನ್ನ ಸಂಗತ ೨೦೦ ಜನರಿರುವರು. ಅಂತೂ ಈ ೯ ನೂರು ಜನರು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು ?

ಇಬ್ರಾ—೯ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ಎದುರಿಸುವರು.

ಕಿಶೋರಿ—ಉತ್ತಮವು. ಕಿಲ್ಲೇದಾರಸಾಹೇಬ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ರಾ—ಮರೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಇರಲಿ. ಆ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡಹುವ ಆಳುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ?

ಕಿಶೋ—ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡಿಸುವೆನು. ಅದರಿಂದ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳು ಸಾಧಿಸುವವು. ಅವೇನಂದರೆ, ನನುಗೆ ಕೂಲಿಯ ಜನರು ಸಿಗುವರು; ಮತ್ತು ನಾವು ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವ ಸಂಗತಿಯು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ ವೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆಯೂ ಆಗುವದು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದನು. ಮನೋಹರನೂ ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದನು. ಜೋನಾಬಖಾನನ ಮೈಮೇಲೆ ಸೇನಾಪತಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೂ ಆಯುಧಗಳೂ ಇರದೆ, ಅವನು ಫಕೀರ ರಂತೆ ಒಂದು ಸಾದಾ ಕಪನಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತನು. ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಬಂದದ್ದು ಸುದೋರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಜೋ—ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನ, ನನ್ನ ದೊಂಡು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟು.

ಇಬ್ರಾ—ತಾವು ಹಾಗೇಕೆ ಮಾತಾಡುವಿರಿ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕನು. ಕಾರಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೆನ್ನದೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ಎಂದೆನ್ನಿರಿ.

ಜೋ—ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನ, ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರನು—ಕಿಲ್ಲೇ ದಾರನು. ನನಗೆ ಇನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರ ಧರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನವಾಬನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ಮನೋಹರನು—“ತಾವು ಹೋದರೆ ಈ ಹಿಂದುಗಳಿಂದ-ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಪಠಾಣ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು ಯಾರು? ಎಂದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಆತ್ಮಗತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ್ದರಿಂದ ಯಾರು ಮಾತಾಡಿದರೆಂಬದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನು—“ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಪಠಾಣ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಅಶಕ್ಯವೇ ಸರಿ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಈಗ

ಹಿಂದೂ ಜನರ ಶಾಂತತಾ ವೃತ್ತಿಯು ಭಂಗವಾಗಿ, ಅವರು ಉಚ್ಛ್ರಂಖಲ ರಾಗಹತ್ತಿರುವರು.

ಇಬ್ರಾ—ಏನು? ಇಷ್ಟು ಸೈಸ್ಯದಿಂದ ಅಶಿಕ್ಷಿತ-ಹೇಡಿ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಾಗಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲವೇ? ಒಬ್ಬ ಪಠಾಣನೆಂದರೆ ೧೦ ಜನ ಹಿಂದುಗಳ ಸಮಾನನು.

ಜೋನಾ—ಯಾತರ ಮೇಲಿಂದ ಪಠಾಣರು ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿ? ನೀವೇ ಮೊದಲು ಅನ್ಯಾಯ-ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿ, ನಿಸ್ಕೃತಿಯ ಆಪವ್ಯಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನೀತಿಯ ಬಲವಂತೂ ಸಿಗಲಾರದು. ನೀವು ಮಾಡುವ ಅನ್ಯಾಯ-ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಬ್ರಾ—ನಿಸ್ಕೃತ ಮೂತುಗಳ ಅರ್ಥವು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಜೋ—ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನ, ಮದಾಂಧರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಯಾವ ದಿವಸ ನಿನಗೆ ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಗಡ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ಐಕ್ಯದಿಂದಲೂ ನಡೆಯ ಬೇಕೆಂಬದು ತಿಳಿಯುವದೋ ಅಂದಿನ ದಿನವೇ ಈ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನಗಳು ಅರಸರ ಶಕ್ತಿಯು; ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಸುತೋಷವೇ ರಾಜನ ನಿರ್ಬಲತೆಯು.

ಇಬ್ರಾ—ಏನು? ಹಿಂದುಗಳು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೆ? ಯಾರು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಅಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವದೋ ಅವರು ಮಿತ್ರರೇ?

ಜೋನಾಬ—ಹಿಂದುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಅಹಿತಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದವರಾರು?

ಇಬ್ರಾ—ಎರಡನೆಯನರೇಕೆ ಹೇಳಬೇಕು? ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವೆ?

ಜೋನಾ—ನೀನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಿರುವಿ. ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈ ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದರೂ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಳುವರೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿರುವರು. ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ರಾ—ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ಸ್ವರಾಜ್ಯ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲವೆ?

ಜೋನಾ—ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ! ಆದರೆ ಹಿಂದುಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀವ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದಂತೆ, ದೇಶದ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಕಣ್ಣೀರು ಹನಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಸುರಿಸಲಾರರು. ಅನಿರ್ವಾಹ ಪ್ರಸಂಗವೊದಗಿ, ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯರು-ಅನ್ಯಾಯ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಈ ವಿಚಾರವು ಗೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತಾನು ರಾಜ್ಯತ್ವವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ, ನಮಗೆ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು.

ಇಬ್ರಾ—ನಮಗೆ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ಎನು?

ಜೋ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಗೌಡ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದ ಈ ಹೇಡಿ ಜನರ ಅರಸನಾಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವನು. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ, ಅವನು ಆ ಜನ್ಮ ಪಠಾಣರ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ನಡೆಯುವನು; ಆದರೆ ನೀವು ನಿಜವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಅವನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ. ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತರೆ, ಪಠಾಣರ ರಾಜ್ಯವು. . . .”

ಇಬ್ರಾ—ಈಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವನು. ಅವನು ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ-ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುವನು. ಅಂದಬಳಿಕ ಇಂಥ ಶತ್ರುವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ. . . .

ಜೋ—ಅದೇನೆ ಇರಲಿ, ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ನನ್ನದೊಂದು ವಿನಂತಿಯಿದೆ.

ಇಬ್ರಾ—ಅದೇನು ಸರದಾರ?

ಜೋ—ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ನವಾಬನ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಬೇಕು; ಯಾಕಂದರೆ ನಾನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಂದಿಯು.

ಇಬ್ರಾ—ನೀವು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಯಾರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಮೋಹನನೂ ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ—ನೀನು ಯಾರು? ಎಂದನು.

ಮನೋ—ನಾನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಸೇವಕನು.

ಇಬ್ರಾ—ನನ್ನ ಕಡೆಗೆನು ಕೆಲಸ?

ಮನೋ—ಏರಡು ಗಾಡಿ ತುಂಬ ಬರ್ಚಿಗಳು ಬೇಕು.

ಇಬ್ರಾ—ಯಾತಕ್ಕೆ?

ಮನೋ—ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿವೆಯಂತೆ.

ಇಬ್ರಾ—ನಿಮ್ಮ ಸರದಾರರು ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು; ಅವರು ನನಗೇಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಮನೋ—ಬಹಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮರೆತಿರಬಹುದು.

ಇಬ್ರಾ—ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಗೆಯಿಲ್ಲ.

“ಸರದಾರಸಾಹೇಬ, ಈ ಗುರ್ತಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ನೋಡಿರಿ” ಎಂದು ಮನೋಹರನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹೆಸರನ್ನು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ್ದ ಉಂಗುರವೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಬ್ರಾ-ಹಿಮನು—ಒಳ್ಳೇದು; ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಜನರ ಸಂಗಡ ಕಳಿಸುವೆನು, ಎಂದನು.

ಅಂದು ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತ್ರಿಪುರಾ ರಾಣಿಯವರಿಂದ ಅದೇ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುವದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯವು—“ನಾನು ಗೌರಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಪ್ತ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ಯಾಕೆ ಬಂದಿರುವೆನೆಂಬ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಳದ ಹೂರ್ತು ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಯರಾಜರೇ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರ ಯದುನಾರಾಯಣನು ಕಾರಾಗೃಹವನ್ನು ಸೇರಿರುವನು. ನಿಮ್ಮ ದಿವಾಣ ಸರಸಿಂಹನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹಾಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಗೌಡ ನಗರದಲ್ಲಿಯ ನಿಮ್ಮ ಅರಮನೆಯು ರಾಜಸೈನ್ಯದಿಂದ ಮುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನೀವೂ ಸಂಕಟಗ್ರಸ್ತರು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಯಾಕೆ ಬಂದಿರುವನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರುವದೇ? ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವೀ ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಬಂದಿರುವನು. ಪತಿದೇವ, ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ದೇವೀಕೋಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ದೇವಿಯ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ದಾಸಿ, ತ್ರಿಪುರಾ”

ಪತ್ರವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಓದಿದ ಕೂಡಲೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕ್ರೋಧವು ಉಕ್ಕಿರಿತು. ಅವನು ದವಡೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ--ನಶಿತಶಹಾ, ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಆತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ನೀನು ತೃಪ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲವೇನು? ಮತ್ತೆ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಈ ಪವಿತ್ರ ದೇವೀಗುಡಿಯ ನಾಶವೇ? ಇನ್ನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯುವದೇ ಕ್ಷಮೆಯು. ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೇ ಯೋಗ್ಯವು, ಎಂದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನು ಬಂದು--“ಮಹಾರಾಜ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಂದಿದ್ದು, ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವನು” ಎಂದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವನನ್ನು ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ, ತೋಟವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಂದನು. ಅವನು ಜಟಾಧಾರಿಯಿದ್ದು ಕೌಪೀನವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಮಾಲೆಗಳೂ, ನಿಡಿದಾದ ಗಡ್ಡಗಳೂ ಇದ್ದು, ಮೈ ಮೇಲಿನ ಭಸ್ಮವು ನೋಡುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಏನಯವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಇದ್ದಿತು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ-

ಸ್ವಾಮಿ ತಾವು ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು? ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡೋಣವಾಗಬೇಕು, ಎಂದನು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ--ನುಸಲ್ಮಾನರು ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದರೂ ನೀನು ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಲೇ ಇರುವಿಯಲ್ಲ?

ಗಣೇಶ--ಅವರು ಇಂದೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗಲಿ ಪ್ರಭೋ, ದೇವರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮಾಡುವದೇನು?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ--ನೀನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಿದ್ದರೂ, ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೋಗು,

ತೀವ್ರ ಕೊರಡು. ಹಿಂದೂ ಚನರು ದೇವರ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡು.

ಗಣೇ—ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಮಾನ್ಯವು. ಇದೋ, ಹೊರಟೆನು.

ಸಂನ್ಯಾ—ಹೋಗು ಈಗಲೆ ಹೋಗು. ಯಾವ ವೇಷದಲ್ಲಿರುವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಡು. ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹ ಬೇಡ. ನಿನಗೀ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಗುವದೆಂದು ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವೆನು.

ಗಣೇಶ—ಪ್ರಭೋ, ತಾವಾರು? (ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ) ತಿಳಿಯಿತು. ಗುರ್ತಿಸಿದೆನು. ಫಕೀರಸಾಹೇಬ, ಸಲಾಂ. ಇದುವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗುರ್ತಿಸದೆಯಿದ್ದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಭಾರತ ವಿಖ್ಯಾತ ಧರ್ಮ ಚೂಡಾ ಮಣಿ ಕುತುಬ ಉಲ್‌ಆಲಮ ಫಕೀರಸಾಹೇಬರು ಈ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಾಫರನ ಮನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪವಿತ್ರ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಸಂನ್ಯಾ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ನಿನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಹೊಂದಿದೆನು.

ಗಣೇಶ—ತಮ್ಮ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಫಕೀರಸಾಹೇಬರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವು?

ಸಂನ್ಯಾ—ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ.

ಗಣೇ—ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನನ್ನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೂಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈಗ ಈ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಜುವನಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಯಾವನು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುವನೋ, ಅವನು ಹಿಂದುವೇ ಆಗಲಿ—ಮುಸಲ್ಮಾನನೇ ಆಗಲಿ, ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸುವೆನು.

ಸಂನ್ಯಾ—ಶಹಬಾಶ್! ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ನೀನೇ ಧನ್ಯನು, ಹಿಂದೂ ಕುಲತಿಲಕನು.

ಗಣೇ—ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೂ ಕುಲತಿಲಕನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ; ಇಲ್ಲವೇ ಪಠಾಣ ಕುಲಕಂಟಕನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಫಕೀರಸಾಹೇಬ, ನವಾಬ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಜೀವಂತನಿರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ

ದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಇಂದು ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ಈ ಮನುಷ್ಯ ಕೊಲೆಯ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಕಾರಣರು.

ಸಂನ್ಯಾ—ನಾನು ಕಾರಣನೇ? ನಿಮ್ಮ ಯುದ್ಧ ಮುಂತಾದ ರಾಜ ಕಾರಣಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಈ ಫಕೀರನಿಗೇಕೆ?

ಗಣೇ—ಫಕೀರಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಬಾಲಕನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಈ ಕಪಟ ಜಾಲವನ್ನು ಹೂಡುವ ಚಾಲಕರಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಶೀತನ ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಕಾರಸ್ಥಾನವು ಹೊಳೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇರಲಿ. ಫಕೀರಸಾಹೇಬ, ನಾನು ನಗಸಗುತ್ತ ಅನಂದದಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನು; ಆದರೆ ದೇವಿ ಗುಡಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಗೊಡುವ ದಿಲ್ಲ. ಫಕೀರಸಾಹೇಬ, ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ವಾಂಛಿತವು. ನಾನೊಬ್ಬನು ನಿಮ್ಮ ಅಧೀನವಾದರೆ, ಮುಂದಿನ ಈ ರಕ್ತಪಾತ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವ ದಿಲ್ಲವೇ?

ಸಂನ್ಯಾ—ಆ ಸಂಗತಿಯು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಗಣೇ—ಎಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನು ಕೇಳುವನು. ಆಗಲಿ. ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಈ ವಾತನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷಮ ವಿಚಾರಿಸುವೆನು. ನೀವು ಹೋಗಿರಿ, ಎಂದನು.

ಕುತುಬ ಉಲಾಲಮ ಫಕೀರನಿಗೆ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆ ಇತ್ತು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹತ್ತರ ತಾನು ಬಂದದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಅಪಮಾನ ವಾದಂತಾಗಿ, ತಾನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಹಿತವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ದೇವಿ ಕೋಟಿಗೆ ಬರುವಾಗ ೨೫ ಜನ ಅಂಗ ರಕ್ಷಕರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನು. ಈಗ ಅಷ್ಟೇ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಗಡ ಕಾದಬೇಕಾಯಿತು; ಆದರೂ ಅವನು ಅಂಜಲಿಲ್ಲ. ಆ ೨೫ ಜನರು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನುರಿತವರಾಗಿದ್ದರು. ಫಕೀರನು ಹೋದನಂತರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಅಲ್ಲಿ

ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಬಾಲಕನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮನೆ-ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ: “ಯಾರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ರಕ್ತವಿರುವದೋ ಅವರು ತಡವಾಡದೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ನಿಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡವಿ, ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಡೆಯುವರು.” ಎಂದು ಚೀರುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದನು. ಅವನ ಕೂಗು ಕೇಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಮನುಷ್ಯನು ಓಡುತ್ತ ರಾಜ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರಹತ್ತಿದನು. ಆ ಬಾಲಕನು ಆ ಜನರಿಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ಗುಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ತೋರಿ: “ಹೋಗಿರಿ, ಓಡಿರಿ; ನಿಮ್ಮ ಮಾತೃ ದೇವಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ-ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ನಾನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ-ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕನು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಆ ಹುಡುಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ:—“ತಮ್ಮಾ, ನೀನಾರು? ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದ್ವೇಷಾಂಗ್ನಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿರು?” ಎಂದನು.

ಆ ಹುಡುಗನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಆಗಲೇ ಪರಿಚಯವು ಹತ್ತಿತು. ಅವನು ಕುದುರೆಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು: ‘ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆನು.’

ರಾಜನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ:—ಯಾಕೆ? ನನ್ನ ಕಡೆಗೇನು ಕೆಲಸ? ನೀನು ಯಾರು?

ಬಾ—ಮನೆಯೊಳಗೆ ನಡೆಯಿರಿ. ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವೆನು, ಎಂದನು.

ಇಬ್ಬರೂ ನಡುಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಬಾಲಕನು—ಯಾಕೆ? ನನ್ನ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ—ಓಹೋ! ಪರಿಚಯವು ಹತ್ತಿತು. ನೀನು ಮಂದಾಕಿನಿಯು! ಆದರೆ ಇದೇನು ವೇಷ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರುವೆ?

ಬಾ—ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕೆಲಸವೇನಿತ್ತು?

ಬಾ—ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ. ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲಿರುವರು. ಕಾರಣ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದೇ ವಿಹಿತವು.

ಗಣೇ—ಯಾವ ಬಾಲಕಿಯು ಸಶಿತನ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ನನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿರುವಳೋ, ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಥ ಓಡಿ ಹೋಗಿನ್ನುವ ಹೇಡಿ ಮಾತುಗಳೇ?

ಮಂದಾ—ನಾನು ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವಿಚಾರವು ನಿಜವಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಗುಡಿಯ ಹತ್ತರ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಗಣೇ—ಮಂದಾಕಿನಿ! ಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಾಡುವದೇನು? ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲದ ಹಿಂದುಗಳು ಮಾಡುವದೇನು?

ಮಂದಾ—ರಾಜಾ, ನಾನು ಶಸ್ತ್ರಗಳ ವ್ಯಸಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು. ಈಗ ಎರಡು ಗಾಡಿ ಬರ್ಚಿಗಳು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿವೆ. ನೀವು ನಾಲ್ಕಿಂಟು ಜನರನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆಂದೇ ಇತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೆನು. ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟಳು.

(೧೭)

ವೇವೀಗುಡಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯು. ಅವರ ಮಹಾದ್ವಾರವು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟುವದ್ದು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ಗುಡಿಯ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಹತ್ತರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುತ್ತ ಬೇಕೆಂದು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ವಿಚಾರವಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಉಳಿದವರನ್ನು ಗುಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಂತೆ ಇರಿಸಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬ್ರಿಮನ ೭೦೦ ಜನ ಸೈನಿಕರು ಇವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಹಾದ್ವಾರದಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪೌಳಿಯು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಪೂಜಾರಿಗಳ ಹಾಗೂ ದೇವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಡುವ ಸಣ್ಣ ಮನೆಗಳು. ಸಟ್ಟನಡುವೆ ದೇವಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗುಡಿಯು. ಕಿಶೋರಿ ವೋಹನನು ಮಹಾದ್ವಾರದ ಎದುರಿಗಿರುವ ದೀಪಸ್ತಂಭದ ಹತ್ತರ ವಿಸೇ ವೆಚಾರಮಾಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಅವನಿಗೆ ಕುದುರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಬರಲು, ಮುಖವನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೋಡಿ ದನು. ಮನೋಹರನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ ಆ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಹತ್ತರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಮಗೂ, ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ? ಎಂದನು.

ಮನೋ—ಸಟ್ಟನಡದಲ್ಲಿ ಓಣಿ-ಓಣಿಗಳೊಳಗೆ ತಿರುಗಾಡಿದೆನು.

ಕಿಶೋ—ಆದೇಕೆ?

ಮನೋ—ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದೆನು. ಆದರಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ತಾನೇ ಸುದ್ದಿ ಹತ್ತುವದು.

ಕಿಶೋ—ನೀನೇಕೆ ಹೋದೆ? ನಾನು ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿರುವೆನು.

ಮನೋ—ಡಂಗುರದವನು ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಓಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೋಗದೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ವಸತಿಯಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಡಂಗುರ ಸಾರಿದನು.

ಕಿಶೋ—ಹಾಗಾದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಹತ್ತುವದು ಕಠಿಣವು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿರುವೆನು, ಎಂದು ಯಾರೋ ಅನ್ನಲು, ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಫಕೀರ ಕುತುಬ ಉಲ್‌ಅಲಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಎನಯದಿಂದ ಬೊಗ್ಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ಸಾರೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ:—ತಾವು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸವು ಹಗುರಾಯಿತು, ಎಂದನು.

ಫಕೀರ—ಸರದಾರ, ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು ಕಠಿಣವು. ಎನೇ ಆಗಲಿ, ಈಗ ನೀವು ಆರಂಭಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ವಿಘ್ನಗಳು ಒದಗಿದರೂ ಅಂಜದೆ ಈ ಗುಡಿಯನ್ನು

ನಲಿಸವು ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಹಾಗೆಯೇ ಘೋರದ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜನರಿನವರೂ ನೀವು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಬೆವರಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದಿರನ್ನುವರು.

ಕಿಶೋ—ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯು ನನಗೆ ಶಿರಸಾಮಾನ್ಯವು.

ಫಕೀರ—ಅದೋ ನೋಡು, ಹಿಂದೂ ಜನರು ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವರು? ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜನವಸತಿಯಿದ್ದು ಓಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದನು. ಫಕೀರನು ಹೋದ ನಂತರ ಮನೋಹರನು ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಸರಕಾರ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನು. ನೀವು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಿ; ಅಂದರೆ ಅವರ ಬೆಂಬಲವು ಸಿಗುವದು, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿ—ನೀನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ದೊರಕಿಸಿದೆ ?

ಮನೋ—ನೀವು ಈ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಒಂದು ಉಗುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನು ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ನೀವು ಬರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಬೇಡುವರೆಂದು ಹೇಳಿದನು ಅವನು ಎರಡು ಗಾಡಿ ತುಂಬ ಬರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಈಗಲೆ ಕಳಿಸುವನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಆನಂದದಿಂದ-ಮನೂ, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಎನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೂ ತೀರದು; ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇನಂದರೆ, ನೀನು ಹಿಂದುವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಅದೇಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆ?

ಮನೋ—ಪ್ರಭೋ, ನಾನು ಹಿಂದೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ಎಂಬ ಯಾವ ಜಾತಿಯನ್ನೂ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನೇ ನೋಡತಕ್ಕವನು. ನೀವು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಜಾತಿ-ಗೋತಿಗಳನ್ನೇ ನಾನೂ ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕವನು.

ಕಿಶೋ (ಉಬ್ಬಿನಿಂದ) —ಹೌದು. ಮನೂ, ನಿನ್ನಂತೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸತಕ್ಕವನು.

ಮನೋ—ಪ್ರಭೋ, ಇರಲಿ. ನೀವು ಹಿಂದುಗಳಿದ್ದು, ಹಿಂದುಗಳ ದ್ವೇಷವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ?

ಕಿಶೋ—ಮನೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವಿದೆ. ನಶಿರಿತಶಹನು ನನಗೆ ವಜೀರ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು: ಆದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಏನು ಕೊಡಬಲ್ಲನು? ನೀನೇ ಹೇಳು.

ಮನೋ—ಹೌದು. ನೀವು ವಜೀರರಾದರೆ ನನಗೂ ಹಿತವಿದೆ; ಆದರೆ ಪ್ರಭುಗಳು ಧರ್ಮದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಈ ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹಿಂತೆಗೆಯುವರೋ? ಎಂಬ ಭೀತಿಯು ನನಗಿರುವದು.

ಕಿಶೋ—ಮನೂ! ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸಿನವರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾತ್ರ. ಈ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಯಾವ ದೇವರನ್ನೂ ನಂಬತಕ್ಕವನಲ್ಲ. (ಎದುರಿಗೆ ನೋಡಿ) ಆಗೋ ನೋಡು, ಹಿಂದುಗಳು ಈ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಅಕೋ, ಆ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಇತ್ತ ಕಡೆ ಬರತಕ್ಕವನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ.

(೧೮)

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ದೂರಿಸಿಂದ ನೋಡಲು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಡ್ಡಾಡುವುದು ಕಂಡಿತು. ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡಹುವ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮುಂದೆ ಹೋಗದೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸಂತನು. ಅವನ ಸಂಗತ ೫:೬ ಸಾವಿರ ಏಂದೂ ಜನರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:—ಈ ಜನರಿಗೆ ಈ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲ ದೊರೆತವು? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಮನೋಹರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:—ಶಹಪ್ಪಾಶ! ನಶಿರಿತಶಹನ ಸೈನ್ಯದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕಡೆಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಅನುಚರರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನಲ್ಲ? ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮುಂದೆ ಬಾರದೆ, ದೂರ ಸಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡಹುವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರೊಳಗಿಂದ ಗುದ್ದಲಿ, ಸಲಿಕೆ, ಹಾರಿ, ಸುತ್ತಿಗೆ, ಕೊಡತಿ ಪೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು; ಮತ್ತು ಎರಡು ಗಾಲಿಯ ಬಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸುತ್ತಿಗೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ತಿರುವಲು, ಅದು ಬೇಕಾದಂಥ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಂತೆ ಯಂತ್ರರಚನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದನು.

ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು—“ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಇದೇನು ಗದ್ದಲವು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಮುಂದೆ ಬಂದು—ನಾವು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡವತಕ್ಕವರಿರುತ್ತೇವೆ.

ಗಣೇಶ—ಇದು ಯಾರ ಸಂಪತ್ತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಇದನ್ನು ನೀವು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಕಿಶೋರಿ—ಇದು ನವಾಬನ ಸಂಪತ್ತಿಯು. ಅವನೇ ಇದರ ಮಾಲಕನು.

ಗಣೇಶ—ಅಲ್ಲ; ಇದು ನವಾಬನದಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಪತ್ತಿಯು. ಹಿಂದುಗಳೇ ಇದರ ಮಾಲಕರು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಗೊಡುವದಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರಿ—ಸಾಸುರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ.

ಗಣೇಶ—ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನೇ ಇರುವೆನು; ಆದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾರ ಹುಕುಮಿನಿಂದ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವಿ?

ಕಿಶೋರಿ—ನವಾಬನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ.

ಗಣೇಶ—ಸುಳ್ಳು. ನವಾಬನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದೂ ಹುಕುಮ ಕೊಡುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ನವಾಬ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಸ್ವತಃ ಬರೆದ ಆಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸು; ಅಂದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು.

ಕಿಶೋರಿ—ನವಾಬನೇ ಸ್ವತಃ ಹುಕುಮನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನವಾಬನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ನಶೀರಿತಶಹರು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಗಣೇಶ—ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಅಜ್ಜೆಯನ್ನು ನಾನು ಮನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋ—ನೀನು ಮನ್ನಿಸಬೇಡ; ನಾನು ಮನ್ನಿಸತಕ್ಕವನು.

ಗಣೇ—ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ಹಿಂದು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನು ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪುವದೋ?

ಕಿಶೋ—ನಾನು ನವಾಬನ ಸೇವಕನು. ಒಡೆಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚಿನದಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ನಾನೂ ನವಾಬನ ಸೇವಕನು. ಸೇವಕನಾದವನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆ? ಆಗಲಿ. ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ಕಡೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತಾದರೂ ಕೇಳು. ಈ ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೆರಡು ದಿವಸ ತಡೆದು ಆರಂಭಮಾಡು.

ಕಿಶೋ—ಅದೇಕೆ?

ಗಣೇ—ನಾನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನವಾಬನಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸುವೆನು.

ಕಿಶೋ—ವಿಲಂಬ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಏನೋ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಸೈನಿಕರು ತನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಗಂಭೀರ ಸ್ವರದಿಂದ:—ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ಈಗ ನೀನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆಯೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು. ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವು ಸಾರ್ಥಕವಾದರೆ, ಈ ಗುಡಿಯ ಧ್ವಂಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆಯಷ್ಟೇ?

ಕಿಶೋ—ಮಂದಿರಧ್ವಂಸವೇ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವು.

ಗಣೇ—ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತೀ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಧ್ವಂಸಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎದುರು ನಿಂತು, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೂಡ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು; ಅಥವಾ ಸೆರೆಸಿಗುವನು, ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಕಾರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೂಡಿದುವಿರಿ. ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು

ಕೊಲೆ ಮಾಡು. ನಾನು ಆನಂದದಿಂದ ಸಿದ್ಧನಿರುವೆನು; ಆದರೆ ಈ ಪೈಶಾಚಿಕ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡ.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ಫಕೀರ ಕುತುಬ ಉಲ್ ಆಲಮನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಪಾಪ! ಅವರೇನು ಪೇಳಬೇಕು? ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ಮನೋಹರನು:—“ನಾವು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡತಕ್ಕವರು; ಮಂದಿರವನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡತಕ್ಕವರು,” ಎಂದು ಒದರಿದನು. ಅವನು ಜನರ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಯಾರು ಮಾತನಾಡಿದರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮನೋಹರನ ಮಾತಿನ ಪ್ರತಿಫ್ಛನಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು:—“ನಾವು ಬಂದ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡತಕ್ಕವರು; ಉಳಿದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ನಮಗಿಲ್ಲವೆ”ಂದನು.

ಗಣೇ—ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಈ ಕಾರ್ಯ ಬಿಡಲು ಮುಸುಪ್ಪಿಲ್ಲವೇ?

ಕಿಶೋರಿ—ಇಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದು; ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೂಕಿ, ಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒಂದು ನಿಂತನು. ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ೫-೬ ಸಾವಿರ ಹಿಂದೂ ಜನರೂ ಒಂದು ನಿಂತರು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ತನ್ನ ಇನ್ನೂರು ಜನರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜನ ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇ ಬ್ರಹ್ಮಹಿಮನ ಮಾರ್ಗ ನೀರಿಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಿಂತನು.

(೧೯)

ಹಿಂದೂ ಜನರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಗುಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಫಕೀರ ಕುತುಬ್ ಉಲ್ ಆಲಮನು ಪಠಾಣ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದಾಳಿ ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿದನು. ವೀರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೆಯೇ ಪಠಾಣರನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವನು ಮನಸ್ಸಿ

ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಾಗುವದು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆತನು ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಮುಸಲ್ಮಾನ ವಸತಿಯಿದ್ದ ಓಣಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಾಧುವಾದ ಈ ಘೋರನ ಪರಿಚಯವು ಎಲ್ಲ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೂ ಇತ್ತು. ಅವನು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು:—“ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬಂಧುಗಳೇ, ಪೈಗಂಬರರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೇ, ನಿನಗಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಸ್ಲಾಮೀ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ, ಕುರಾನದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಗೆ ಇದ್ದರೆ, ಕಾಫರರಾದ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅವರ ಮನೆ-ಮಾರುಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿರಿ. ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜಕರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ ವಿರಸ್ತುರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರಿ, ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೂಡಲೆ ಉತಾವಳಿ ಸ್ವಭಾವದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಅವೇಶಗೊಂಡು, ಹಿಂದುಗಳ ಓಣಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು.

ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದ ಒಹಂತರ ಹಿಂದೂಜನರು ಗುಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಪುರುಷರು ವೈಮುಕಿತು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಈ ವರೆಗೆ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಚಿತ್ಕಾ, ಮಾನಾ, ದಾದಾ, ಭಾಯಿ ಎಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸತಿ-ಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವರಲ್ಲಿ ಮನಸಾ ದ್ವೇಷಭಾವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಹಬ್ಬಿದ ಈ ಬೇಗೆಯು ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಧನವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡುವದೆಂಬದು ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಡೊಣ್ಣೆ, ಕೋಲು, ಬರ್ಚಿ ಮುಂತಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದೂಜನರ ಮನೆಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗಿದರು. ಎಲ್ಲಿ ಸೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹೊಡಿ, ಬಡಿ, ಕೊಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಗುಲ್ಲೂ, ಹಿಂದೂ ನಾರಿಯರ ಬಾಲಕರ ಮುದುಕರ ಆರ್ತಸ್ತರವೂ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿತು. ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸಾಮಾನುಗಳು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಧವೆಯು ತಿವವೂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜಿಸುಟಿದರು. ಆಗ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಅವಳು ಹತ್ತರದ ತಂಜಿಗೆ

ಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪಠಾಣನ ತಲೆಗೆ ಕಸುವಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಳು. ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯ ತರುಣಿಯು ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಒಬ್ಬ ಪಠಾಣನು ಅವಳ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಲು, ಅವಳು ಕೈಯೊಳಗಿನ ಈಗೆಯಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ವೋಕ್ಷನನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಿಂದೂ ನಾರಿಯರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಹೊಂದಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಕೂಸುಗಳು ಸ್ತನಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮರಣ ಹೊಂದಿದವು. ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಅನುಪಾಲ್ಯವೆಂದೆನಿಸುವ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳೂ ತಿವಲಿಂಗಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಕೂಡಲೆ, ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಬೀಸಿ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರು ಇಸುವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ ಜೋನಾಬ ಖಾನನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಕೆಲವರು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಕೊಂಡು ಗುಡಿಯ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹಿಂದೂಗಳ ಈ ದುರ್ದೇಶಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಬಹಳ ಕಳವಳಗೊಂಡನು; ಆದರೆ ಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಆ ಫಕೀರನೇ ಇವೆಲ್ಲ ಆತ್ಮಾಚಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು:—ನೀವು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ-ಮಾರು, ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಎಂದನು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು—ಪ್ರಭೋ, ತಾವು ಆತ್ಮಾಚಾರ, ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆ ?

ಗಣೇಶ—ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿರಿ; ಆದರೆ ನಿರ್ಬಲ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹೆಂಗಸರ ಹಾಗೂ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮಾಚಾರ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ; ಮತ್ತು ಯಾವ ಹಿಂದುವು ತನ್ನ ಸ್ವಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೇಡಿಯಂತೆ ಓಡಿಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸುವನೋ, ಅವನಿಗೂ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕೊಡಿರಿ, ಎಂದನು.

ಮತ್ತೊಬ್ಬನು—ನಿಮ್ಮನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲವೆ?

ಗಣೇಶ—೨೦ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಗುಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಉಳಿದು ಮಿಕ್ಕವರು ಹೋಗಿರಿ, ಎಂದನು. ಬಳಿಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಊರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಇತ್ತ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ರಾಜ ಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಹಿಂದೂ ನಾರಿಯರು ಗೋಳಿಡುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಬಂದು ಮುತ್ತಿದರು. ಆಗ ಅವನು: “ಅವ್ವಗಳಿರಾ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಈಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲ!” ಎಂದನು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು—ನೀವು ನಮಗೆ ತಂದೆಯ ಸವಾಸರು. ನೀವೇ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಉಳಿದವರ ಪರಿಚಯವು ನಮಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಹೀಗೆ ಹೊರದೂಡಿದರೆ, ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಗತಿಯೇನು? ಅಂದಳು.

ಜೋನಾ—ಈಗ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಯು!

ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು—ನೀವು ಸಾವಿರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ನಾವು ಕೇಳತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ನೀವೇ ನಮ್ಮ ತಂದೆ; ನೀವೇ ನಮ್ಮ ದೈವತವು.

ಜೋನೋಬಖಾನನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರಗಳು ಬಿಗಿದವು. ಅವನು ಉದ್ರೇಕದಿಂದ—‘ಹಾಗಾದರೆ ನಡೆಯಿರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕೊಟ್ಟಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಟವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆನೆ’ಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಂದನು. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಗಂಡಸರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಅಸಹ್ಯ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅರ್ಪಣೆ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ರೋದನಸ್ವರಗಳಿಂದ ಪಟ್ಟಣವು ಕ್ರಿಸರಟ್ಟಿತ್ತು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ಪಠಾಣನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು:—ಭಾಯಿ, ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮುಂಚೆ ನೀನು ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿಯರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡವರ ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ? ಎಂದನು. ಆ ಪಠಾಣನು ಜೋನಾಬಖಾನನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನಾಚಿ,

ತಲೆಬೊಗ್ಗಿ ಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂರದಿಂದ:—ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬಂಧುಗಳೇ, ಸ್ವರ್ಗವು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾಫರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿರಿ, ಎಂದು ಫಕೀರನು ಒದರುತ್ತಿದ್ದನು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಅವನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ:—“ಫಕೀರಸಾಹೇಬ, ನೀವು ಬಲ್ಲವರು; ಕಾಫರರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಸಿಗುವದೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಫಕೀರ—ಯಾರು ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ನಾಸ್ತಿಕರು. ಅವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗವು ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಜೋ—ಪ್ರಭುಗಳು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಹೆಸರು ಬೇರೆ ಇದ್ದರೂ ಧರ್ಮವು ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಫ—ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಆಗದು. ಹುಲಿಯನ್ನೂ ಆಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ, ಹುಲಿಯು ಆಡನ್ನು ಮುರಿದು ತಿನ್ನತಕ್ಕದ್ದೇ ದೇವರ ಸಂಕೇತವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಇಸ್ಲಾಮಿ ಧರ್ಮದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು, ಎಂದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗುಡಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಹಿಂದೂ ಜನರು ಓಡುತ್ತ ಚೀರುತ್ತ ಆ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಆ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಬರ್ಚಿಗಳಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಡಿಗಿ, ಕೋಲುಗಳ ಹೊರ್ತು ಯಾವ ಆಯುಧಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಹಿಂದುಗಳ ಮುಂದೆ ಪಠಾಣರು ನಿಲ್ಲದೆ, ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ಓಡಹತ್ತಿದರು. ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಗಳೂ ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೊಬ್ಬನೇ ಆಡನೆಂದು ತಿಳಿದು ಫಕೀರನು ಹಿಗ್ಗಿ, ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

(೨೦)

ಹಿಂದೂ ಜನರು ಊರಲ್ಲಿ ಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು:—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ಈಗ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರಾರು? ಎಂದನು.

ಗಣೇಶ—ನನಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜೀವದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಮತೆ ಇದ್ದರೆ

ನಾನೀ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಇದಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಸರೆಯಾಗಲು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋ—ಇಂದು ನೀನು ಗುಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಜನರು ಹೇಡಿಯೆಂದು ಅನ್ನುವರೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಲೇ ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವಿ. ನೀನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಾರವು ನಿನ್ನಂಥ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಬೇಕು?

ಕಿಶೋ—ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾದವನು ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲವೇ?

ಗಣೇ—ನಾನು ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲ; ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾದ ನಶಿರಿತನ ದ್ರೋಹಿಯು ಮಾತ್ರ.

ಕಿಶೋ—ನಶಿರಿತನು ನಿನ್ನ ರಾಜನಲ್ಲವೇ? ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರಾಜನಾರ್ಂಬುದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಬರೆದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ತನ್ನ ೭ ನೂರು ಜನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಜನರು ತಾನು ಕಳಿಸಿದ ಎರಡುಗಾಡಿ ಬರ್ಚಿಗಳನ್ನು ನಡುವೇ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಓಟಾಟಿ ಕೋಟಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹ ಸೈನ್ಯವನ್ನಡದೆ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಗುಡಿಗೆ ಬರುವ ಮಾರ್ಗವು ಅತಿ ಕಿರಿದಾದ್ದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು ಶಕ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒಂದು ಕಡೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಗುಡಿಯ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನು ಎರಡು ನೂರು ಜನ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧವಿದ್ಯೆಗೂ ಅತಿಕ್ವಿತರು. ತಾನು ಬರುವಾಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ೨೫ ಜನರು ಮಾತ್ರ ನುರಿತವರು. ಅವರ ಮೇಲೆಯೇ ಅವನ ಅವಲಂಬಿಕೆಯು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಆರು ತಾಸಿನ ವರೆಗೆ ಅವನು ಮಂಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಏರಿ ಬರೆಗೊಡದೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಬರೆಬರುತ್ತ ಹಿಂದೂಜನರು ದಣಿದು ಹತಾಶರಾಗಹತ್ತಿದರು. ಕಡೆಗೆ ಅರ್ಧ

దష్టు, హిందూజనరు హతారరాదరు. ముసలూనరు అలూఱ్ఱు అకబర! ఎందు గజనీ మూడుత్త మూరు దిక్చీనింద గణీశనారా యణనన్న ముత్తిదరు. ఇబ్రాహిమను అవన మేలీ ఎరి బందను. గణీశనారాయణను అవన ఆక్రమణవన్న తప్పిసికొండు— ఖాన సాహేబ, నానోబ్బను నిమ్మ కృసేరీయాదరీ ఈ యుద్ధవు శాంత వాగువదష్టే? ఎందు కేళిదను.

ఇబ్రా—యాకే, జీవద మేలీ ఇష్టు ప్రితియే? మరణకృ అంజువేయా?

గణీ—జీవద మమతేయిద్దరీ అత్యూఱ్ఱరియాద నశీరితన సరీ యాళాగలు ఒప్పుత్తిదేసే?

ఇబ్రా—కాఫర! అరసన సిందేయే? నిల్లు, గూడరాజ్యదల్లియ హిందుగళ కులవన్నీ నామశీష మూడువేను.

గణీ—నిన్నంధ కేలీటి ఇబ్రాహిమరు కుడిదరూ హిందుగళ నామశీషవు అశక్యవు. హిందుస్థానదల్లి హిందూజనర హేసరు నామశీషవే? ఈ మోదలు ఎమ్మోజన ఫోరి, బిలజి నోద లూద హిందూద్వేషిగళు బందు హేళలు హేసరిల్లదే హోగిరువరు; ఆదరీ హిందుగళు మాత్ర ఇద్ద హాగీయే ఇరువరు. ఇబ్రాహిమ, దిపద హుళవు సూయఫనిగే సమ వాదితే?

ఇబ్రా—యావ జాతియు ఈగ ఇన్నూరు వర్షగళింద అన్య సమాజద పాదదల్లి తలీబొగ్గిసికొండు లాంగూలజాలన మూడ హత్తిరువదో, ఆ హిందుగళు సూయఫనిగే సమానరు; హాగు అవ రన్ను ఆకతక్కుంధ పఠాణరు దిపద హుళగళీ? ఎను మూతూడుత్తిరు వియో మూఖా? నిన్న మతి భ్రమే యాగదే.”

గణీ—ఖానసాహేబ, నన్న బుద్ధిభ్రంశవాగిల్ల. హిందుగళ మనస్సినల్లి రాజ్యాభిలాషేయిద్దదాదరీ స్వేపుద్దీన, నశీరిత హాగు ఇబ్రాహిమ ఇవరిగే భారతదల్లిరువదు శక్యవాగుత్తిద్దిల్ల. హిందుగళు తమ్మధర్మ, సుఖ, శాంతి ఇష్టరిందలీ తృప్తురు. ఈ కారణ దిందలీ ఇల్లి అవరు ముసలూనరిగే ఆశ్రయ కేలీరువరు.

ಇಬ್ರಾ—ಅಹುದು. ಆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿರುವಿರಷ್ಟೇ? ಈಗ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಅವರ ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ನಮ್ಮ ದಾಸಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು. ಹಿಂದೂ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಸೀದಿಯ ಪಾವಟಿಗೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವೆವು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಡದಂತಾದವು. ಅವನು ಕ್ರೋಧ ಭರದಿಂದ—ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಸಾವಿರಾರು ನಶಿತಶಹ ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನರ ತಿರಚ್ಚೇದವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೂ ರಕ್ತಪಾತಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡದೆ, ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಂಡೇ ತೀರತಕ್ಕವರು. ಈ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಜೀವಂತನಿರುವ ವರೆಗೆ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗಳ ಅಪಮಾನವೇ?

ಇಬ್ರಾ—ನೀನು ಇನ್ನೆಷ್ಟುಗಳಿಗೆ ಬದುಕಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ?

ಗಣೇ—ನಾನು ಬದುಕಿರುವದೇ? ಕೇಳು. ಈ ದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವದೇನೆಂದರೆ, ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ವರೆಗೆ ನಾನು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ರಾ—ಒಳ್ಳೇದು, ನೋಡೋಣ; ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ರೆಂಬದನ್ನು.

ಇಬ್ಬರೂ ಆವೇಶದಿಂದ ಕಾದತೊಡಗಿದರು. ಇಬ್ರಾಹಿಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಕಠಿಣವಾಯಿತು. ಅಂಥವನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಮುಂದೆ ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಮುರಿದೊಗೆಯಲು, ಅವನು ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರನಾದನು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು: ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸುವರು? ಎಂದನು.

ಇಬ್ರಾ—ನಾನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡು. ತಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಪಠಾಣರು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ದಣಿದಂಥ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು

ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯು. ಅವನ ಕವಚವು ಭಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಕಡೆಗೆ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಜನರಲ್ಲಿ ೪೦-೫೦ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಜೀವಂತರಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಾದಷ್ಟು ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ಕಾದಹತ್ತಿದರು. ಇನ್ನು ತನ್ನ ಮರಣವು ಸಮೀಪಿಸಿತೆಂದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರಕ್ಷಣಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮನನ್ನು ಶೋಭಿಸತೊಡಗಿದನು. ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ದಣಿದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕೈಗಳು ನಡುಗಹತ್ತಿದವು. ಕೈಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಕೆ ತಾಸೇ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವ ಪ್ರಸಂಗಬಂತು. ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಶೂಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಪಕ್ಷ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಗೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ವಕ್ಷ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಬೀದಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಜಾನಬಾಹುವಾದ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ತೆಕ್ಕೈಬಿಡ್ತನು.

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒದಗಿದ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಪಠಾಣರು ಹತಾಶರಾದರು. ಜೋನಾಬಖಾನನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಹಿಂದುಗಳು ಜಯಜಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಹಿಂದುಗಳ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಪಠಾಣರು ಅವನನ್ನು ಅಸೂಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:—ಖಾನನಾಯೇಬ, ನೀವು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರಿ? ಎಂದನು.

ಜೋ—ನಾನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನೇ; ಆದರೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನೆಗಳ ಲೂಟಿಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆನು. ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಲು. . . .

ಇಬ್ರಾ—ಯಾವನು ಕೈದಿಯೋ, ಅವನಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಭಾರವೇಕೆ? ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಅಯೋಗ್ಯವು!

ಜೋ—ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಪಠಾಣರಾಜ್ಯದ ತಳಹದಿಯನ್ನೇ ಸಡಿಲು

ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆ ಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ರಾ—ನೀವು ಸೈಫುದ್ದೀನ ನವಾಬನ ಪ್ರೀತಿಯವರು. ಉಳಿದವರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಆಗಲೇ ಅವರನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಜೋ—ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ. ಇಬ್ರಾಹಿಮಾ, ನೀವು ಈ ಗುಡಿಯ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು? ಈ ನಿರ್ಬಲ ಹಿಂದುಗಳ ನಾಶದಿಂದ ಪಠಾಣರಾಜ್ಯವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗುವದೇ?

ಇಬ್ರಾ—ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಆಗಲೇ ಬೇಕು.

ಜೋ—ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಾದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವಿರಿ?

ಇಬ್ರಾ—ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಲೆ ಮಾಡುವೆವು.

ಜೋ—ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದರೆ, ಅರಸರಾಗಿ ನೀವು ಯಾರನ್ನು ಆಳುವಿರಿ?

ಇಬ್ರಾ—ಆ ವಿಚಾರವು ರಾಜನದು, ಸೈನಿಕರಾದ ನಮ್ಮದಲ್ಲ.

ಜೋ—ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನೆರಡು ದಿವಸ ತಡೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ನವಾಬನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಸುವೆನು.

ಇಬ್ರಾ—ಖಾನಸಾಹೇಬ, ಈಗ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ.

ಜೋ—ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವನು; ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಿರಿ.

ಇಬ್ರಾ—ಪಠಾಣರ ಕೈಯಿಂದ ಪಠಾಣರ ಕೊಲೆಯೇ! ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುವನು, ಎಂದು ಶೂಲವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ—ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಶೂಲವನ್ನು ಒಗೆ. ನಾನು ಪಠಾಣರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇಶ

ವಿಟ್ಟಿನೆಂಬುದು ತಾನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಪಠಾಣರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ನಾನು ಸತ್ತನಂತರ ನನ್ನ ಹೃದಯಪೀಠವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಾಸ ಹೆಸರು, ಪಠಾಣರ ಹೆಸರು ಮೂಡಿರುವದು ! ಎಂದನು.

ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶೂಲವನ್ನೆಸೆದನು. ಅದು ಜೋನಾಬ ಖಾನನ ನಾಶಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇ; ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಜೋನಾಬಖಾನನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಂದುಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ, ಆ ಶೂಲದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ನಿಂತು, ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿಯ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆವೇಶದಿಂದ ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಕೂಡಲೆ ಪಠಾಣರು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು; ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಗುಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದಿಂದ ಸುಯ್ ಸುಯ್ ಎಂದು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯು ಒಂದೇಸವನೆ ಆಗಹತ್ತಿತು. ಹಾಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದವರು ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಬಂದವಳು ಗುಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ಆ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಾರೂ ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಮನೋಹರನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ರಾಣಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು “ಹಿಂದೂಜನರ ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು,

ಮನೋ—“ತಾಯೀ, ತಾವು ಒಳ್ಳೇ ಯೋಗ್ಯ ವೇಳೆಗೆ ಬಂದಿರುವಿರಿ. ಈಗ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆ”ಂದನು. ಆಗ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಪ್ರಿಯ ಸೈನಿಕರೇ, ಮುಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡಿರಿ. ನವಾಬನ ಸೈನಿಕರು ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವರು. ನಿತ್ಯಸ್ತರಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ ಹಿಂದುಗಳು ಮಾತ್ರ ಗುಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹಣಗುತ್ತಿರುವರು. ಅಕೋ, ಅತ್ತ ನೋಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ರಾಜರು ಸಾವಿರಾರು ಪಠಾಣರ ಮಧ್ಯೆದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಬ್ಬರೇ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು? ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವರೋ, ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ

ಪಲಾಯನ ಮಾಡತಕ್ಕವರೋ? ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ. ಯಾರಿಗೆ ನವಾಬನ ವಿರುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರಹಿಡಿಯುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ಮಾನ ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಮಾತ್ರ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ," ಎಂದು ತನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿದಳು. ರಾಣಿಯು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಆ ಆಡವಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಯುದ್ಧದ ಬೈಲಿಗೆ ಒಂದಳು. ಅವಳ ಎಡ-ಬಲದಲ್ಲಿ ಲಾಠಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸಾವಿರಾರು ಹಿಂದೂ ಜನರಿದ್ದರು. ಅವಳು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು: "ನನ್ನ ವೀರಪುತ್ರರೇ, ಎದುರಿಗೆ ಹಿಂದುಗಳ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವಿದೆ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ತೀರ್ಥ-ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನಷ್ಟೇ? ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಆ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥವು. ಇಂಥ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ," ಎಂದಳು. ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷ್ಯವು ರಾಣಿಯವರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತು. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಕ್ಕಿಯ ಅಂಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ತ್ರಿಪುರಾರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ರಾಕ್ಷಸರ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಆದಿ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾಸವಾಗಿ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನವೂ ಉಕ್ಕೇರಿದವು. ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಗಳು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತಲಿಯೇ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಆ ದೈವೀ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಆತ್ಮವಿಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಸಿಂತುಕೊಂಡರು ರಾಣಿಯು ರಾಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಾನು ಆನೆಯಿಂದ ಇಳಿಯದೆ, ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಶಿರಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಪತಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡಿದಳು. ನಂತರ ಅವಳು:—“ರಾಜಾ, ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವೆನು,” ಎಂದಂದಳು.

ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ೨-೩ ಸಾವಿರ ಹಿಂದೂ ಜನರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಪಠಾಣರು ಧೈರ್ಯಗುಂದಿದವರು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಇನ್ನು ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲೆಂದು ಅಲ್ಲೆಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು—ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನ, ಸಾವು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನರಹತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವೀ ಗುಡಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಣೆಯೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು. ಕಾರಣ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಓಡಿ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದನು.

ಇಬ್ರಾ—ಸಠಾಣರು ಓಡಿ ಹೋಗತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕವರು.

ಗಣೇ—ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಿಧಿಸಿರಿ; ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿರಿ.

ಇಬ್ರಾ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ನಾವು ಜೀವದಾನ ಬೇಡತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ಇಂದು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋದರೂ, ನಾಳೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರು ಬಂದು ಈ ಗುಡಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡತಕ್ಕವರೇ.

ಗಣೇಶ—ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬಹುದು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಈ ಮೊದಲೇ ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನು ಇಬ್ರಾಹಿಮನನ್ನು ಕುರಿತು:-ಕಿಲ್ಲೇದಾರ ಸಾಣೇಬ, ಈಗ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದೇ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಇಬ್ರಾ—ಏನು ಏನೆಂದಿರಿ?

ಕಿಶೋ—ಈಗ ನಾವು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದೇ ಯೋಗ್ಯವು.

ಇಬ್ರಾ—ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಕೇ?

ಕಿಶೋ—ಓಡಿ ಹೋಗದೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಸ್ಕೂ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇನು?

ಇಬ್ರಾ—ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಓಡಿ ಹೋಗಿ ನಾನು ಸಠಾಣರ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಲಂಕ ತರುವವನಲ್ಲ.

ಕಿಶೋ—ತಾವು ಪ್ರಾಣ ಕೊಡಬಹುದು; ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಹೋಗತಕ್ಕವನೇ.

ಇಬ್ರಾ—ನೀವು ಹೋಗಬಹುದು; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ೨೦೦ ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಿಶೋ—“ಸುಮ್ಮನೆ ಸೈನ್ಯದ ನಾಶದಿಂದ ಫಲವೇನು?” ಎಂದಂದು. ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ರಾಣಿಯ ಸೈನಿಕರು ಅವನ ಮಾರ್ಗ ಕಟ್ಟಿದರು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಇದ್ದ ಮನೋಹರನನ್ನು ಕುರಿತು-- ಮನೂ, ಈಗ ಉಪಾಯವೇನು?

ಮನೋ—ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಚಿಂತೆಯು? ನೀವು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರಬೇಕು, ಎಂದು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದನು; ಆದರೆ ಅವನ ಸೈನಿಕರು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು.

ಮನೋಹರನು ಜಯ ಗಣೇಶ ಮಹಾರಾಜಕೀ ಜಯ! ಎಂದು ಓದುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ, ಅವನೂ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕಾದರು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚತುರ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಚಲತನದಿಂದ ಶೂಲವನ್ನು ಒಗೆಯಲು, ಅದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಪಕ್ಕಿಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಸೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಆ ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ದುರ್ಗ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಜಯವಾದರೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈವಶವಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಬಹಳೇ ನಿರುತ್ತಾಸೆಗೊಂಡರು.

(೨೧)

ನವಾಬ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಬೇಸೆಯಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪಣ್ಣಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಸ್ತಿದಂತ ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಚಿನ ಮೇಲೆ ಹಕೀಮನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಹಕೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು—ಹಕೀಮ, ಇನ್ನು ನಾನೆಷ್ಟು ದಿನವ ಬದುಕುವೆನು? ಎಂದನು.

ಹಕೀಮ—ಸುಲ್ತಾನಸಾಹೇಬ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ದೇವರೇ ಸಮರ್ಥನು!

ಸೈಫು—ಉತ್ತರವು ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೋ? ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೆ ವೈದ್ಯನೆಂದು ಯಾಕೆ ಅನ್ನಬೇಕು?

ಹಕೀಮ—ನಾವು ಔಷಧಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬಲ್ಲವರು; ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸೈಫು—ನಾನು ರೋಗಿಯಿದ್ದು, ನೀವು ನನಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿರುವಿರಲ್ಲವೇ? ಅಂದಬಳಿಕ ನೀವು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನವಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಗುಣ ಮಾಡುವಿರಿ?

ಹಕ್ಕೀಮ— ಹುಜೂರ, ನಾವು ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಸೈ—ನನಗೆ ಗುಣವಾಗಲು ಶಕ್ಯವಿರುವದೋ ?

ಹಕಿ—ಜಹಂಪನಾಹ. .

ಸೈ—ನಿಜವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿರಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಡಿರಿ.

ಹ—ತಮ್ಮ ರೋಗವು ಕಠಿಣವಾದದ್ದು, ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ್ದು.

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ದೀರ್ಘವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು—ನಾನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿವಸ ಬದುಕುವ ಸಂಭವವಿರುವದು ? ಎಂದನು.

ಹಕಿ—ಅದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ೮-೧೦ ದಿವಸ ಬದುಕಬಹುದು; ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸಹ ಬದುಕಬಹುದು.

ಸೈ—ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಳೆ-ನಾಡದು ಸಹ ಮರಣ ಹೊಂದಬಹುದಲ್ಲವೇ ?

ಹಕ್ಕೀ—ತಾವು ಬಲ್ಲವರೇ ಇರುವಿರಿ. ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವದೇನು ?

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ನಂತರ “ ಹಕ್ಕೀಮ ಸಾಹೇಬ, ನನಗೆ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರದ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿರುವದು. ಈಗ ತಾವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು,” ಎಂದ ಕೂಡಲೆ ಹಕ್ಕೀಮನು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ನಂತರ ನವಾಬನು ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಮರಿಯನ್ನಳನ್ನು ಕರೆಯಲು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಮರಿಯನ್ನಳು ತಂದೆಯ ಹತ್ತರ ಬಂದಳು.

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಮರಿಯನ್ನಳು ವಿಲಾಸ ಸುಖಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ತಂದೆಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗೌಡರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಭಾವಿಕ ಮುಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಳು; ಆದರೂ ದೇವರಿಗೆ ದಯ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಹತ್ತರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನವಾಬನು—“ಮರಿಯನ್ನ! ಎಂದನು.

ಮರಿ—ಅಪ್ಪಾ, ಯಾಕೆ ?

ಸೈ—‘ಮಗೂ, ನಾನು ಇನ್ನು ಬಹು ದಿವಸ ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ.’

ಮರಿಯನ್ನಳು ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು—“ಅಪ್ಪಾ, ಹಾಗೆನ್ನ ಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಗುಣವಾಗುವದು ನಿಶ್ಚಯವು.”

ಸೈ—ಇಲ್ಲ; ಮರಿಯನ್ನ, ಅದು ಶಕ್ಯವು. ಹಕ್ಕೀಮನು ಮರಣವು ಸಮೀಪಿಸಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಮರಿಯನ್ನಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಂಪನ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಏನು, ದೇವರು ಇರುವದು ಸುಳ್ಳೇ? ಈ ವಿಶ್ವದ-ಯಜಮಾನನಾದ ದೇವರು ದಯಾಸಾಗರನೆಂಬದು ನಿಜವಲ್ಲವೇನು? ಮಕ್ಕಳ ಮರುಗು ಜಗತ್ತಿನ ತಂದೆಯಾದ ದೇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ? ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದಯಾ-ಮಾಯೆಗಳು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ಅವಳ ತಂದೆಯು: “ಪುತ್ರೀ, ಮರಿಯನ್ನ, ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕವನಿರುವೆನು,” ಎಂದನು.

ಮರಿಯನ್ನಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಖುದಾ, ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಅಲ್ಲಾ, ಜೀವನದ ವಿನಿಮಯರೂಪವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿಸಬಾರದೇ? ಅದು ನಿನಗೂ ಅಶಕ್ಯವೇ? ಹೌದು, ನೀನೂ ಜಡಪಿಂಡನು; ಸೃಷ್ಟಿಕೃತನಾದ ಅಧೀನನು. ಅಹಾ! ದೇವರಿಗಿಂತ ನಿಯತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಯಿತಲ್ಲ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಮತ್ತೆ— ನನ್ನ ದೊಂದು ಆಜ್ಞೆಯಿರುವದು.

ಮರಿ—ಅಪ್ಪಾ, ಹೇಳಲು ಸಂಕೋಚವೇಕೆ? ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರಿಯು ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ?

ಸೈ—ಮಗೂ, ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ದೇವತೆಗೆ ಸಮಾನಳು. ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿರುವದು.

ಮರಿ—ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದು.

ಸೈ—ಮರಿಯನ, ನೀನು ನಶಿರಿತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದಬಳಿಕ ಅವನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ....

ಮರಿ—ಮತ್ತೇನು ಅಪ್ಪಾ?

ಸೈ—ಆದರೆ ಕಾಫರನನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಡ.

ಮರಿ—ಕಾಫರನು ಯಾರು ಅಪ್ಪಾ?

స్వే—కుమార యదునారాయణ.

మరియన్నకు పసూ మాతాడలిల్ల. క్షణకాల సంతర సవాబను ముక్త—మరియన, నమ్మ వంశదల్లి యారూ ఎందూ కాభరణోడనే పవాహవన్ను మాడికోండిల్ల.

మరి—మాడికోండరే తప్పేను?

స్వే—అపయశస్సు చుత్తు కలంకవు.

మరి—మత్తే?

స్వే—ఆధర్మవు.

మరి—ఇన్నే అల్లవే?

స్వే—ఇదేను సామాస్యవే?

మరి—యదునారాయణన విషయ క్షే ఇంథ క్షేద్ర కారణగళే?

స్వే—హాగాదరే నీను నన్న ఇచ్చియన్ను పుణ్ణ మాడుప దిల్లవే?

మరి—అప్పా, నిన్న సడబ సమాధానక్కాగి నాను ప్రాణ వన్ను కూడ కోడలిక్కు సిద్ధళు. ఓగిద్దు నాను నిన్న అంత కాలద ఇచ్చియన్ను పుణ్ణ మాడలారేనే? కేళు. ఈగ నాన్న ప్రతిజ్ఞే మాడువదేనందరే: నాను ఎరడనే ధర్మద యారన్ను లగ్న మాడికోళ్ళు వదిల్ల.

స్వే—ఇన్ను నాను సుఖింద ప్రాణబడువేను.

మరి—అప్పా, నన్న దోందు ప్రార్థనేయిరువదు. ఆదేనందరే, నీవు ననగే వివాహమాడికోళ్ళ బేకేందు ఆజ్ఞే మాడబారదు.

స్వే—అదేకే?

మరి—నాను ఆజన్మ అవివాహితకాగియే ఇరువేను.

స్వే—ఛీ, యుజ్జీ! నాను నిన్న సలువాగి టుత్తమనాడ పతి యన్ను గోతుమాడిట్టిరువేను. (స్వేపుద్దినను తన్న ముగళన్ను దిల్లియ బాదశహనిగే కోడబేకేందు నిధరిసికోండిద్దను. అదక్కే బాదశహనూ ఒప్పికోండిద్దను.)

ಮರಿ—ನಾನು ಇನ್ನು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನೀತಿ ವಿರುದ್ಧವಾಗುವುದು. ದ್ವಿಚಾರಿಣಿಯಾದಂತಾಗುವುದು ; ಯಾಕಂದರೆ ನಾನು ಯದುನಾರಾಯಣನ ಹೊರತು ಅನ್ಯರ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟಳಾದಂತಾಗುವುದು.

ಸೈ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಈಗ ಯದುನಾರಾಯಣನ ಕೂಡ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರೆಯೇನು ?

ಮರಿ—ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿವಾಹವಾಗಿದೆ. ಅವನ ಹೊರತು ಆ ಸ್ಥಳವು ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದು. ದಿಲ್ಲಿಯ ಸಿಂಹಾಸನವೇ ಏಕೆ, ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯ ರಾಜ್ಯತ್ವವು ದೊರೆತರೂ ಅನ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲಾರೆನು.

ಸೈ—ನಾನು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ?

ಮರಿ—ಯಾವುದು ನನ್ನಿಂದ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೋ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು ? ಅಪ್ಪಾ, ನೀನು ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ಅಶಕ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವಳು. ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ನೀಳಿ ತೋರಿಸಲು ಬರುವಂತೆ ಇದ್ದರೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯದುನಾರಾಯಣನ ಮೂರ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವದೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಸಮ್ಮನಾದನು. ಅವನ ಎಲ್ಲ ಮನೋರಾಜ್ಯವು ಮುಣ್ಣುಪಾಲಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು—ಮಗು, ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾಪಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ತಾಪವಾಗಲಿ, ಪಠಾಣರ ಕೀರ್ತಿಯು ಕಲಂಕಿತವಾಗಲಿ. ನಿನಗಿಂತ ಅವು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನವಲ್ಲ. ನೀನು ಕುಮಾರನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡು.

ಮರಿ—ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಇದೀಗ ಅನ್ಯ ಧರ್ಮದವರನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವೆನಷ್ಟೇ ?

ಸೈ—ಹಾಗಾದರೆ ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ?

ಮರಿ—ನಾನು ಆಜನ್ಮ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿಯೇ ಇರುವೆನು.

ಆಗ ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಒಬ್ಬ ಚಾಕರನನ್ನು ಕರೆದು—ಹೋಗು ;

ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಮಾರ ಯದುನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹ ದಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸು, ಎಂದನು.

ತುಸ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ಸೇವಕನು ಬಂದು—ಖಾಸಿವ, ಹೊರಗೆ ಜೋನಾಬಖಾನರು ಬಂದಿರುವರು, ಎಂದನು.

(೨೨)

“ಜೋನಾಬಖಾನ, ಮಿತ್ರಾ, ಈ ಹತಭಾಗ್ಯ ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಕಣಿಯ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದೆಯಾ ? ”

ಜೋನಾಬ—ದೇವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿ. ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು.

ಸೈ—ಜೋನಾಬಖಾನ, ನನ್ನ ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ತೀರ ಸಮೂಹಿಸಿದೆ. ಮಿತ್ರಾ, ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂತು. ಈ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ನಾನು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲನೆಂಬದು ಈಗ ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಆಯ್ಯೋ! ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ?—

ಜೋ—ನೀವು ವಿನಯಕಾರಣ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮಂಥ ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯ ರಾಜರೆಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇರುವರು ?

ಸೈ—ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯನೆ? ಸುಳ್ಳು! ನಾನು ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಪಠಾಣರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಅಶಾಂತಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಪಠಾಣ ಸಿಂಹಾಸನವು ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿದ ರಾಜ್ಯವು ಎಂದೂ ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಜೋ—ಒಂದು ವೇಳೆ ಲೋಪವಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಅಪರಾಧವೇನು ?

ಸೈ—ನನ್ನ ಅನೇಕ ಅಪರಾಧಗಳಿರುವವು. ನಾನು ನಶೀರಿತನ ಅನೇಕ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಅವನ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟೆನು. [ಜೋನಾಬಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ] ಇದೇನು ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನಿಮ್ಮ ಒರೆಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವೇಕಿಲ್ಲ ?

ಜೋ—ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ನಾನೀಗ ಕೈದಿಯು.

ಸೈ—ನೀನು ಕೈದಿಯೆ? ನಾನು ಜೀವಂತನಿರುವಾಗಲೆ ನೀನು ಕೈದಿಯೇ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿದವರಾರು ?

ಜೋ—ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೈದಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

ಸೈ—ಆದೇಕೆ?

ಜೋ—ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾಭಂಗ ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಸೈ—ನಿನ್ನಂಥ ರಾಜ್ಯನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನು ನನ್ನ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡುವವು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನ ಯಾವ ಅಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿರುವಿ?

ಜೋ—ಮೊದಲನೇದು, ನಾನು ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಸೈ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನನ್ನಿಂದ ಅಜ್ಞೆಯೆ? ನಾನು ಅದನ್ನು ಎಂದೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಜೋ—ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅ ಹುಕುಂ ಮೋಸದ್ದೆಂದು ನಾನು ಅದನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿದೆನು.

ಸೈ—ನನ್ನ ಎರಡನೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಾವದು?

ಜೋ—ದೇವೀಕೋಟಿಯೊಳಗಿನ ದೇವಿಯ ಗುಡಿ ನೆಲಸವು ಮಾಡುವದು.

ಸೈ—ಜೋನಾಬಾಬಾ, ನಾನು ಈ ಅನುಂಗಲ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆನು. ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಠಾಣರ ಸಿಂಹಾಸನವು ನಾಶವಾಗುವದೇ ಸಿಕ್ಕೆಯವು.

ಜೋ—ಹುಜೂರ, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಶರಿತನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದವರು ಕುತುಬ ಉಲಾ ಅಲಮ್ ಫಕೀರರಂತೆ! ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ಈಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ದೊರಕಿಸಲು ಬಂದಿರುವೆನು.

ಸೈ—ಯಾತರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕು?

ಜೋ—ನಾನು ಮಕ್ಕಾ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಸೈ—ಮಿತ್ರಾ, ಇಂಥ ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವೆಯಾ?

ಜೋ—ಹುಜೂರ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲ; ನಶರಿತರವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಸೈ—ಎಲ್ಲದರ ಅರ್ಥವೂ ಒಂದೇ!

ಜೋ—ನವಾಬಸಾಹೇಬ! ಹಾಗೆ ಹೇಗಾದೀತು? ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನಗೆ ಆದರ-ಸನ್ಮಾನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಸಶಿರತನಿಂದ ಅಪಮಾನ-ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಸೈ—ಜೋನಾಬ, ನೀನು ಸನ್ಮಾನ-ದೊಡ್ಡಿ ಸ್ತಿ ಕೆಗಳನ್ನೇ ಇಚ್ಛಿಸುವನೆಂಬುದು ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು.

ಜೋ—ನಾನು ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆಗಳ ಹಂಬಲವುಳ್ಳವನಿರದಿದ್ದರೂ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸವನ್ನು ಅಥವಾ ಕೊಲೆಗಡಕರ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿರಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕವನು.

ಸೈ—ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಇಂಥ ವಿಸತ್ತಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆನು, ಎಂದೆಂದು ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು, ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಹೇಳಿದನು. ಸಮಶೇರಖಾನನು ಆಗ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯು. ಅವನು ಶೂರನೂ ಸಹಾಸಿಯೂ ಇದ್ದನು. ಅವನು ನವಾಬನ ಆಪ್ತನು. ಆತನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನವಾಬನು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತರ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ ತನ್ನ ಹತ್ತರಿದ್ದ ರತ್ನ ಬಿಜಿತ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ— ಜೋನಾಬಖಾನ, ಈ ನನ್ನ ಬಿಜಿತವನ್ನು ಇಂದಿನ ದಿವಸ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಪಠಾಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸುವ ಭಾರವು ನಿನಗಿದೆ. ಈ ಖಡ್ಗವು ನಿನಗೆ ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಅಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾರದೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯಿರುವುದು, ಎಂದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ವಿನಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಆ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ—ಈ ಸೇವಕನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೀರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದನು.

ಆಗ ನವಾಬನು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೋಗಲು ಹೇಳಿ, ನಗರ ಕೊತವಾಲನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿರುವನು?

ಕೊತವಾಲನು—ಹುಜೂರ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ದೇವೀ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಿರುವನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕರೆತರುವಂತೆ

ನವಾಬನು ಹೇಳಲು, ಕೊತವಾಲನು 'ಅಪ್ಪಣೆ' ಎಂದಂದು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

(೨೩)

ಕಿಶೋರಿನೋಹನನು ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಟವನು ಮೋಹನನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನ್ಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ಗಿಡದ ನೆರಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿನೋಹನನು—“ಮನೂ, ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ಪಾರಾಗ ಬಂದೆನು.”

ಮನೋ—ಹುಜೂರ, ನೀವು ಇಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದದ್ದು ಒಳತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋ—ಅದೇಕೆ?

ಮನೋ—ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಕೊಂಡು ನವಾಬನಿಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಿಶೋ—ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಾನು ಆದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಮನೋ—ಕಡೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಏನಾಗಿರುವದು ಪ್ರಭೋ?

ಕಿಶೋ—ಆಗುವದೇನು? ಎಲ್ಲ ಪತಾಕಾರೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡಿರುವರು. ಈಗ ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ರಾಜನು. ಆ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನೂ ನೆನಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ಕೂದಲುಗಳು ಈಗ ಸಹ ನೆಟ್ಟಗಾಗುವವು!

ಮನೋ—ಪ್ರಭೋ! ಪತಾಕಾರೇ ಸೋತಿರಬಹುದೆಂದು ಯಾತರ ಮೇಲಿಂದ? ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಗೆಲ್ಲತಕ್ಕಂಥವರು ಸಹ ಸೋಲುವರು.

ಕಿಶೋ—ನಾವು ಗೆದೆಯುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನಿನಿಂದ ನನುಗೆ ಆಹಾರ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆಶ್ರಯ ನೋಡೋಣ.

ಮನೂ—ಹಾಗಾದರೆ ಸಮೀಪದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

ಕಿಶೋ—ಮನೂ, ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಭಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮನೂ—ಹಾಗಾದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣವೆ?

ಕಿಶೋ—ಅದೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಮಗೆ ಎರಡೂ ಜನಾಂಗಗಳ ಭಯವು. (ಮುಂದೆ ನೋಡಿ) ಮನೂ, ಅತ್ತ ನೋಡು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಇತ್ತ ಯಾರೋ ಬರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಳು, ಇಲ್ಲಿಂದ ತೀವ್ರ ಹೊರಡುವಾ.

ಮನೂ—ನಾವು ಇಬ್ಬರಿರುವೆವು. ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ. ಅಂದಬಳಿಕ ಭಯವೇಕೆ?

ಕಿಶೋ—ನಾವು ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೂ ಏನು ಮಾಡತಕ್ಕವರು? ಎಂದನು.

ಸ್ವಾರನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನು ಪಠಾಣನು. ಈ ಮೊದಲು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಸಂಗಡ ದೇವೀಕೋಟೆಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು. ಅವನ ಸರಿಚಯವು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಹತ್ತಿತು. ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಆಗ ಆ ಸ್ವಾರನನ್ನು ಕುರಿತು—“ದೇವೀಕೋಟೆಯ ಸುದ್ದಿಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರನು—“ಹುಜೂರ, ೪-೮ ಜನ ಪಠಾಣರ ಹೊರತು ಯಾರೂ ಜೀವಂತ ಉಳಿದಿಲ್ಲ!” ಅನ್ನಲು, ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ—ಮನೂ, ಈ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಾನು ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಇರಲಿ. ಮತ್ತೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಸ್ವಾರನು—“ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಜಯ ದೊರೆತಿದ್ದರೂ, ರಾಜಾ ಗಣೇನಾರಾಯಣನು ಮಾತ್ರ ಗಾಯ ಹೊಂದಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನ ಕೈಪಶನಾಗಿರುವನು. ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನು ಕಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರಿರುವನು.” ಎಂದನು.

ಕಿಶೋ—ಪಠಾಣರು ಸೋತು ರಾಜಾ ಗಣೇನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿರುವರೇ? ಇದು ಅಸಂಭವವು.

ಸೈನಿಕ—ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ನಿಜವು.

ಕಿಶೋ—ಜಯ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ! ದೇವರು ದಯಶಾಲಿಯು. ನಮ್ಮ ಮಾನ ಕಾದನು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನ, ನೀನೇ ಧನ್ಯನು! ಗುಡಿಯು ಧ್ವಂಸವಾಗದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವು ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನ ಕೈಸೆರೆಯು. ಅದಂತೂ ಈಗ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ಇರಲಿ. ಸೈನಿಕನೇ, ನೀನೆತ್ತ ಹೊರಟಿರುವೆ?

ಸೈ—ನಾನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ.

ಕಿಶೋ—ಹೋಗು! ತೀವ್ರ ಹೋಗಿ ನವಾಬನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಇಬ್ರಾಹಿಮನಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕಳಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಮನೋಹರನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಮನಸ್ಸು ದೇವೀಕೋಟೆಯ ಕಡೆಗೇ ಹೋಗಿಹತ್ತಿತು; ಆದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಹಿಂದೂ ಜನರು ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಾನೊಬ್ಬನು ಹೋಗಿ ಮಾಡುವದೇನು? ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆತನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಅಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಮನೂ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾವನ ಊರು ಇರುವದು. ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಇದು ವರೆಗೆ ಎಂದೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ಎತ್ತದ ಕಿಶೋರಿ ವೋಹನನು ಇಂದು ತನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಅನ್ನಲು, ಮನೋಹರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಉತ್ಕಂಠೆಯಿಂದ— ಹುಜೂರ, ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಮನೆಯೇ? ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆಯೇ?

ಕಿಶೋ—ಹೌದು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅಲ್ಲೇ ಇರುವಳು.

ಮನೋ—ಅವನು ನಮಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಕಿಶೋ—ಅವನು ಬಡವನು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಇಂದು ನಮಗೆ ಅವನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆದರ-ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಆತನ ಮನೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡುವೆನು, ತಿಳಿಯಿತೆ?

ಮನೋ—ಪ್ರಭೋ, ತಾವು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ?

ಕಿಶೋ—ಮನೂ, ಅವಳು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಿನ ಸ್ವಭಾವದವಳು. ನಾನು ಬೇಕಾದ ವಸ್ತು-ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ ಸೀರೆ-ಕುಪ್ಪಸಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದೆನು; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಸಹನವಾಗದ ಅವಳು ಬಂದವರನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಮನೂ, ನೀನೇ ಹೇಳು, ಪರ

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಯಸದವನು ಪುರುಷನೋ ಎನು? ಅದರಿಂದ ಅವಳದೇನು ಹಾಸಿ?

ಮನೋ—ಹೌದು, ಪ್ರಭೋ! ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಹಳೇ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಸ್ಕಾಮ ಪತ್ನಿಯು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವಳ ಅಪರಾಧವೇ ಸರಿ. ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ದುರ್ಗುಣಗಳಿರುವವೆಂದು ತಿಳಿದೇ ನಾನು ಎಂದೂ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋ—ಬೀಗೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಅನ್ಯ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನೇ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊ, ಎಂದೆನ್ನಲು,

ಮನೋಹರನ ಮುಖವು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಂಪಡರಿತು. ಅವನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದನು.

(೨೪)

ನಂದಿಗ್ರಾಮವು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಮಾವನ ಊರು. ಅವನ ಮಾವನ ಹೆಸರು ಅಮರನಾಥನು. ಅಮರನಾಥನಿಗೆ ಶಿವಶಂಕರನೆಂಬ ೨೦ ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಮಗನೂ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕಿರಣಬಾಲೆಯೆಂಬ ೧೮ ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು.

ಅಮರನಾಥನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಬಡವನಂತೆ ತೋರಿದರೂ, ಆತನು ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲ-ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು. ಅವನ ಹತ್ತರ ಸ್ವಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯವೂ ಇತ್ತು. ಅವನು ನಂದಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು. ರೂಪವತಿಯಾದ ಕಿರಣಬಾಲೆಯನ್ನು ಧನವಂತನಾದ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಕೊಡುವಾಗ ಮಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಖವಾಗುವದೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲೇ ಅವನ ಭ್ರಮೆಯು ದೂರಾಯಿತು. ಲಗ್ನವಾದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದು ಮಾಡುವದೇನು? ಅಮರನಾಥನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನು ಪರಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನು ಮಾತ್ರ ಇರದೆ ಸ್ವದೇಶ-ಸ್ವಧರ್ಮಗಳ ದ್ರೋಹಿಯೂ ಇರುವನೆಂಬುದು ತಿಳಿದ ಬಳಿಕಂತೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಅಳಿಯನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಹಳೇ ಅನಾದರ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಮನೆಗೆ ಅಪರಿಚಿತರು ಬಂದಾಗ ಮಾಡುವ ಸಖ್ಯೆ, ಆದರೆ, ಸತ್ಯಾರ
ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಮರನಾಥನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿರ
ಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ತನ್ನ ಸತ್ವಿಯ ಅತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ತನ್ನ ಮನೆಯ
ಹೊರಗಿನ ಒಂದು ಹಾಳು ಕೋಣೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಅಮರನಾಥನು ತೋರಿಸಿದ ಅನಾದರದಿಂದ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ
ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಶ್ರಯ
ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಆತನು ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯ
ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡಿದನು; ಹಾಗೂ ಅತ್ತೆಯು ಕಳುಹಿಸಿದ ಫಲಾಹಾರ
ವನ್ನು ತಿಂದು ಮಲಗಿದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿದ ನಂತರ
ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೋಹರನು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಆ
ಮನೆಯ ಒಬ್ಬ ಚಾಕರನನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಅಮರನಾಥನನ್ನು ಎಚ್ಚರ
ಗೊಳಿಸಿದನು. ನಂತರ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಗುಡಿ
ಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನೂ
ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಆದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅಮರನಾಥನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ತಡೆಯದಂತಾಗಿ
ಸೇವಕನ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸಿ, ಹೊರಗೆ ಕರೆಸಿ,
ಅವನಿಗೆ ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು
ಹೇಳಿದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಮಾವನಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು,
ಅಮರನಾಥನು ಅವನಿಗೆ—“ ಹೋಗು, ದೇಶದ್ರೋಹಿ, ನೀನು ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು
ಮಾಡಹೋಗು!! ನಾನು ಅಂಜತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನೀನು ಸವಾಬನ ಸಹಾಯ
ವಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಕಸಕೊಂಡು ಸಮ್ಮಹೆಂಡಿರ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪೀಡಿಸಬಹುದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ನೀನಾಗಲಿ ಸವಾಬನಾಗಲಿ
ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಸಾಯು
ವಾಗೆ ‘ನಾನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದವನೇ ಇರುವೆನು.’ ಎಂಬಿಷ್ಟೇ ಮಾತು
ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು. ನಿನ್ನಂಥ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗೆ ಆ
ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹೇಗಾದೀತು? ಅದೇನೇ ಇರಲಿ. ನೀನು ಮೊದಲು
ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ, ಜೀವ ಬದುಕಿಸಿಕೋ ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ

ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಈ ಊರ ಜನರು ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದಾರು," ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ— “ಇಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ಕಡಿದು ಹೋಯಿತೆಂದು ತಿಳಿ; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಈಗಲಿ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸು” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಮರನಾಥನು “ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಿನೊಡನೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಏಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ?” ಎಂದಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಕಿರಣಬಾಲೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರೂಪವತಿಯು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಇದು ವರಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾ ಏಲಾಸ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಪಭೋಗಿಸಿದ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಇವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಒರೆ ಹತ್ತುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಪರಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಪುರುಷರ ಜಂಜಲ ಸ್ವಭಾವವು. ಒಮ್ಮೆ ಉಪಭೋಗ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವು ಕ್ಷಣ ದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಸರಾಗಿ ಬೇರೆೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವಂಥವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯು ಎಂಥ ಸುರೂಪಿಯದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ? ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಪೇಚಿಗೊಳಗಾದನು.

ಅಮರನಾಥನು ಮಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಕಡೆಗೆ ಕೈಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ—“ಅಕೋ, ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಿರುವನು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡನು. ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹ ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಸಹ ನೋಡದೆ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ನಡಿಯಿರಿ ಹೋಗೋಣ. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ?” ಎಂದಳು.

ಕಿಶೋರಿ—ಇಂಥ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು? ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣವು ದೂರವಾಗುವದು.

ಕಿರಣಬಾಲೆ—ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಡೆದು ಒರಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಿರುವೆನು. ನಿಮಗೆ ಆ ಚಿಂತೆಯೇ ಬೇಡ.

ಬಳಿಕ ಮೂವರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದರು. ಬರುವಾಗ

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋಹರನು ಅವಳ ಸಂಗಡ ಒಲು ಮಮತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದನು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೆ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ತಾನು ಉದ್ಯಾನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮನೋಹರನು ಒಡೆಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನೂ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೆ ವಿಲಾಸ ಭುವನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅರಮನೆಗೆ ನಶಿರಿತನ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದನು. ನಶಿರಿತನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ—“ ಸರದಾರ, ಮೋಹನರಾವ, ಹೋದ ಕೆಲಸವೇನಾಯಿತು? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಗುಡಿಯ ಧ್ವಂಸಕಾರ್ಯವು ಆಗಲಿಲ್ಲ ಹುಜೂರ.

ನಶಿ—ಏನು, ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?

ಕಿಶೋರಿ—ಇಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನುಗೆ ಅಪಜಯವಾಯಿತು.

ನಶಿ—ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳುವವಕ್ಕೆಂದೇ ನೀನು ಆತುರತೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಕಿಶೋರಿ—ಒಂದು ಶುಭವಾರ್ತೆಯೂ ಇರುವದು.

ನಶಿ—ಅದೇನು?

ಕಿಶೋರಿ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಬಂದಿಯಾಗಿರುವನು.

ನಶಿ—ಏನು, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕೈಸೆರೆಯಾದನೆ!! ಯಾ ಮುದಾ! ಶೋಭಾನ ಆಲ್ಲಾ!!

ಕಿಶೋರಿ—ಆದರೆ. .

ನಶಿರಿತ—ಮತ್ತೆ ಆದರೆ ಎನ್ನುವಿಯಲ್ಲ?

ಕಿಶೋರಿ—ಸಾವಿರಾರು ಹಿಂದೂ ಜನರು ದುರ್ಗವನ್ನು ಮುತ್ತಿರುವರು. ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ಇತ್ತ ತರುವದೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಯುವದೂ ಕಠಿಣವು.

ನಶಿ—ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಚಿಂತೆ? ನಾನು ಈಗಲೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯ ವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಾದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅವರ ಮನೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಬಿಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಸುವೆನು. ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನರಾವ, ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಅದೇನು ಸರಕಾರ?

ನಶೆ—ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಮರಣೋನ್ಮುಖನು. ಅವನು ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಕರೆತರುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಏತರ ಸಲುವಾಗಿ ?

ನಶೆ—ಅವನನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವರ್ಜೀರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನಂತೆ !

ಕಿಶೋರಿ—ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಉಪಾಯವು ?

ನಶೆ—ನಾನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೋದ ಜನರನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲೆಯೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿರುವೆನು. ನವಾಬನ ಅಂತಿಮ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಯ್ಯುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೂನಾರಣಾಸನೆಂಬ ಸೇನಾಪತಿಯ ಸಂಗಡ ೨ ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

(೨೫)

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮೂರ್ಛಾ ಭಂಗವಾದಕೂಡಲೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡಲು ತಾನು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿಯ ಗಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹತ್ತರ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು—“ಏನಾದರೂ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ? ”

ಗಣೇ—ಮೈಂಭರಿಂದ ಸ್ವರ್ಶವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ರಾ—ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಏಂದು ಚಸರಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಗಣೇ—ಒಳ್ಳೇದು; ಆದರೆ ನಾನೀಗ ಎಲ್ಲಿರುವೆನು ?

ಇಬ್ರಾ—ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ.

ಗಣೇ—ದೇವೀಮಂದಿರವು ದ್ವಂಸವಾಯಿತೆ ?

ಇಬ್ರಾ—ಇಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ಹಿಂದುಗಳು ಸೋತರಷ್ಟೇ ?

ಇಬ್ರಾ—ಕೈದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ

ವಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ರಾ—ರಾಜಾ, ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚಿಡುವದೇನು? ಒಂದುಗಳೇ ಗೆದ್ದರು. ಪಠಾಣ ಸೈನ್ಯವು ನಾಮಶೇಷವಾಗಿರುವದು.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಕೈದಿಯು ಹೇಗಾದೆನು?

ಇಬ್ರಾ—ನನ್ನ ಚತುರತನದಿಂದ ನೀನು ಕೈದಿಯಾಗಿರುವಿ. ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣಾ, ಮೊದಲು ನೀನು ಏನಾದರೂ ಆಹಾರ ತಕ್ಕೋ; ಯಾಕಂದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದನು.

ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಇಡೀ ದಿವಸ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಠಾಣನು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಹೋದನು.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದರೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಕೂ ಗಾಳಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ ಹತ್ತಬೇಕು? ಬಾಗಿಲ ಕಾಯುವವನು ಅಡ್ಡಾಡುವ ಸವ್ಯಳದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಪ್ಪಳವೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆಯು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರನು ಒಮ್ಮೇಲೆ ಚೀರಿದನು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೋ ವಿದ್ವಂತೆ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ನಂತರ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ತಬ್ಧವು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕೊಂದವರಾರಿರಬಹುದು? ರಾಣಿಯು ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಬಹುದೇನು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈ ವಿಸ್ಮಯವು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು; ಯಾಕಂದರೆ ಕೂಡಲೆ ಕಾರಾಗೃಹದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಜನರು ಒಳಗೆ ಬರಲು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು:— ನೀವಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಕಂಠದಿಂದ: ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕರು, ಎಂಬ ಉತ್ತರವು ಬಂದಿತು; ಮತ್ತು ಬಂದ

ಪ್ರಿಯಳು ತನ್ನ ಅನುಚರರಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಬಂಧನಮುಕ್ತಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು:—ರಾಣೀ, ಈ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರಿಗೆ ಶಕ್ಯವು? ಎಂದನು.

ರಾಣಿ—ಪ್ರಭೋ! ಅದು ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲ್ಲವೇ? ನಿಮ್ಮ ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕ್ಷುದ್ರಳು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲಳು?

ಗಣೇ—ಹಾಗೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಸರ್ವಸಾಹಸ ಶಕ್ತಿಮೂಲಳು.

ರಾಣಿ—ಇನ್ನೂ ಕಿಲ್ಲೆಯು ಪೂರ್ಣ ಕೈವಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ತಡಮಾಡಿದರೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ದುರ್ಗವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮಾಡುವದೇನು? ಸವಾಬನ ಸಂಗಡ ಕಲಹಬಿಳಿಸುವದು ನೆಟ್ಟಗಲ್ಲ.

ರಾಣಿ—ಈಗ ಪ್ರೇಮವೇನುಳಿದದೆ? ನಾವು ಸವಾಬನ ೯೦೦ ಜನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಬಂದಿಯನ್ನು ಸಹ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರೇಮವೇ?

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ವಿಹಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿ—ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದು ಅಯೋಗ್ಯವೇ? ರಾಜಾ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಗುಡಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದರೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ಆಗ ಹಿಂದುಗಳಾದ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವದು ವಿಹಿತವಷ್ಟೇ?

ಗಣೇ—ಹಾಗೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಾವು ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಜಯಿಸುವದು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲ; ರಾಜದ್ರೋಹದ ಕಾರ್ಯವಾಗುವದು.

ರಾಣಿ—ರಾಜಾ, ನೀವು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯ ವಿಚಾರವುಳಿಯಲು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವದೇಕೆ, ಸವಾಬನನ್ನು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನೂ ಸಹ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧಳು.

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನ ಸಹಧರ್ಮಿಯಾಗಿ ನೀನು ಏನನ್ನು ಕಲಿತೆ? ದೇಶದ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನವನೇನು?

ರಾಣಿ—“ರಾಜಾ, ನೀನೇ ನನ್ನ ದೇಶವು. ನೀನೇ ನನ್ನ ಸರ್ವ ಸ್ವವು. ಈ ವಿಶ್ವದ ತುಂಬ ನೀನೇ ಕಾಣುವಿ. ” ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜನರು ಬಂದ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಲು, ಅವರು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ೨೦-೨೫ ಜನ ಪಠಾಣರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಬಂದವನೇ ಅವನು “ರಾಜಾ, ನಾನು ಸೋತೆನು. ನಿನ್ನ ಕೈವಶವಾಗಲು ಒಪ್ಪಿರುವೆನು. ಈ ನನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ ” ಎಂದನು.

ಗಣೇ—ಇಬ್ರಾಹಿಮನು, ನಿಮ್ಮಂಥ ಶೂರರ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ನೀವು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಹುದು. ನಾನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು.

ಇಬ್ರಾ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಾ, ಈಗ ಮಾತ್ರ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದೆ. ಮೊದಲು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಅನುಚರರನ್ನೂ ಕಿಲ್ಲಿಯ ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ನಡೆಯಿರಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಉದಾರ ಮನನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾನೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ರಾಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು: ರಾಣೀ, ಇಂದು ನಾನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಸಪ್ತದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಎನ್ನಲು, ರಾಣಿಯು—“ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ನಶಿತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವಿರಿ? ” ಎಂದಳು.

ಗಣೇ—ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳೇ ಉತ್ತಮವಾಗುವದು; ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿರಸರಾಧಿಗಳ ಕೊಲೆಯು ತಪ್ಪುವದು. ನಶಿತನು ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಶೋಧವನ್ನೇ ನಡೆಸಿರಬಹುದು.

ರಾಣಿ—ಸೈನ್ಯದ್ವೀನನು ಮರಣಹೊಂದಿ ನಶಿತನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುವವರೆಗೆ ಈ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಸಿಗುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ನೀನು ಎಂಥ ಅಮಂಗಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀ?

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಜೀವಂತನಿರುವಾಗಲೇ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ಅವನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕಂತೂ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕವರಾರು? ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು.

ರಾಣಿ—ಯೋಚಿಸುವದೇನು? ನಶಿತನು ಹೆಚ್ಚು ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ-ಸಂಪಾದನೆಯ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವದು.

ಗಣೇ—ಆ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೂಜನರ ರಕ್ತಪಾತದ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ರಾಣಿ—ರಾಚಾ, ರಕ್ತಪಾತವಾಗದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಸಿಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ಹಿಂದೂ ಜನರ ರಕ್ತಪಾತವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಯುವ ರಕ್ತವು ಮಂಜುಗಟ್ಟುವದು. ಕೈ-ಕಾಲುಗಳು ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಶಕ್ತಿಹೀನವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಜೆಗಳ ಶಾಂತಿಯೇ ಬೇಕಾದದ್ದು. ಕಾರಣ ಸೈಫುದ್ದೀನನೇ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ಈ ಗೌಡವನ್ನು ಆಳಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಅಸಂಖ್ಯ ಹಿಂದೂಜನರ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೆ ವಲಂಬಿಸಿರುವವು. ಕಾರಣ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಚ್ಛಲಗೊಳಿಸದಂಥ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ದೇವರು ನನಗೆ ಕೊಡಲಿ. ಈ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಒಂಗಾಲೀ ಜನರ ರಕ್ತದಿಂದ ಈ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ನೀರು ಕೆಂಪಾಗುವದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆನು.

ರಾಣಿ—ಸ್ವಾಮೀ, ಎಷ್ಟು ಹೃದಯದೌರ್ಬಲ್ಯವು ನಿಮ್ಮದಿರು?

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ಈ ಹಿಂದುಗಳೇ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಂಧು-ಬಳಗವು. ಬಹಳವೇಕೆ, ಇವರೇ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವು. ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾದ ನಶಿತನು ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನೆ ದುರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಹಿಂದೂ ನರ-ನಾರಿಯರ ಧನ-ಸಾನಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡರೂ ನಾನು ಸಹಿಸಿದುದೇಕೆ? ನಾನು ದುರ್ಬಲನೆಂದಲ್ಲ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಾಗ್ನಿಗೆ ಪುಟಕೊಟ್ಟರೆ ಗೌಡರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೂಗಳು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು. ತಿಳಿಯಿತೇ?

ರಾಣಿ—ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವನೋ, ಅವನು ಅಧರ್ಮಾಚರಣಿಯಾಗುವನೆಂಬದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಲಿಸುವವರಾರು?

ಗಣೇ—ಈ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಈ ನನ್ನ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮವು. ಅವರೇ ನನ್ನ ಕುಲದೈವತವು. ಇದರ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ಧರ್ಮದೇವತೆಗಳು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಅನಂತಕಾಲ ಸರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ಹಿಂದೂಪುತ್ರರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಹನಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸಹ ನೋಡಲಾರೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಸಪ್ತದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ನಾನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ೧೦೦ ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಪಿರೋಚಾಬಾದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನವಾಬನ ಸೈನ್ಯವು ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:—“ಈ ಸೈನ್ಯವು ಇತ್ತಕಡೆಗೇಕೆ ಹೊರಟಿರಬಹುದು? ಬಹುಶಃ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇವರು ಹೊರಟಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಇವರನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಇವರು ಸಿಂಹಾರಣವಾಗಿ ದೇವೀಕೋಟಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೀಡಿಸುವರು. ನಾನು ಇವರ ಕೈವಶವಾಗುವದೇ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯವೆ” ಎಂದು ತಿಳಿದು ತನಕು ದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಹತ್ತಿ ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು:—“ಸೈನಿಕರೇ, ನೀವು ಈಗ ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವಿರಲ್ಲವೇ? ನಾನೇ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು. ನನಗೆ ಯುದ್ಧವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೆರೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಿರುವೆನು.” ಎಂದನು.

ಆ ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಹೆಸರು ಮೀನಾರಖಾನನು. ಅವನು ಚತುರನೂ, ಧೂರ್ತನೂ ಇದ್ದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಸಂಗವು ತಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅನಂದವಾಯಿತು. ಅವನು ಮುಂದೆ ಬಂದು: “ರಾಜಾ, ನೀನು ತಿಳಿದವನೇ ಇರುತ್ತೀ. ಅಂದಬಳಿಕ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವದೇನು? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೈದಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರನನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆ." ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದ ಸಂತರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ವಿನಾರಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಸೇನಾಪತಿ ಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ನವಾಬ ಸೈನ್ಯದ್ವೀನನ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು. ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಿರಾ?” ಎಂದುನು.

ವಿನಾರ—ನನಗೆ ಆ ಪ್ರಕಾರದ ಆಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಕಾರಣ ನೀವೇ ನಿಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಿರಿ, ಎಂದನು.

ಗಣೇ—ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾನೇ ಎಂದೂ ಕೆಳಗಿಡುವವನಲ್ಲ. ಆ ಪದ್ಧತಿಯು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದಲ್ಲಿದೆ, ಎಂದನು. ಧೂತನಾದ ವಿನಾರಖಾನನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವದರಿಂದ ಹಿತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಗ ಆತನ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅವನನ್ನು ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

(೨೬)

ಸೈನ್ಯದ್ವೀನನು ಯದುನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ನಶೀತನು ನಡುವೆ ಕಾರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ೩-೪ ದಿವಸ ತಡವಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ಜೋನಾಬಖಾನನೇ ಸ್ವತಃ ಹೋಗಿ ಯದುನಾರಾಯಣನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು. ಯದುನಾರಾಯಣನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅವನಿಗೆ ದಿವಾಣ ನರಸಿಂಹನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಕುಮಾರನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನೀನಿಲ್ಲದ್ದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಲು,

ದಿವಾಣ—ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಸಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಲು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿದ್ದೆನು.

ಯದು—ಹೊರಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ?

ದಿವಾಣ—ಗೋವಿಂದನ ಸಹಾಯದಿಂದ. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ

ಬಾಲಕನು ಸಹಾಯ ಸನಗೆ ಮಾಡದಿದ ರೆ ನನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಯಾರಿಂದಲೂ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಯದು—ಮತ್ತೇನು ವಿಶೇಷ?

ದಿವಾ—ನೋಡಲು ಶುಭವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಇಂದು ನವಾಬ ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಕೊನೆಯ ದಿವಸವು.

ಯದು—ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಸತ್ತರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ರಾಜನಾಗುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆನು ಶುಭವು ?

ದಿವಾ—ನಶೆರಿತನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವದು ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಶುಭದಿವಸ ವಲ್ಲವೇ? ಯಾಕುದರ ಅವನ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನರು ಶಸ್ತ್ರ ವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುವದು. ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯುವ ಸುದಿನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕ್ರಮಿಸಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದುಗಳು ನಿರ್ನಿರ್ಯಾಸರಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ?

ಯದು—ಮತ್ತೇನು ವಿಶೇಷ?

ದಿವಾ—ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರುವನು.

ದಿವಾ—ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ.

ಯದು—ಇದು ಯಾರ ಕೆಲಸ ?

ದಿವಾ—ನಶೆರಿತಶಹನದು.

ಯದು—ಆ ನೀಚನು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಸಬಹುದಲ್ಲವೆ?

ದಿವಾ—ಕಿಲ್ಲೆದಾರ ಸಮಶೇರಖಾನನು ಸಜ್ಜನನು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಕೊಲೆಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಯದು—ಇಷ್ಟರಿಂದ ನಾವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಬಹುದೇ?

ದಿವಾ—ನೀವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನು ವಿರಿ ?

ಯದು—ಕಿಲ್ಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ದಿವಾ—ಅದು ಕಠಿಣಕಾರ್ಯವು. ಇದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಸಾಪಿರ ಸೈನ್ಯ ಬೇಕಾಗುವದು.

ಯದು—'ಅವರು ಸಪ್ತದುರ್ಗದಲ್ಲರುವರು' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದಿವಾಣನು ಕುವಾರನಿಗೆ ದೇವೀಕೋಟೆಯ ಯುದ್ಧದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು;

ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕೃತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಹು ಸಮಾಧಾನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಯದು—ಈಗ ಮುಂದೇನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ?

ದಿವಾ—ಕಿಶೋರಿನೋಹನನ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿಯ ಬಾಲಕನಿರುವನು. ಅವನು ಬಾಲಕನೋ—ಬಾಲಕಿಯೋ? ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಇದುವರೆಗೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಹಿತ ಚಿಂತಕನು. ನೀವು ಅವನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಂದು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಿ ಅವನು ಗುಪ್ತಚರನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಿರುವನು.

(೨೨)

“ವಿನಾರಖಾನ, ನೀನು ದೇವೀಕೋಟಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ”

“ಸ ರಕಾರ, ಹೋಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ”

“ಅದೇಕೆ ? ”

“ನಡುಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು ”

“ಅವನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆಯಾ ? ”

“ಹೌದು; ಅವನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿರುವೆನು. ”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗೆ ಅವನ ತಿರುಚ್ಚೇದ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ತಿಳಿಯಿತೆ ? ”

“ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವೆನು; ಆದರೆ ನನಗೆ ಇದರ ಪ್ರತಿಫಲವೇನು ? ”

“ನಿನಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ”

ವಿನಾರಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಒಂದು ನೂರು ಜನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆಕೊಂಡು ಕಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ಕಿಲ್ಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಆಳವಾದ ಕಂದಕವು. ಯಾವಾಗಲೂ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಿನಾರಖಾನನು ಕಂದಕದ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ರಾಜನ ಹುಕುಮನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಸೇತುವೆಯು ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿನಾರಖಾನನು

ತನ್ನ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಕಂದಕವನ್ನು ದಾಟಿ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಹುಕ್ಕುನುನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತ ಆ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮನೋಹರನು ದೂರ ಸಿಂತು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ತಡೆದು, ನಂತರ ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಉದ್ದನ್ನು ಬಿದರುಗಳನ್ನು ಕಂದಕದ ಈ ಕಡೆಗೆ ನೀರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಟೀರೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಕಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಅನಿಸಿ ಕಂದಕವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದನು; ಆದರೆ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರದಿಂದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲು ಬರುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಹತ್ತಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ದೇಹವನ್ನು ಕರೇ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸವಾಬನ ಅಂತ್ಯದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸವಾಬನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆ ಸ್ವಕಾರ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದರು; ಆದರೆ ವಿನೂರಖಾನನು ಮಾತ್ರ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಯಾಕೆ, ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನೀವು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?” ಎನ್ನುಲು, ವಿನೂರನು:—“ನಾನು ಹೋಗಿ ಮಾಡುವದೇನು? ಸವಾಬನ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಹೋದಂತಾಗುವದು,” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಜೋನಾಬನು:—“ಹಾಗೆನ್ನ ಕೂಡದು. ಸವಾಬನ ಅಂತಿಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿರಿ,” ಎನ್ನುಲು. ವಿನೂರನು:—“ಒಳ್ಳೇದು ನೀವು ನಡೆಯಿರಿ, ನಾನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರುವನೆ” ಎಂದನು. ಇತ್ತ ಜೋನಾಬನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ದೂರ ಗೋಡೆಯ ಹತ್ತರ ಯಾರೋ ನಿಂತಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅವನು ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಯಾರೋ ಬರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲವ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದನು. ಜೋನಾಬ ಖಾನನು ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ—“ನೀನು ಯಾರು?” ಎಂದನು.

“ನಾನು ಮನುಷ್ಯನು.”

“ಮನುಷ್ಯನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?”

“ನಾನು ಯಾರೇ ಇರಲಿ; ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಗೊಡಿರಿ.”

“ಕೋಟಿಯೋಳಗೇನು ಕೆಲಸವಿರುವದು ! ”

“ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ”

ಕೋಮಲ ಕಂಠಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೋನಾಬಖಾನನಿಗೆ ದಯೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನು “ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು ಹೇಳು” ಎಂದನು. ಮನೋ—ನಾನು ಕಿಲ್ಲೆದಾರ ಸಮಸೇರತಾನರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜೋನಾಬ—ಈಗ ಅವನು ಅರನುನೆಯಲ್ಲಿರುವನು.

ಮನೋ—ಹಾಗಾದರೆ ಸೇನಾಪತಿ ಜೋನಾಬಖಾನರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಜೋನಾ—ಕೆಲಸವೇನು ?

ಮನೋ—ಅದು ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅನ್ಯರ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ಜೋನಾ—ನಾನೇ ಜೋನಾಬಖಾನನು.

ಮನೋಹರನು ಅವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ—“ಹೌದು, ನೀವು ಜೋನಾಬಖಾನರು. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮೊದಲನೇ ಸಾರೆ ದೇವೀಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವೆನು. ನಂತರ ಪಠಾಣರು ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಅವನನ್ನು ಅಸ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ನೋಡಿರುವೆನು. ನೀವು ಮನುಷ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರ ಸ್ವರೂಪರು!” ಎಂದು ಅಂದು ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿನಯದಿಂದ: “ಖಾನಸಾಹೇಬ, ಈಗ ನಾನು ಬಹಳ ಸಂಕಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವೆನು. ನೀವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರು ಬದುಕುವರು ”

ಜೋನಾ—ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರು ಎಲ್ಲಿರುವರು ?

ಮನೋ—ಇಲ್ಲಿಯೇ; ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ.

ಜೋನಾ—ಸೆರೆ ಹಾಕಿದವರಾರು ?

ಮನೋ—ನಶೆರಿತಶಹನು.

ಜೋನಾ—ಹಾಗಾದರೆ ನವಾಬನ ಅಥವಾ ನಶೆರಿತನ ಆಜ್ಞೆಯ ಹೊರತು ಈ ಕೆಲಸವು ಅಸಾಧ್ಯವು.

ಮನೋ—ನಿಲಂಬಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಪಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜೋನಾ—ಅದೇಕೆ ?

ಮನೋ—ಪೂನಾರಖಾನನು ಒಂದು ನೂರು ಜನರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ರಾಜನ ವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಈಗ ಅವನು ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವನು.

ಪೂನಾರಖಾನನು ನವಾಬನ ಅಂತ್ಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆಯಿದ್ದ ಕಾರಣವು ಜೋನಾಬಖಾನನಿಗೆ ಈಗ ಹೊಳೆಯಿತು. ಆಗ ಅವನು—“ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಅವನ ಉದ್ಧಾರದ ಕೆಲಸವು ನನ್ನಿಂದ ಆಶಕ್ಯವು.” ಎಂದನು.

ಮನೋಹರನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ:—“ಏನು, ಸೇನಾಪತಿ ಜೋನಾಬಖಾನನಿಗೆ ಇದು ಅಶಕ್ಯವೇ? ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು. ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಗಳೇ ಸಹಾಯಕರು. ಅವರು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಹಾಯ ಬೇಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ತನವು. ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ, ಸರಿದು ನಿಲ್ಲಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಕ್ಷುದ್ರ ಬಾಲಿಕೆಯು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವಳೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

ಜೋನಾ—ಏನು, ನೀನು ಹೆಂಗಸೇ?

ಮನೋ—ಹೌದು. ಹೆಂಗಸರಿಂದೇನಾಗುವದನ್ನು ಎರಾ? ನಿಮ್ಮಂಥ ವೀರ ಪುರಷರಿಂದಾಗದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ ಮಾಡುವೆನು.

ಜೋನಾ—ತಾಯೀ, ನೀನಾರು?

ಮನೋ—ನಾನೇ? ನಾನೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಬಾಲಿಕೆಯು. ಇವರ ಹೊರತು ನನ್ನ ಅನ್ಯ ಪರಿಚಯವೇಕೆ?

ಜೋನಾ—ನೀನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನಂಥ ವೀರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಹತ್ತಿದ ಬಳಿಕ ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಶುಭಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದು. ಈಗ ನಾನು ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳುವ ದೇವಂದರಿ:—ನಾನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಮುಕ್ತ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬದುಕಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು!!

ಮನೋ—ನನಗೆ ಮನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗುವದಿಲ್ಲಿಗೆ? ರಾಜಾ

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದ
ರ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಂತರವೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಚೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕವಳು.

ಜೋನಾ—“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡ
ಬೇಕಾಗುವುದು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಜರ ಬಂದಿಯಲ್ಲಿಡಿಸುವೆನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ,
ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ—“ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ಒಬ್ಬ
ಬಾಲಿಕೆಯಿರುವಳು. ಅವಳನ್ನು ನಜರ ಬಂದಿಯಲ್ಲಿಡಿರಿ ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೊಟ್ಟು, ಕಾರಾಗೃಹದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:—
‘ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರುವರೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅವನು
‘ಹೌದೆ’ಂದನು. ಆಗ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಈಗ
ನಾನು ಹೋಗಿ ನವಾಬನ ಕಡೆಯಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಬಿಡುಗಡೆಯ
ವುಕುವು ತರುವೆನು. ನಾನು ಒರುವ ವರೆಗೆ ನೀನು ಯಾರನ್ನೂ ಕಾರಾ
ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಡ ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಕಾರಾಗೃಹದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು
‘ಅಪ್ಪಣೆ’ ಎಂದು ಹೋದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೋನಾಬಖಾನನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತ
ಮನೋಹರನು—‘ಇಷ್ಟರಿಂದ ಕಾರ್ಯವಾಗದು’ ಎಂದನು. ಜೋನಾಬ
ಖಾನನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ, ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ:—“ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ
ಬಂದೆ?” ಎಂದನು.

ಮನೋ—ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಬಂದಿರುವೆನು.

ಜೋನಾ—ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಜರ ಬಂದಿಯನ್ನಾಗ
ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಅವನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟನು?

ಮನೋ—ನೀವು ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ನಜರ ಬಂದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ
ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ; ಬಾಲಕನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ
ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಕಾವಲುಗಾರನು ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕನೆಂದು
ತಿಳಿದನು.

ಜೋನಾಬ—ನೀನು ಬಹಳೇ ಚತುರಳು. ನಾನು ಮುಂದೇನು
ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀ?

ಮನೋ—ನೀವು ಸೆರೆಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಪಹರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು,
ಒಳಗೆ ಯಾರನ್ನೂ ಹೋಗಗೊಡದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ಅಂದರೆ
ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವನು.

ಬೋನಾಬಖಾನನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಟನು.

(೨೮)

ಇಂದು ಗೌಡರಾಜಧಾನಿಯ ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ದಟ್ಟಣೆಯು ಏಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಸಹ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನವಾಬ ಸೈಫುದ್ದೀನನ ಅಂತ್ಯಕಾಲದ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟು ಜನದಟ್ಟಣೆಯಿದ್ದರೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಶಾಂತತೆಯಿತ್ತು. ನವಾಬನು ಇಂದು ಬೆಳಗು ಕಳೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹುಕೀಮನು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಮರಣ ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿದ್ದರೂ ನವಾಬನ ಮೈಮೇಲಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ತಪ್ಪಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ನವಾಬನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:- 'ಈ ಸನ್ನೆ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯತಕ್ಕವರು. ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ಮ ಫಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗಡ ತಕ್ಕೊಂಡು ಅಪರಿಚಿತವಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ. . ಇನ್ನು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಮುಲ್ಲಾನು ಕುರಾಣದ ಪಾಸನ್ನು ತಿರುಪಿ ಹಾಕುತ್ತ:- "ಹುಜೂರ" ಎಂದನು.

ಸೈಫುದ್ದೀನನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ:- "ಇನ್ನು ಈ ಮುಲ್ಲಾನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಸೇನಾಪತಿ ಎಲ್ಲಿರುವನೆ" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಸಮಸೇರಖಾನನು ಮುಂದೆ ಬಂದು:- "ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು." ಎಂದನು.

ಸೈಫು—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?”

ಸಮಸೇ—ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹೋದವರಾರೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಸೈಫು—ಅವನೇಕೆ ಬಂದಾನು? ಅವನು ಬೇಕೆಂತ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೋನಾಬಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ನವಾಬನ ಕಡೆಯ ಮಾತುಗಳು ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಅವನು—“ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ. ಬರಲಾರದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವನು”

స్వేఘ—అదేకే?

జోనాబ—ఈగ అవను ఈ క్రోటియ కారాగృహదల్లిరువను.

స్వేఘ—హా! ఏనంది? అవనన్న వేరే హాకలు ఆజ్ఞీయమ్మ యారు కేటట్టరు?

జోనాబ—ప్రభుగళే, ఆదన్ను యేళలు సాధ్యవిల్ల.

స్వేఘ—జోనాబాన, తిళియితు. సశీరితను మాడిద కాయవిదు. సశీరిత, సిన్న హితవే నినగే గొత్తిల్ల. నిన్న సింహా సనవన్ను సీనే నాతగొళిసువే. యుసాయవిల్ల. సిన్న హణీయ బరహ దల్లిద్దంతే ఆగువదు!

సశీరితను సిట్టినింద జోనాబానన కడిగే నోడెత్త: “రాబ ద్రోహిగళిగే దండపదిద్దరే దేశదల్లి శాంతతేయుళియలిక్కిల్ల.”

స్వేఘ—దేశద్రోహిగళి శాంతతేయు సిన్నిందలే భంగవాగు వదు. దేవియ క్రోటియ దేవియ గుడియన్ను కేడకువ కాయకే సీను కృ హాకిద్దరిందలే గణేశనారాయణను శస్త్ర హిడిదను. ఇరలి. జోనాబాన, సీను శీల్లీయొళిగే హొగి గణేశనారాయ నన్ను బంధముక్త మాడి సన్నేడేగే కరేడుకొండు బా, ఎంను యేళలు జోనాబానను యోదను.

నంతర స్వేఘద్దీనను—“ఎల్లీ. నన్న సరదారరే, నాను గణేశ నారాయణసిగే ముమ్మి వజీర పదవన్ను కేడబేకేందు మాడిరు వేను. ఇదక్కే నిమ్మ అభిప్రాయవేను?” ఎందు కేళలు, ఎల్లరూ సుమ్మనిపరు. ఆగ నవాబను:—“తిళియితు, సిమ్మ అభిప్రాయవు తిళియితు. ఇదక్కే నిమ్మ సమ్మతియు ఇరలిక్కిల్ల. నానాదరూ విర తన-సద్గుణగళిగే మేట్టి ఈ కలసవన్ను అవనిగే కేడువేనేందు సీను, బాపిసబేడిరి. నిమ్మల్లి అవనిగింత తూరరూ సద్గుణగళి అనేక జనరిదువిరి” ఎందను. ఆగ సరదారరల్లొబ్బను:—“హాగాదర అవనన్ను వజీరనన్నాగి మాడవ కారణవేను?”

స్వేఘ—“అవను ఏందువేందు.”

సరదార—తమ్మ మాకిన అర్థవు నమగే తిళియలిల్ల.

ಸೈಫು—ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಐಕ್ಯದಿಂದ ಪಠಾಣರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗುವದು. ಕಾರಣ.

ಸರದಾರ—ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ನವಾಬನಿಗೆ ಮುಜುರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ನವಾಬನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ—
“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ನಾನು ನಶರಿತನಿಗೆ ನನ್ನ ಭಾವೀ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿರುವದಷ್ಟೇ?”

ಗಣೇ—ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಯು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇಕೆ?

ಸೈಫು—ಹಾಗಲ್ಲ; ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ.

ಗಣೇ—ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಸರದಾರರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಉತ್ತರ ಒಂದೇತೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಉತ್ತರದಿಂದ ನವಾಬನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತು. ನಶರಿತನಂತೂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಚಡಪಡಿಸಹತ್ತಿದನು. ಒಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣಕಾಲದನಂತರ ನವಾಬನು—
ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ಆ ಅಧಿಕಾರವು ನವಾಬನ ಮಗನಿಗೇ ಇರುವದು.

ಗಣೇ—ಪ್ರಭುಗಳು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಹೇಳಿದೆನು. ನವಾಬನು ನಂತರ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ತಕ್ಕೊಂಡು ಕುಡಿದು—
ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ನಶರಿತನ ವಿರುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡು.

ಗಣೇ—“ನಶರಿತನು ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮೇಲೂ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೂ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾನು ಆತನ ವಿರುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮಾತು ನವಾಬನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬರದಿದ್ದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಆಗ ಅನ್ಯ ಉಪಾಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನವಾಬನು

ಮತ್ತೆ—“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ನಿನಗೆ ವರ್ಜೀರಪದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

ಗಣೇ—ನನಗೆ ವರ್ಜೀರಪದವೆ? ಪ್ರಭುಗಳು ಈ ಸೇವಕನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

ಸೈಫು—ಹಾಗಾಗದು. ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದುಗಳು ಕೃತಜ್ಞರಂಬದು ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಗೆಯಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅನ್ನವನ್ನುಂಡು ನೀನು, ಎಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳಲಾರದೆ?

ಗಣೇ—ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ; ಆದರೆ ನಶರಿತನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಹೆಚ್ಚುವಿವಸ ನಾನು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಒರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುವದು.

ನಂತರ ನವಾಬನು ನಶರಿತನನ್ನು ಕುರಿತು—“ನಶರಿತ್, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಎಂದೂ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೂ ಆತ್ಮಾಚಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡು” ಎಂದನು. ನಶರಿತನು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಬಳಿಕ ನವಾಬನು ಸರದಾರರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ—“ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸರದಾರರೇ, ನಶರಿತನ ಮಾನ ಕಾಯುವೆವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರೆನ್ನಲು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಸರದಾರನು—“ಜಹಂಪನಾಹ, ನಶರಿತನು ನಮ್ಮ ಗೌರವ-ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದರೆ ನಾವೇಕೆ ಅವನ ಮಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೀವು?” ಎಂದನು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆದನಂತರ ನವಾಬನು ಜೋನಾಬ ಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರ ಜೋನಾಬ ಸೇನಾಪತಿಯೇ, ‘ಈ ಪಠಾಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆ’ಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡು” ಎನ್ನಲು, ಜೋನಾಬ ಖಾನನು—“ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿಯ ಕಡೆಯ ರಕ್ತದ ಹನಿಯನ್ನು ಚಶ್ಚಾಲ್ಯದರೂ ಈ ಪಠಾಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆ” ಎಂದನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನವಾಬನ ಬೇವಜ್ಯೋತಿಯು ಅನಂತಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಲೀನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು! ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗೆ ನವಾಬನ ಮರಣದ ವಾರ್ತೆಯು ಗೌಡರಾಜ್ಯದ ತುಂಬ ಪಸರಿಸಿತು.

(೨೯)

ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಪ್ರಕಾಶಮಾನಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಹರ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯನ್ನದೆ ದುಡಿದ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಸಹ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡುವ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ರಾತ್ರಿ ನಾಲ್ಕು ತಾಸಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನನ ವಿಲಾಸಗೃಹದ ಮುಂದಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಗದ್ದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಯೂ ಮನೋಹರನೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಕಿರಣಬಾಲೆಗೆ ಆ ಸೃಷ್ಟಿದೇವಿಯ ಮಧುರ ಸೌಂದರ್ಯಪಾನದಿಂದ ಶಾಂತತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವಳು—“ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಸಹಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿರುವದು?”

ಮನೋ—ಹೀಗೆಕೆ ಅನ್ನುವಿ? ಯಾವಳಿಗೆ ದಿನಾಲು ಪತಿಯ ಪಾದಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವು ಸಿಗುವದೋ, ಅವಳು ಪುಣ್ಯವಂತಳೇ ಸರಿ. ಪದತಾಡನವು ಅಪಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ.

ಕಿರಣ—ಸಖೀ, ನಿನ್ನ ವಿವಾಹವಾದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೂ ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯು ತಿಳಿದೀತು.

ಮನೋ—ನನ್ನ ಲಗ್ನವೇ? ಲಗ್ನವೆಂಬ ಮಾತು ಜನರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ನನಗೆ ಲಗ್ನದ ಆಶೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಕಿರಣ—ನೀನು ಹೆಂಗಸಾಗಿ ಇಂಥ ವಿಷಯಲಂಪಟನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾಕೆ ಇರುವಿ?

ಮನೋ—ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೆಂಗಸೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದು ನಾನೇ ಹೇಳಿದ ನಂತರವೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಕಿರಣ—ನೀನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ಮುಚ್ಚಿಡತಕ್ಕವಳು?

ಮನೋ—ಆದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದು.

ಕಿರಣ—ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೇಕೆ ಹೇಳಿದೆ?

ಮನೋ—ಜೀವಕ್ಕೊಬ್ಬ ಗೆಳತಿಯು ಇರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ.

ಕಿರಣ—ನಾನು ಗೆಳತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ನನಗೇಕೆ ನಿನ್ನ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಬಾರದು? ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ ನಾಚು-ಗಾನಗಳು ನಡೆದಿರುವವು. ಇಂಥಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಮಾಧಾನವು ಹೇಗಾಗುವದು?

ಮನೋ—ಏನು ಹೇಳಲಿ! ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವು. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚರಿತ್ರಹೀನರಾದ ಪುರುಷರು. ಕಾರಣ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪುರುಷ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವೆನು. ಇರಲಿ. ನೀನು ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಅನ್ನಬಾರದೇ?

ಕಿರಣ—ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಪತಿಯ ಆನಂದದ ಸಲುವಾಗಿ. ನನಗೆ ಅಂಥ ಆನಂದವು ದೊರೆಯುವ ಆಶೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಯಾವ ಆನಂದದಿಂದ ಪದವನ್ನು ಅನ್ನಲಿ?

ಮನೋ—ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಪದವನ್ನು ಅನ್ನು.

ಕಿರಣ—ಓಹೋ! ಪತಿದೇವ, ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅನ್ನುವೆನು.

ಮನೋ—ಬೇಗ ಅನ್ನು ನೋಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಪದಾಘಾತ. . ಯಾವಾಗಲೂ ಅಳುವೋರೆಯಿಂದ ಇರುವೆಯಾ?

ಕಿರಣ—ಸ್ವಾಮಿ, ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಮಧುರವಾದ ಕಂಠದಿಂದ ಅನ್ನಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದಳು.

ನವಾಬ ನಶಿರಿತನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅದೇ ದಾರಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಮಧುರ ಕಂಠವು ಅವನನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಗೋಡೆಯ ಹತ್ತರ ನಿಂತು ತೋಟದೊಳಗೆ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದನು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮನೋಹರನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲು, ಅವನು—ಸಖೀ, ಅಕೋ ನೋಡು, ಯಾರೋ ಇತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಎನ್ನಲು, ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಹೋದರು.

ಇತ್ತ ನಶಿರಿತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮವಾಸನೆಯು ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ಅವನು ಗೋಡೆಯನ್ನು ಹಾರಿ ಅವರನ್ನು ಅಸುಸರಿಸತಕ್ಕವನೇ; ಆದರೆ ಆಗ ಅವನು ಆ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ದಿವಾಣಖಾನೆಗೆ ಹೋದನು.

ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಡದೆ ನವಾಬನು ತಾನಾಗಿ ತನ್ನ ಉದ್ಯಾನಭುವನಕ್ಕೆ ಒಂದದ್ದು ನೋಡಿ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನಿಗೆ ಒಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅವನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಬೊಗ್ಗಿ ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ—ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಒಹುದಿನಗಳ ನಂತರ ಈ ಬಡವನ ನೆನಪಾಯಿತು, ಎಂದನು.

ನಸಿರಿತನು--ಕಿಶೋರಿಮೋಹನರಾವ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ನನಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಬರಲು ಆಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮ್ಮತಿ ಹಿತಚಿಂತಕನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆನು. ಇರಲಿ. ಸರದಾರ, ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನೃತ್ಯ-ಗೀತೆಗಳು ನಡೆದಿರುವವಷ್ಟೇ?

ಕಿಶೋರಿ--ಸರಕಾರ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತವೆ.

ನಶಿರಿತ--ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿ.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿದನು. ನಶಿರಿತನು ಅವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ನಂತರ--ಕಿಶೋರಿ ಮೋಹನ, ಇವರ ಹೊರ್ತು ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ನರ್ತಕಿಯಿರುವರೇನು?

ಕಿಶೋರಿ--ಇಲ್ಲ ಹುಜೂರ.

ನಶಿ--ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಈಗ ಬರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಏಬ್ಬಳು ಹಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು.

ಕಿಶೋರಿ--ಪ್ರಭೋ-- ಇವರ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ನಶಿ--ಛೇ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅವಳ ದಾಸಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು. ಅವಳ ಕಂಠವು ಬಲು ಮಧುರವು. ಅವಳ ಹತ್ತರ ಆ ನಿನ್ನ ಸೇವಕನಿದ್ದನು.

ಕಿಶೋರಿ--ಹೀಗೆ ಏನು? ಅವನನ್ನೇ ಕೇಳುವೆನೆಂದು, ಮನುಷ್ಯ ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಕೂಡಲೆ ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ನಶಿರಿತನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು--ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರು? ಎಂದನು.

ಮನೋಹರ--ಹುಜೂರ, ಅವರು ಸಮ್ಮತಿ ಸರದಾರರ ಹೆಂಡತಿಯು.

ನಶಿರಿತ--ಯಾರೇ ಇರಲಿ. ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ--ಅವಳು ಈ ಎಲ್ಲ ನರ್ತಕಿಯರಿಗಿಂತ ಸುಂದರಳಿರುವಳೇ? ಅವಳ ಕಂಠವು ಅಷ್ಟು ಮಧುರವಿರುವದೇ? ಆಗಲಿ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವಳು, ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಇತ್ತ ಮನೋಹರನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕಿರಣಬಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು-- ಸಖೀ, ಓಡು; ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗು. ಬಹು ದೂರ ಹೋಗು, ಎಂದನು.

కిరణ—యాకే ఐనాగిరువదు?

మనో—నవాబను నిన్నన్ను కరేదుకొండు బరలు హేళిరు వను.

కిరణ—ఇదక్కే నాను ఓడిహోగబీకే? మనగే దరొడి-గిరొడి బందిరబహుదేందు నాను భావిసిద్దెను.

మనో—దరొడయి బందిద్దరే ఇష్ట్య అంజువ కారణ విద్దిల్ల. దేశద రాజనే ఆ పృత్తియన్నవలంబిసిద మేలే గతి యేను? దరొడిఖోరరు ధనవన్ను మాత్రు హరణ మాడువరు; ఆదరే ఈ నిజను నిన్న సర్వస్వవాద పాతివ్రత్యకృకృహాకతక్కవను.

కిరణ—అదక్కే నాను అంజతక్కవళ్ల; యాకందరే అగ్ని సాక్షియాగి నన్నన్ను కృ హిడిద గండను నన్న రక్షణేయన్ను మాడియే మాడువను.

మనో—నిన్న పతియే? అవనిగే పాతివ్రత్యద కల్పనేయే ఇల్ల. అవను పరస్త్రియర పాతివ్రత్యవన్ను హరణ మాడుత్త తిరు గాడహత్తిరువను. అంధవను నిన్నన్ను రక్షిసువనే? ఈ భ్రమో యన్ను దూరమాడు. అగ్ని సాక్షియాగి నిన్న కృ హిడిద పతియు, ఈగలూ నిన్న కృ హిడిదు నవాబన రంగమంటపకృ కళిసువను.

కిరణ—నన్న పతియు ఇష్ట్య నిజనిరువనే?

మనో—అదన్ను నాను ఐను హేళలి? నిసగే తిళియువదు.

కిరణ—పతియు హాగే మాడిదరే నన్న పాతివ్రత్యవన్ను రక్షిసి కౌళ్ళలిక్కి నాను సమర్థళిరువేను. ఇంధ నూరారు నవాబరు ఒమ్మేలే తమ్మ శక్తియన్ను ఒట్టుగూడిసిదరూ నాను బీదరతక్కవళ్ల. ఎందళు.

కిరణబాలేయ ఆత్మిక సామర్థ్యవన్ను కేళి మనోహరను బేరగాగి—“హాగాదరే నవాబనిగే ఐను హేళలి?”

కిరణ—నవాబను జన్మజన్మాంతర తపస్సు మాడి హిందూ జాతియల్లి కుట్టి ఒందాగ దూరదింద నన్న దర్శనవన్ను తేగేదు కౌళ్ళలు యోగ్యనాగువసేందు హేళు.

ಮನೋ—ನವಾಬನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುವನು. ಅದರಿಂದ ಅನರ್ಥವಾದೀತು.

ಕಿರಣ—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ.

ಮನೋ—ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಏನಾದರೂ ಶಸ್ತ್ರವಿರುವದೇ?

ಕಿರಣ—ಇಲ್ಲ.

ಮನೋ—ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸಣ್ಣ ಚೂರಿಯು ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಇರಲಿ.
ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಇದರ ಉಪಯೋಗವಾಗುವದು, ಎಂದು ಚೂರಿಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟೆಳು.

(೨೦)

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಶಯನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಏನನ್ನೋ ಭಾವಿಸಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ರಾಣಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು—
“ರಾಜಾ, ಈ ಪರದಾಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದಳು.

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ನಾನು ಮೃತ ನವಾಬನ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವೆನು.

ತ್ರಿಪುರಾ—ರಾಜಾ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಿಂದೂ ಮಾತೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಪುಣ್ಯ
ಸಲಿಲೆಯಾದ ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿ ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದ ಮಾನ
ಕಾಯುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಮಾಡಿರುವೆನೆಂಬದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು.
ಈ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಹಿಂದೂ
ರಮಣಿಯರು ಗಂಗಾ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರುವರು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು
ವಿಷ ತಿಂದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು. ಸ್ವಾಮೀ, ಈ ಮೋಹ
ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತು ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡು.

ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ತಾಳು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲೇ
ವಜೀರಪದವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕವನಿರುತ್ತೇನೆ, ಎಂದನು. ಅಷ್ಟು ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ
ಸೇವಕನು ಬಂದು ಹೊರಗೆ ಜೋನಾಬಖಾನರು ಬಂದಿರುವರು, ಎಂದು
ಹೇಳಿದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ,
ಎನ್ನಲು, ಸೇವಕನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಎಂದು
ಕೇಳಿದನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ರಾಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ತಾನು
ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸೇವಕನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ತ್ರಿಪು—ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ರಯನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಪ್ರವೇಶವೇ? ಗಣೇ—ರಾಣೀ, ಅವನು ಸದ್ಗುಣಿಯು. ನನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರನು, ಎಂದನು.

“ಎತ್ರಸೇ! ಆಗಲಿ!! ಅವನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಕೂಡಿರಿ” ಎಂದು ಅಂದು ರಾಣಿಯು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಒಳಗೆ ಬರಲು, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಎದ್ದು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಜೋನಾಬಖಾನನು—ರಾಜಾ, ಯಾವ ಈ ರಯನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅರಸನಿಗೆ ಕೂಡ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಲ್ಲವೋ, ಅಂಥಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷುದ್ರನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದನು.

ಗಣೇ—ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನೀವು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯರು. ನಿಮಗೆ ಇಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ, ಎಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತ್ರಿಪುರಾರಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಜೋನಾಬ ಖಾನನು ಬೆರಗಾದನು. ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ದೈವೀ ತೇಜಸ್ಸು ನೋಡುವವರಲ್ಲಿ ಏನಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಎದ್ದು ಸಿಂತು ಅವಳಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು—“ಮನುಷ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ ಗೌರವಸ್ವರೂಪರಾದ ಜೋನಾಬಖಾನರು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನು.”

ತ್ರಿಪುರಾ—ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ, ಯಾರು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮಿತ್ರರೂ ಬಂಧುಗಳೂ ಆಗಿರುವರೋ, ಅವರು ನನಗೂ ಪೂಜ್ಯರು. ನೀವು ಆಸನ ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕು, ಎಂದಳು.

ಜೋನಾ—ರಾಣಿಯವರೇ, ನಾನು ನವಾಬನ ಎದುರಿಗೆ ಸಹ ಆಸನ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿರುವೆನು; ಆದರೆ ಸಿಮ್ಮುದರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದಾಗದು, ಎಂದನು. ನಂತರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು—ವಜೀರಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಸೇನಾಪತಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಗಣೇ—ಅದೇಕೆ?

ಜೋನಾ—ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನನ್ನು ನಿಯ

ಮಿಸುವ ಸಂಚು ನಡೆದಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನವಾಬನು ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಬಿಡುವದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ನವಾಬನ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಕೂಡ ನನಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ವಜೀರರು. ಕಾರಣ ನಿಸ್ಸ್ಮ ಹತ್ತರ ತಿಳಿಸಿ ಕೆಲಸ ಬಿಡಲು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಗಣೇ—ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ, ನಾನೂ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕವನಿರುವೆನು.

ಜೋನಾ—ನಾನು ಬಿಟ್ಟ ೧-೨ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸರತಿಯೂ ಬರಬಹುದು.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ನೆಲೆತಪ್ಪುವ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪ ಧಾರಣ ಮಾಡುವನು. ಗೌಡರಾಜ್ಯದ ದೈವದಲ್ಲಿ ಎನಿರುವದೋ ತಿಳಿಯದು, ಎಂದನು.

ತ್ರಿಪುರಾರಾಣಿಯು ಒಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತರ ಸಂತಿದ್ವಳು. ಅವಳು ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ—“ಇಕೋ, ಇತ್ತ ನೋಡಿರಿ. ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದ ಭಾವಿ ಚಿತ್ರವು ಈ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಡ ಮೂಡಿರುವದು ನೋಡಿರಿ, ಗೌಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನವೀನ ಸೂರ್ಯನು ಮಯಿಸಿರುವನು. ಗಂಗಾ ನದಿಯು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಲಕಲ ನಾವದಿನ ಪರಿಯತೊಡಗಿರುವಳು. ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಬಾಗಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದೂ ಕೀರ್ತಿಯ ಚಯಚಯಕಾರವು ಕೇಳ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅವಳ ಆ ಉತ್ತೇಜಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆರಗಾದನು. ಜೋನಾಬಾನನು:—“ರಾಜಾ, ನಾನು ಮಕ್ಕಾ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು; ಆದರೆ ಈಗ ಆ ವಿಚಾರ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು.

ಗಣೇ—ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರವು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಜೋನಾಬ—ಪಠಾಣರಾಜ್ಯದ ಸಂಕಟವು ಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದು ವಿಹಿತವಲ್ಲೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಗಣೇಶ—ಪಠಾಣರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಪತ್ತು ಬಂದಿರುವದೆಂದು ಯಾತರ ಮೇಲಿಂದ?

ಜೋನಾಬ—ನಾನು ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆನೋ, ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನೋ ಅದರ ಮೇಲಿಂದ.

ಗಣೇಶ—ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಾವರೂ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದಿರುವುದು. ನಿಮ್ಮಂಥ ಶೂರರು, ನಿಮ್ಮಂಥ ವೈರಿಗಳು ದೊರೆತರೆ ನನಗೆ ಆನಂದವೇ ಆನಂದವು ! ಎಂದನು.

ಜೋನಾಬಾಸನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

(೩೦)

ರಾತ್ರಿಯು ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಾಸಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಮರಿಯನಳೂ ಕುಮಾರ ಯದುನಾರಾಯಣನೂ ನೌಕಾವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಕುಮಾರನು:—ಮರಿಯನ, ನಾನು ಇನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗುವದೇ ಇಲ್ಲ.

ಮರಿ—ಅದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಕುಮಾರ.

ಯದು—ಹಾಗೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಮರಿಯನ? ನೀನು ಸನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ?

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ಆ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮರೆತೇ ಬಿಡು. ವಿವಾಹವಾಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಯದು—ಅದೇಕೆ ?

ಮರಿ—ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಯದು—ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲ, ತಿಳಿಯಿತೆ? ಇಬ್ಬರ ಧರ್ಮವೂ ಒಂದೇ. ನಾನು ಕುಮಾರ, ನೀನು ಮರಿಯನ.

ಮರಿ—ಅದು ತಿಳಿಯಿತು; ಆದರೆ...ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಳು. ನಂತರ ಕ್ಷಣಕಾಲ ತಡೆದು:-ಕುಮಾರ, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಡ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ವಚನಬದ್ಧಳು.

ಯದು—ಯಾರಿಗೆ ವಚನ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ ?

ಮರಿ—ತಂದೆಗೆ.

ಯದು—ಎನಂತ ವಚನಕೊಟ್ಟಿರುವೆ ?

ಮರಿ—ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಡುವದೇನು?

ಕುಮಾರ—ಹೀಗೋ, ಹಾಗಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವದು ಬೇಡ; ಹಾಗೂ ನನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಬೇಡ.

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸಾಯುವಾಗ ಅವನ ಅಂತಿಮ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾನು ಹಿಂದುವನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ.

ಕುಮಾರ—ನಾನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ?

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ನೀನು ಎಂಥ ಮಾತನಾಡುವಿ ?

ಕುಮಾರ—ಮರಿಯನ, ಪ್ರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವೆನು.

ಮರಿ—ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಸ್ವದೇಶಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ?

ಕುಮಾರ—ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುವೆನು.

ಮರಿ—ಕುಮಾರ, ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳೇ? ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಲು ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತು. ನೀನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ..ಯಾವಳು ಸ್ನೇಹಮಯ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಳೋ ಅವಳು ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಬಲ್ಲಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ? ನೀತಿಯು ಉರದೇಶಕ್ಕಲ್ಲ; ಸ್ವಂತ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ. ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ವದೇಶ, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗಿಂತ ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಧೀನನಾಗಿರುವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಮಾರ, ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು. ಮನೋದೌರ್ಬಲ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಬೇಡ.

ಕುಮಾರ—ಮರಿಯನ, ಆಗದು. ನೀನು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆನು.

ಮರಿ—ನೀನು ಒದುಕು ಅಥವಾ ಬದುಕದೆ ಇರು. ಅದರಿಂದ ಇಡಿ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅದರೆ ಗಣೇಶ

ನಾರಾಯಣನ ಮಗನು ಸ್ವದೇಶ-ಧರ್ಮಗಳ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೂ ಸ್ವಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಹಾಸಿಯಾಗುವದು.

ಕುಮಾರ—ನನಗೆ ದೇಶ-ಧರ್ಮಗಳ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮಾಜವು ನನಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಈ ಅನಂತ ವಿಶ್ವದ ಬೇರೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಸಲ ದಲ್ಲಾದರೂ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವೆನು. ನೀನೇ ನನ್ನ ದೇಶವು; ನೀನೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮವು.

ಮರಿ—ಛೇ! ಛೇ!! ಎಂಥ ಮಾತನಾಡುವಿ? ನಾನು ಬಹು ದೂರ ದಲ್ಲಿದ್ದು ಕುಮಾರನು ಸ್ವದೇಶ-ಸ್ವಧರ್ಮಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ವರೆಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಬೇಡ! ಬೇಡ!! ಕುಮಾರ, ವಿಷಯ ಮೋಹವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡು. ದೇಶ-ಧರ್ಮಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಿಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗು.

ಕುಮಾರ—ಮರಿಯನ, ಅದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ನೀನು ಯಾವ ದಿವಸ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೆಯೋ, ಅಂದಿನ ದಿನವೇ ಆ ನನ್ನ ಭಾವನೆಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ನನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣಳು, ತಿಳಿಯಿತೇ?

ಮರಿ—ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ, ನನ್ನ ರೂಪದ ಸಲುವಾಗಿ ನೀನು ಕರ್ತವ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನೇ? ಕುಮಾರ, ನಾನು ಅಷ್ಟು ಮಂದರಳಿರುವೆನೆ? ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ರೂಪವು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಮಾಡುವೆನು.

ಕುಮಾರ—ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿ?

ಮರಿ—ನನ್ನ ರೂಪವು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಿಲ್ಲಗೆ, ಎಂದು ನೌಕೆಯ ಮೇಲಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿದಳು. ಕೊಡಲೆ ಕುಮಾರನೂ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಮರಿಯನಳ ಶೋಧ ನಡೆಯಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಬಿಳಗು ಮುಂಜಾನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಅಂದಿನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ತ್ರಿಪುರಾದೇವಿಯು:—ಮಗೂ ಇದೇನು? ಹೀಗೇಕೆ ನಿನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯು?

ಕುಮಾರ—ಅವ್ವಾ, ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಇಂದು ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಕಳಕೊಂಡೆನು.

ತ್ರಿಪುರಾ—ಏನು ನಿನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಯಾ ? ನಿನ್ನ ಧರ್ಮದೇಶಗಳೇ ನಿನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ ?

ಯದು—ಅವ್ಯಾ, ನನ್ನ ಧರ್ಮದೇಶಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆನು.

ತ್ರಿಪುರಾ—ಅದೇನು ಮಗೂ ?

ಯದು—ನವಾಬ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಮರಿಯನಳನ್ನು ಇಂದು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆನು

ತ್ರಿ—ಯಾಕೆ, ಅವಳು ಸತ್ತಳೇ ?

ಯದು—ಅವಳು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ತ್ರಿ—ಆತ್ಮಹತ್ಯೆವೇ ? ಅದೇಕೆ ?

ಯದು—ನಾನು ಅವಳ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ನನ್ನ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟಳು !

ತ್ರಿ—ಮರಿಯನಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ರತ್ನಳು; ನೀನು ಹಿಂದೂ ಕುಲಕಲಂಕನು.

ಯದು—ಅದು ನನಗೆ ಪೂರಾ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಮಾಡಲೇನು ? ನನಗೆ ಅವಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಸ್ತುವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂತೆ ಇದ್ದರೆ, ಈಗ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು, ಎಂದನು.

ರಾಣಿಯು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

(೩೨)

ಮನೋಹರನು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಹತ್ತರದಿಂದ ಹೊರಟು ನವಾಬನ ಹತ್ತರ ದಿವಾಣಖಾನೆಗೆ ಬಂದನು. ನಶೀರಿತನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು:-ಯಾಕೆ, ಅವಳು ಬರಲಿಲ್ಲವೆ ? ಎಂದನು.

ಮನೋಹರ—ಅವಳು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ನಶಿ—ಯಾಕೆ, ಏನಂದಳು?

ಮನೋ—ಹುಜೂರ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

ನಶಿ—ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು.

ಮನೋ—ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಹಿಂದೂ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರೆ, ನೀವು ಅವಳನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನೋಡಬಹುದಂತೆ.

ನಶಿ—ಎಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕು ಅವಳದು? ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಕೆಂದು ಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕೆ?

ಮನೋ—“ಅವಳು ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನನ ಪತ್ನಿಯು. ಅಂದಬಳಿಕ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆ”ಂದನು.

ನಶಿರಿತನು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ:—“ಸರದಾರ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಲಗ್ನವಾಗಿಲ್ಲವೆ” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು.

ಕಿಶೋ—ಹುಜೂರ, ನನ್ನ ಲಗ್ನವಾಗಿ ಬಹಳ ದಿನವಾಗಾದವು.

ನಶಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಅವಳಿಲ್ಲದ್ದಳು?

ಕಿಶೋ—ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಇಚ್ಛೆ ಸಹ ನನಗಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ನಶಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಯಾಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ?

ಕಿಶೋ—ಅವಳ ತಂದೆಯು ಚುಲುಮೆಯಿಂದ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ನಶಿರಿತನು ಕೆಲ ಕಾಲ ಏನನ್ನೂ ಭಾವಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನೂ ತಾನೂ ಇಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದರು. ಆಗ ನವಾಬನು:—ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ಈಗ ನಾನು ಬಹಳ ಸಂಕಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವೆನು. ನೀನು ಪರಮ ಮಿತ್ರನು. ನಿನ್ನ ಮತ ಕೇಳಲು ಬಂದಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋ—ಪ್ರಭುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ.

ನಶಿ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಗುಪ್ತ ಕಾರಸ್ತ್ರಾನ ನಡೆ ಯಿಸಿರುವನು. ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅವನ ವಜೀರ ಪದವಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋ—ಹುಜೂರ, ಋದಾವಂದ ನೀವು ಕರುಣಾಶಾಲಿಗಳು.

ನಶಿ—ಒಮ್ಮೆಲೆ ವಜೀರನನ್ನು ಮಾಡಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು

ಮಂತ್ರಿಸದ, ಸಂತರ ವಜೀರಪದ. ತಿಳಿಯಿತೇ? ಕಿಶೋರಿನೋಹನ, ಈಗ ಎಲ್ಲರೂ ಸನ್ಮ ಕೈ ಬಿಡಹತ್ತಿರುವರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ನೀನೂ ಎಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಡುವೆಯೋ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ!

ಕಿಶೋರಿ—ಹುಜೂರ, ನಾನು ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಮಾಡೆನು. ನೀವು ನರ ಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಾನು ಸಿಮ್ಮು ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬರತಕ್ಕವನು.

ಸಲೆ—ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಚು-ಗಾಯನಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ನೀನು ಮೊದಲನಂತೆ ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗುತ್ತಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆದು. ಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಅವಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುವುದು. (ಎಂದು ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.)

ಕಿಶೋರಿ—ತಾವು ತೋರಿಸಿದ ಈ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನೂ ಸನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಧನ್ಯರಾದೆವು.

ಸಲೆ—ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವಳ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಹಾಕಿದರೆ ನಾನೂ ಧನ್ಯನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಅವಳು ತಮ್ಮ ದಾಸಿಯಿಂದ ಬಳಕೆ ಇದೇನು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವು?

ಸಲೆ—ಅವಳು ದಾಸಿಯಲ್ಲ; ಬಂಧುಪತ್ನಿಯು.

ಕಿಶೋರಿ—ಹುಜೂರ, ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುವೆನು.

ಸಲೆ—ಬೇಡ; ನಾವೇ ಅವಳ ಹತ್ತರ ಹೋಗೋಣ.

ಇಬ್ಬರೂ ಕಿರಣಬಾಲೆಯಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಅವಳು ಈ ದ ಹುಲಿಯಂತೆ ಪತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು.

ಆಗ ಕಿಶೋರಿನೋಹನನು—ಕಿರಣಬಾಲೆ, ಸವಾಬರು ಬಂದಿರುವರು. ಆವರಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡು, ಎಂದನು.

ಕಿರಣ—“ನೀವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನಾನು ಮಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ.” ಎಂದಳು. ಆಗ ನವಾಬ ನಶಿರಿತನು ಅವಳಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು: ಆದರೆ ಅವಳು ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಸಹ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಕಿರಣ, ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಯಾಗಿದ್ದು, ನಿನಗೆ ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಮಹತ್ವವು ತಿಳಿಯಬಾರದೇ?” ಎಂದನು.

ಕಿರಣ—ನನಗೆ ಅದು ಎಂದೂ ತಿಳಿಯುವದು ಬೇಡ.

ಕಿಶೋರಿ—ನೀನು ಅಸಭ್ಯಳು; ಹಳ್ಳಿಗಾಡು.

ಕಿರಣ—ಅಂತೆಯೇ ಇದುವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವೆನು.

ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿರುವದೆಂಬದು ಸಶರೀತನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಗುತ್ತ—ಕಿಶೋಮೋಹನರಾವ, ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರಿ. ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಪೇಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದನು.

ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದವು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸವು ಒತ್ತರದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಅವಳು ನವಾಬ ನನ್ನು ಕುರಿತು: “ನೀನು ಯಾರು?” ಎಂದಳು.

ನಶರೀತನು ಅಂಜಿ, ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು:—ನಾನು-ನಾನು ನವಾಬನು.

ಕಿರಣ—ನೀನು ನವಾಬನಲ್ಲ, ರಾಕ್ಷಸನು! ಯಾವನು ನಿಜವಾದ ನವಾಬನೋ, ಅವನು ದೇಶವನ್ನೂ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವನು. ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನೆಂದೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

ನಶೆ—ನಾನು ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನೇ?

ಕಿರಣ—ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಅದರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಯಾವನು ಮಾಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಇರಲಿ. ಈಗ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗು.

ನಶರೀತನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುತ್ತಿ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು, ಮುತ್ತಿನ ಸರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು: “ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಉಪಹಾರ ಕೊಡಲು ಬಂದಿರುವೆನು” ಎಂದನು.

ಕಿರಣ—ನಿನ್ನ ಆ ಸರವನ್ನು ನಾಯಿಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕು. ಮೂರ್ಖಾ, ಹಿಂದೂ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಲೋಭವನ್ನು ತೋರಿಸು ತ್ತೀಯಾ? ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ.

ನಶೆ—ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕು ಹೇಳು. ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಕಿರಣ—ನೀನು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ನನಗೆ ಕೊಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಆಗ ಕೂಡ ನಾನು ಅದನ್ನು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡತಕ್ಕವಳು. ಎಲೈ ಸವಾಬನೇ, ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸತೀತ್ವದ ಮಾಸದಿಂದ ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಸಕಲ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಕ್ಷುದ್ರವು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರವೇಶ್ವರನು ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸತೀತ್ವದ ಸಮನ್ವಲ. ಅಂದಬಳಿಕ ನಿನ್ನಂಥ ಹೀನ ದರಿದ್ರನ ಪಾಡೇನು? ಪಾಸೀ, ಹೋಗು.

ನಶೆರಿತನು ಸಿಟ್ಟಿಸಿಂದ—ಎಷ್ಟು ಗರ್ವವು ನಿನಗೆ? ಯಾವಳು ನನ್ನ ದಾಸಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಲು ಕೂಡ ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲವೋ, ಅಂಥವಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕು? ಇದರ ಫಲವನ್ನು ತೀವ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವಿ, ಎಂದದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋದನು.

(೩೩)

ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ನಶೆರಿತನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರ ಸಾರಾಂಶವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇತ್ತು: “ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಪೂರ್ವಚರು ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಒಂದು ನೆಲಸುನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಳಿಟ್ಟಿರುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗೌಡ ಸವಾಬನೇ ಒಡೆಯನು. ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟ ಸ್ಥಳದ ನಕಾತವನ್ನು ಇದರ ಸಂಗಡ ಕಳಿಸಿರುತ್ತದೆ.” ಪತ್ರ ಬರೆದವರ ಹೆಸರು ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮನೋಹರನೇ ಬರೆದಿದ್ದನು. ನಶೆರಿತನಿಗೆ ಆಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರವು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಉತ್ಸಾಹವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಕಿರಣ, ನಿನ್ನ ಗರ್ವವನ್ನು ಇನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಹಣವೂ ನೀನೂ ತಾನಾಗ ನನ್ನ ಕೈವಶವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು, ಎಂದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು, ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಶೆರಿತನು ನಗೆ ಮುಖದಿಂದ—ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ಇನ್ನು ತೀವ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಪದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯ ಭಾರವನ್ನು ತಿಳುಪಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಕಾರಣ ಇಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಇತ್ತ ಬಾ, ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ನವಾಬನು ಮೀನಾರಖಾನನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಿಶೋರಿವೋನನ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದು ತರಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಮೀನಾರಖಾನನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ತರುವಾಯ ನವಾಬನು ಸೇವಕನನ್ನು ಕುರಿತು-ದರಬಾರವು ಕೂಡಿರುವುದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಸೇವಕನು ಕೂಡಿರುವವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಸೇವಕನಿಗೆ ವರ್ಜೀರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಆ ಪ್ರಕಾರ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ನಶೆ—“ವರ್ಜೀರ ಸಾಹೇಬ, ಹಿಂದೂ ಜನರು ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬಹುದು.” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಶೆರತನ ಮುಖ ನೋಡಿ:-
 “ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೆ ಶಕ್ಯವಿರುವದು?”
 ಎಂದನು.

ನಶೆ—ನೀವು ವರ್ಜೀರರು. ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಹಿಂದೂ ತಲೆಯು. ಅಂದಬಳಿಕ ನೀವು ಇದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಗಣೇ—ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವಾಗದ ಹೊರತು ಅವರು ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯುವವರಲ್ಲವೆಂದು ನನ ನಂಬಿಗೆ.

ನಶೆ—ಈಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವಾಗಹತ್ತಿರುವುದೇನು?

ಗಣೇ—ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗಹತ್ತಿದೆ.

ನಶೆ—ನೀವೇ ವರ್ಜೀರರಿರುವಿರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ?

ಗಣೇ—ನವಾಬನು ಸ್ವತಃ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾದಾಗ ಕೈ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡುವದೇನು?

ನಶೆ—ವರ್ಜೀರಸಾಹೇಬ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಆನಂದವಾಯಿತು. ವರ್ಜೀರರೇ, ಪ್ರಜೆಗಳು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಾಗದಂಥ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ನಾನು ಹುಡುಕಿರುವೆನು.

ಗಣೇ—ಆದೇನು ಪಾಯವು?

ನಶಿ—ಮನೆಗೊಬ್ಬರಂತೆ ಹಿಂದೂ ಬಲಿಷ್ಠ ತರುಣರನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುವೆನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಅವನು—
“ ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುವರು, ”
ಎಂದನು.

ನಶಿ—ಅವರು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತುವೇನು? ಮೊದಲು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಯೂ ತರುಣರನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವರ ಹೆಂಡಿರು—ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ’ ಮನೆ—ಮಾರುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಸುವೆನು, ಎನ್ನಲು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಏನೂ ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡಲು, ನಶಿರಿತನು:—ವಜೀರರೇ, ಹೇಗದೆ, ನನ್ನ ಯುಕ್ತಿಯು? ಎಂದನು.

ಗಣೇ—ಯುಕ್ತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಿರುವದು.

ನಶಿ—ವಜೀರರೇ, ಈಗಿರುವ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ಅದು ನಿಜವು. ಅವರು ಕಾರಣಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರರು.

ನಶಿ—ಅದರಿಂದ ಜೋನಾಬಖಾನ—ಸಮಸೇರಖಾನರನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದು, ಮಿನಾರಖಾನ—ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನರನ್ನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುವೆನು.

ಗಣೇ—ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬರುಳಿದರಲ್ಲ ?

ನಶಿ—ಹೌದು ವಜೀರರೊಬ್ಬರುಳಿದರಲ್ಲವೇ? ಗಣೇಶನಾರಾಯಣರೇ, ನೀವು ಬಲು ಧೂರ್ತರು. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಆಗಲಿ.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ, ಮನೆಗೆ ಸೋಗುವೆನು.

ನಶಿ—ಒಳ್ಳೇದು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅಲ್ಲಿಂದ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಎದ್ದು ನಿಂತು “ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ವಜೀರನಲ್ಲ. ನವಾಬರು ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದಿರುವರು ” ಎಂದನು. ಆಗ ಸಮಸೇರಖಾನನು ಎದ್ದು ನಿಂತು—
“ನವಾಬರು ನನ್ನನ್ನೂ ಜೋನಾಬಖಾನನ್ನೂ ಈ ಮೊದಲೇ ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವರು ” ಎಂದನು. ಆಗ ಕಾರಾಗೃಹದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು

ಎದ್ದು ನಿಂತು—“ನನ್ನನ್ನೂ ತೆಗೆದಿರುವರೆ”ಂದನು. ದರಬಾರದೊಳಗಿನ ಉಳಿದ ಜನರು ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

(೩೪)

ಮರುದಿನ ಮುಂಚಾನೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಸಶಿರಿತನ ಹತ್ತರ ಬಂದು:—“ಹುಜೂರ, ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಯಿತು. ನಾನು ನಿನ್ನ ನ ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಉದ್ಯಾನದ ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು. ಮುಂದೇನು ಗತಿ?” ಎಂದನು.

ಸಶಿರಿತನು ಏನೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ:—“ಆಂ! ಇದೇನರ್ಥವು? ಈ ಕೆಲಸವು ಬಹುಶಃ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನದೇ ಇರಬಹುದು.”

ಕಿಶೋ—ಅವನೇ ಮಾಡಿಸಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀವು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವದನ್ನು ಸಹನ ಮಾಡಲಾರದೆ ಅವನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿರುವನು.

ಸಶಿ—ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯು?

ಕಿಶೋ—ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಸರಕಾರ, ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನು?

ಸಶಿ—ನಾಳೆ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಕೊಡು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಜೀರನಾದ ವಜೀರಲ್ಲಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ನವಾಬನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು: “ವಜೀರ, ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಇವನ ಮನೆಗೆ ಬಿಂಕೀ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವನಂತೆ. ಕಾರಣ ನಾಳಿನ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಇವನ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.”

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಸಶಿರಿತನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ನನ್ನ ಮಂತ್ರಿಪದವು?” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ನವಾಬನು ವಜೀರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ—“ವಜೀರ, ಇವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಪದವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲ?”

ವಜೀರ—“ಹುಜೂರ, ಹಿಂದುಗಳು ಮಂತ್ರಿಯಾದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಕಾರಣ ಮಂತ್ರಿಪದವು ಬೇಕಾದರೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಬೇಕಾಗುವದು.”

ಕಿಶೋ—ಎನು, ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಬೇಕೆ? ನವಾಬರು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಇದು ವರೆಗೂ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

ನಶೆ—ನನ್ನದೇನೂ ಆಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಸರ ದಾರರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವರಂತೆ.

ಕಿಶೋ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಹಿಂದುವು. ಅವನು ವಜೀರನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲ?

ನಶೆ—ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಿನ ನವಾಬರು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ವಜೀರ—ಕಿಶೋರಿಮೋಹನರಾವ, ನೀವೇಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರಾಗಬಾರದು? ರಾಜನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು: ಅಂದಬಳಿಕ ಅವನ ಧರ್ಮವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವು ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಮುಸಲ್ಮಾನರಾದರೇನು ತಪ್ಪು?

ಕಿಶೋ—“ ಏನೇ ಇರಲಿ. ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗುವೆನೆ”ಂದನು. ಕೂಡಲೆ ವಜೀರನು ಅವನನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದನು. (ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಧರ್ಮದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.)

ಅವರು ಹೋದನಂತರ ನವಾಬನು ಮೀನಾರಖಾನನ್ನು ಕುರಿತು:- ಮೀನಾರ, ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಆಸ್ತಿಯು ಇನ್ನು ಏನಾದರೂ ಇರುವದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಮೀನಾರಖಾನನು ಊರೊಳಗೊಂದು ಮನೆಯಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ನವಾಬನು ಮೀನಾರಖಾನನಿಗೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಹೊರತು ಯಾರನ್ನೂ ಬರಗೊಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಜೀರನ ಸಂಗಡ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ತಲೆಯನ್ನು ಪೂರಾ ಬೋಳಿಸಿದ್ದರು. ತಲೆಗೆ ಒಂದು ತುರ್ಕಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯು. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಸಡಿಲಾದ ಇಜಾರವು. ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದನ್ನ ಪೈರನದ ಮೇಲೆ ಜಾಕೀಟು. ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ನವಾಬನಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು:-ಹುಜೂರ, ನಾನು ಮು-ಸ-ಲ-ಮಾ-ನ-ನಾಗಿರುವೆನು, ಎಂದನು. ಆಗ ಅವನ ಕೈ ಕಾಲು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾಲಿಗೆಯು ಒಣಗಿತ್ತು. ಅಂಗಿಯು ಬೆವರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದಿತ್ತು. ಆದರೂ ನಶೆರಿತನಿಗೆ ದಯೆಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು—“ಯಾವನು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ

ರುವನೋ, ಅವನು ಒಡೆಯನನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದು ಸಹಜವದೆ. ಕಾರಣ ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರಿಪದವು ದೊರೆಯದೆ"ಂದನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಪ್ರಭುಗಳೇ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡತಕ್ಕವನೇ? ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಿರುವೆನು.

ಸಶಿ—ನೀನು ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಿಲ್ಲ; ಮಂತ್ರಿಪದದ ಸಲುವಾಗಿ ಆಗಿರುವಿ. ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ನೀನು ಧರ್ಮಾಂತರ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯೇ ಅವುಗಳ ಮಾಲಕಳು, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ದೀನಸ್ಪಂದಿಂದ—ಜಹಾಂಸನಾ! ಸುಲ್ತಾನ ಸಾಹೇಬ, ದೀನದುನಿಯಾರ ಮಾಲಕ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಗತಿಯು ಏನು? ಎಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

(೩೫)

"ವಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳು; ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ?"

ಮನೋ—ಕಿರಣ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪತಿಯೇ ಮಂತ್ರಿಪದದ ಆಶ್ರಯಿಂ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದನು.

ಕಿರ—ಮಂತ್ರಿಪದವು ದೊರಕಿತೇ?

ಮನೋ—ಇಲ್ಲ. ಅದು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಸೇವಕರು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಎಳೆದು ಬೀದಿಗೆ ಬಿಡುಬಿಡಿದರು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು.

ಕಿರ—ಯಾಕೆ, ಅವರ ಮನೆ ಇರುವದಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ?

ಮನೋ—ಆ ಮನೆಯೂ ಈಗ ನವಾಬನ ಕೈ ಸೇರಿರುವದು. ಈಗ ಸಭ್ಯಕ್ಕೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಧನ, ಧರ್ಮ, ಸ್ತ್ರೀ, ಮನೆ-ಮಾರುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನವಾಬನ ಆಧೀನವು.

ಕಿರ—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

ಮನೋ—ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡು.

ಕಿರಣ—ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವದು ?

ಮನೋ—ಯಾರು ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಸರ್ವನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರೋ, ಅವರ ಸರ್ವನಾಶದ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ಮಾಡು. ನೀನು ಉರಿಯುವ ನುಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವೆಯೆಂದು ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ನೀನು ನವಾಬನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವೆಯೆಂದು ನಾನು ಈಗ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆನು.

ಕಿರಣ—ಅವರೇನೆಂದರು ?

ಮನೋ—ನಿನ್ನನ್ನೂ ನವಾಬನನ್ನೂ ಬಹಳ ಬೈದನು.

ಕಿರಣ—ಮನೋ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಹತ್ತರ ಕಳುಹಿಸು. ನಾನೀ ಸರಕದಲ್ಲಿರಲಾರೆನು.

ಮನೋ—ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಉಪಾಯವಿರುವದು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ನೀನು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ತೋರಿಕೆಗೆ ನವಾಬನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸು.

ಕಿರಣ—ಇಂಥ ಹೀನ ಕಾರ್ಯವು ನನ್ನಿಂದಾಗದು.

ಮನೋ—ಹಾಗಾದರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಕಿರಣಬಾಲೆ, ನಿನ್ನ ದೇಹವು ರಕ್ತ-ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ನೀನು ಮನುಷ್ಯಳಲ್ಲ; ಜಡಪಿಂಡವು ಮಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಯು! ಎಂದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಶಿರಿತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತನು. ಸಶಿರಿತನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ—“ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆಕೆ ಬಂದಿರುವೆ ?” ಎಂದನು.

ಮನೋ—ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ ಪತ್ನಿಯ ಹತ್ತರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ?

ಸಶಿ—ಇವಳು ಇಲ್ಲಿರುವಳೆಂದು ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು.

ಮನೋ—ಕಾವಲುಗಾರನು.

ಸಶಿ—ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ದೊರೆಯದು.

ಮನೋ—ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ,

ಕಿರಣಬಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು-ಬಾಯಿಯವರೇ, ನೀವು ಶಹಾನಶಹಾ ನವಾಬನ ಪ್ರೀತಿಯ ನಜರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವಿರಿ. ಬಹಳೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ಯಾವ ನವಾಬನ ಅನುಗ್ರಹದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ದಿನಾಲು ಅಲ್ಲಾಸನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವರೋ, ಅಂಥ ನವಾಬನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿರುವನು. ಈ ಸುಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ನೀವು ನವಾಬನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುವಂತೆ ನಡೆಯಿರಿ. ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಮನೋಹರನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನವಾಬನ ವಿಚಾರವು ಬದಲಾಯಿತು. ಆಗ ನಶಿರಿತನು ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲೆಯೇ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲು, ಮನೋಹರನು ಅವನಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ನಂತರ ನಶಿರಿತನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿಯ ಹೋದನು. ಆಗ ಅವಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ದೀನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ:—“ನವಾಬ, ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು” ಎಂದಳು.

ನಶಿ—ಸುಂದರಿ! ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಾನೇ ಅಪರಾಧಿಯ.. ನನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಕ್ಷಮಿಸು.

ಕಿರಣ—ನೀನು ಇಂಥ ಸಹ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ನಶಿ—ಬಲುಮೆಯಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತರಿಸಿದೆಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುವುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕಿರಣ—ಸುಲ್ತಾನ, ನೀನು ಪಿಶಾಚಿಯು! ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ನಶಿ—ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಿರ—ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಮನೆ-ಮಾರುಗಳನ್ನು ಸುಡಿಸಿದವನು?

ನಶಿ—ಹೌದು. ನೀನು ತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿಸಿರುವೆನು.

ಕಿರ—ನನ್ನ ಪತಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟ ಮಾಡಿದವನೂ ನೀನೇ.

ನಶಿ—ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧವು ಕಡಿಯಬೇಕೆಂದೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುವೆನು.

ಕಿರಣ—ನರಪಿಶಾಚಿಯೇ, ಹಿಂದೂ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧವು ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಜೀವನಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಕಡಿಯ

ಲಾರದು. ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದ ನಿನಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ನನ್ನ ಪತಿಯು ಈಗ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಿರಲಿ, ಬೇಕಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ ಆ ಪತಿಯ ಧರ್ಮವೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮವು. ಪತಿಯೇ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವು.

ನಶಿ—ಏನು, ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಗರ್ವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲವೇ? ನೋಡುವೆನು.

ಕಿರ—ನವಾಬ, ನೀನು ನೋಡುವದೇನು? ಮಾಡುವದೇನು? ನೀನು ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಹಿಂದೂ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯ ಧರ್ಮಚ್ಯುತಿಯಾಗಲಾರದು.

ನಶಿ—ಹೀಗೆಯೇ? ಎಂದೆಂದು ಸಂಕೇತ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಒಬ್ಬ ಹಬಸೀ ಖೋಜಾನು ಬಂದನು. ನವಾಬನು ಅವನಿಗೆ ತಾರ್ತರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳಲು, ಕೂಡಲೆ ೮-೧೦ ಜನ ತಾರ್ತರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದರು. ಅವರು ನವಾಬನ ಆಪ್ತನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಹತ್ತರ ಶಸ್ತ್ರಗಳೇನಾದರೂ ಇರುವವೋ ಹೇಗೆಂದು ಶೋಧ ಮಾಡಲು, ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಹತ್ತರ ಒಂದು ಚೂರಿಯು ದೊರಕಿತು. ನವಾಬನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಆಗ ಕಿರಣಬಾಲೆಯು:—“ದೇವರೇ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ರಾಕ್ಷಸನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡು” ಎಂದಳು.

ನಶಿ—“ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ದೇವರಿಗೆ ಕೂಡ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ” ವೆಂದನು.

ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ನಶಿರಿತನಿಗೆ ಅಲ್ಲಾಸ ಆಣೆಯನ್ನೂ ಧರ್ಮದ ಆಣೆಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟಳು: ಆಸರೆ ನಶಿರಿತನು ಅತ್ತಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು—“ಹುಜೂರ” ಎಂದನು.

ನಶಿ—ಮತ್ತೇನು?

ಮನೋ—ನನಗೆ ಏಳು ದಿವಸಗಳ ಅನಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವೆನು. ನಶಿರಿತನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿ—“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ತಾರ್ತರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ತಾನೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದನು. ಆಗ ಕಿರಣಳು ಮನೋಹರನಿಗೆ—“ಈ ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಯಾರೂ

ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆ”ಂದಳು. ಆಗ ಮನೋಹರನು ಅವಳಿಗೆ ಏನೇನೋ ಉಪದೇಶ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

(೩೬)

ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಹತ್ತರ ಒಂದು ಪೈ ಸಹ ಇಲ್ಲದೆ ಓಣಿ ಓಣಿ ತಿರುಗಹತ್ತಿದನು. ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ಅನೇಕರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು; ಆದರೂ ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ನಿರಾಶನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಆ ದುದೈವಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರಯ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಗ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸಶಸ್ತ್ರ ಕಾವಲುಗಾರರಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ತಾನು ಮನೆಯ ಮಾಲಕನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ನವಾಬನ ಆಪ್ಪಣೆಯ ಹೊರತು ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು, ಅವನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವೇ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ನವಾಬನು ದಯೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ಚಕ್ರವು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಬಹುದೆ” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರೂ ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ—“ನನಗೆ ನವಾಬನಿಂದ ಹಣ ಬರತಕ್ಕದ್ದಿರುವದು. ಕಾರಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳಗೆ ಬಿಡಿರೆ” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಕಾವಲುಗಾರನು ನಕ್ಕು—“ನವಾಬರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣ ತಕ್ಕೊಂಡಿರುವರೇ? ನಿನ್ನ ತಲೆಯು ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಅತ್ತ ಹೋಗೆ” ಎಂದನು. ಮತ್ತೆ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು—“ಒಳಗೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಿರುವಳು. ಅವಳಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವಲುಗಾರನು—“ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಇರುವಳು?” ಎಂದನು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು—“ನವಾಬನು ಬಲುಮೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿರುವದಾ” ಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಕಾವಲುಗಾರನು—“ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನವಾಬನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವಳೆಂದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ದೈವವೇ ತೆರೆಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು? ಮನೆಗೆ ನಡೆ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ನೂಕಿದನು.

ಇತ್ತ ಮನೋಹರನು ನಶೆರಿತನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಏಳು ದಿವಸಗಳ

ಅವಧಿಯು ಇಂದಿಗೆ ತೀರಿತು. ಮನೋಹರನು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಅದೇ ಅರಳಿದ ಹೂಗೊಂಚಲಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಸಹ ಹೂಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಅಂದಿನ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ನಡುನಡುವೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಗು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಮನೋಹರನು—“ಯಾಕೆ, ಕಿರಣ, ಇದರಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದನು. ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ—“ಮಾಡುವೆನೆ”ಂದಳು. ಮನೋಹರನು—“ನೀನು ಮನದಲ್ಲಿ ಎನೇನೋ ಯೋಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದ್ದಲ್ಲ?” ಎನ್ನುಲು, ಕಿರಣಳು—“ಯೋಚನೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನೆನಿಸಿದೆನು. ಅವರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವು ಹುಟ್ಟುವದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವದನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರದಷ್ಟು ನಿರ್ಬಲಳಾಗುವೆನೆ”ಂದಳು. ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಈ ಪತಿ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಮನೋಹರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಶಿರಿತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ನವಾಬನ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಮುಖಮಲ್ಲಿನ ಆಸನವು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನವಾಬನು ಒಂದು ಆಸನದ ವೇಲಿ ಕುಳಿತನು. ಕೂಡಲೆ ಇಬ್ಬರು ದಾಸಿಯರು ಒಂದು ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಬೀಸಹತ್ತಿದರು. ನವಾಬನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೋಹರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ—“ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಾರು?” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರನು—“ಪ್ರಭೋ, ನಾನೇ ಮಾಡಿರುವೆನೆ”ಂದನು.

ನಶಿ—“ನೀನು ಬಲು ಚತುರನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು. . .” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಮನೋಹರನು ಸಾರಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ನಶಿರಿತನು—“ನಿಮ್ಮ ಒಡತಿಗೆ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಹೇಳಲು ತಿಳಿಸು,” ಎಂದನು. ಮನೋಹರನು ಕಿರಣಬಾಲೆಗೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಅವಳು ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದಳು. ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಮನೋಹರನ ಸಂಗಡ ಸ್ವರ ಕೂಡಿಸಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಕಂಠಸ್ವರವು ಮಧುರವು. ಆ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ನವಾಬನು

ಮೈತ್ರವೆತ್ತನು. ಅವರ ಪದವು ಮುಗಿದ ನಂತರ ನವಾಬನು ತನ್ನ ಕೊರ
ಳೊಳಗಿನ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕ
ಹೋದನು. ಆಗ ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಮುಖವು ಕಿಂಕರಿಯಾಯಿತು. ತಾನು
ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಏನಾದರೂ ವಿಪುಲತ ಪ್ರಸಂಗವು ವರ್ತಿಸಿತೆಂದು ತಿಳಿದು,
ಮನೋಹರನು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಪ್ರಭುಗಳೇ, — “ ಈ ಮಾಲೆಯು
ತಮ್ಮಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಮ್ಮೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ” ಎಂದನು.

ನಶೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಏನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ?

ಮನೋ—“ ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳ ಅಭಾವದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಭಾವೀ
ಬೇಗಮಳಿಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನೋಡಿರಿ ” ಎಂದನು.
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಮೈ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಗಳ ಅಲಂಕಾರಗಳಿದ್ದವು.
ಮನೋಹರನು ನವಾಬನನ್ನು ಕುರಿತು—, ನಿಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗಿನ ರತ್ನ
ಕೆಚ್ಚಿದುಂಗರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಇವಳಿಗೆ
ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಡುವೆನೆಂದು ದನು. ನವಾಬನು ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳೊಳ
ಗಿನ ಎರಡು ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಮನೋಹರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು; ಮತ್ತು
ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮುತ್ತಿನ ಸರವನ್ನು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ
ಕೊರಳೊಳಗೆ ಹಾಕಲು ದೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಮನೋಹರನು ಕಣ್ಣು
ಸನ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಸಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಳು.
ನಶೆರಿತನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಸರವನ್ನು ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ
ಹಾಕಿದನು. ನಶೆರಿತನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶವಾದ ಕೂಡಲೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಗೆ ಎಚ್ಚರ
ದಪ್ಪಿದಂತೆ ಆಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಕೂಡಲೆ ಮನೋಹರನು ಅವಳ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ಹಚ್ಚಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಹತ್ತಲು ಕಿರಣಳು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಳು.
ಆಗ ನವಾಬನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಇಂದು ಹೋಗುವೆನು. ನಾಳೆಗೆ ಮತ್ತೆ
ಬರುವೆನೆಂದು ಹೊರಟನು. ಮನೋಹರನು ಅವನ ಹಿಂದಿಂದೆ ಹೊರಟು
ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋದನಂತರ—“ ಜಹಾಂಪನಾ, ತಮ್ಮ ಸೇವಕನಾದ
ನಾನು ಇಂದೆ ಮತ್ತೆ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು. ” ಎಂದನು.

ನಶೆ—ಯಾರಿಂದ?

ಮನೋ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ದಿವಾಣ ನರಸಿಂಹನಿಂದ.

ನಶಿ—ಕಾರಣವೇನು ?

ಮನೋ—ನಾನು ಹಿಂದುವಿದ್ದು, ಮುಸಲ್ಮಾನರಾದ ನಿಮ್ಮ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವೆಂತೆ! ಇದೇ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವು. ಆ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವದೋ ಏನೋ?

ನಶಿ—ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ತಾಳು. ಅವರ ವೇಳೆಯು ಸಮೂಹಿಸಿದೆ. ಮೊದಲು ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಡುವೆನು.

ಮನೋ—ಪ್ರಭೋ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಂದು ಆರಂಭ ಮಾಡುವಿರಿ ?

ನಶಿ—ನಾಳೆ ಬರುವ ಅನುವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ.

ಮನೋ—“ಈ ಸೇವಕನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುಗಳ ಅಂತಃಕರಣವಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಮನೋಹರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಇರುವ ಕೋಣೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ತಾನು ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಿಟಕಿಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲನ್ನು ಒಗೆದನು. ಆಗ ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಮೊದಲೇ ಸಂಕೇತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಒಳಚಿಲಕವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ನಂತರ ಮೊದಲೇ ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧವಾಡಿಟ್ಟ ರೇಶಿಮೆಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಮನೋಹರನು ಅವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಲು, ಕಿರಣಳು ಆ ಹಗ್ಗದೊಡನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು.

ಮನೋಹರನು ಮೊದಲೇ ಒಂದು ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ವೇಷಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅವಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕಿರಣಬಾಲೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಅಂತಃಪುರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ಮನೋಹರನ ಪರಿಚಯವು ಆಗಿತ್ತು. ಅವನು ದಿನಾಲು ಅಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಆದರೂ ಕಾವಲುಗಾರನು ಇಷ್ಟ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಮನೋಹರನು ನವಾಬನಿಂದ ಇಸಕೊಂಡ ಎರಡೂ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು

ತೋರಿಸಲು, ಕಾವಲುಗಾರನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿಗೊಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಅವರು ದಾರಿಗೆ ಒಂದರು.

ಕಿರಣ—ಮನೂ, ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು? ಎಂದಳು.

ಮನೋ—ನೀನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ತ್ರಿಪುರಾರಾಣಿಯ ಹತ್ತರವಾದರೂ ಹೋಗು. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿದೆ, ಎಂದಂದು ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

(೩೭)

ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಆ ರಾತ್ರಿ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೋದ ಸುದ್ದಿಯು ಮರುದಿವಸ ಮಂಚಾನೆ ನವಾಬನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ತಪ್ಪನಾದನು. ಅವನು ಇದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರನೇ ಮೂಲ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನ ಶೋಧ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಮನೋಹರನ ಶೋಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ನಶಿತನ ಸಿಟ್ಟು ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಂತೆ ಒಲಿಷ್ಠ ತರುಣರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಅವನು ೨ ನೂರು ಜನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಂದಿನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಜೋನಾಬಖಾನನೂ ಇದ್ದನು. ನಶಿತನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಿ?” ಎಂದನು.

ಗಣೇ—ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರ ಹುಕುವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಭೆಗೆ ಬಂದೆನು.

ನಶೆ—ಏನು ಕೇಳಿರುವಿ?

ಗಣೇ—ನಿರಪರಾಧಿ ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವಿರೇನು?

ನಶೆ—ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿನಗೇನಧಿಕಾರವು?

ಗಣೇ—ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಯು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ.

ನಶಿ—ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಿಯಾ? ಹುಲಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯೇ ?

ಗಣೇ—ನವಾಬರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಲು ಯಾಕೆ ಸಂಕೋಚ ಪಡುವಿರಿ?

ನಶಿ—ಹೀಗೋ? ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ಕೇಳು. ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಿಂದೂ ಗೃಹದಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ತರುಣರನ್ನು ತಂದು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುವೆನು ಈ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ನೀನೂ ಸಹ ಬಾಧ್ಯನು. ತಿಳಿಯಿತೆ? ನಾನು ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ನೊರಜಿನಂತೆ ಭಾವಿಸಿರುವೆನು.

ಗಣೇ—ಅವರ ಅಪರಾಧವೇನು?

ನಶಿ—ಅಪರಾಧವು ಅವರದಲ್ಲ; ನಿನ್ನದು.

ಗಣೇ—ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ಆ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಿಗೆಕೆ?

ನಶಿ—ನಿನಗೂ ಶಿಕ್ಷೆಯು ದೊರೆಯುವದು; ಆದರೆ ಸಧ್ಯಕ್ಕಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ನವಾಬ, ನನ್ನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಡು; ಆದರೆ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಆ ನಿರ್ಬಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಿಡಿಸಬೇಡ.

ನಶಿ—ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾನಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಹೇಳು.

ಗಣೇ--ನವಾಬ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವದಾನವನ್ನು ಬೇಡುವೆನು. ನಿನಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಡ.

ನಶಿ—ಆ ಅಶಾಂತಿಯ ಭಯವು ನನಗಿಲ್ಲ.

ಗಣೇ—ಸುಲ್ತಾನ, ಹಿಂದುಗಳ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಬೇಡವೆಂದು ಅಂತಃಕರಣವೂರ್ವಕ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನೂರಾರು ವರ್ಷ ಈ ಗೌಡ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇ ಆಳು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಚಿರಕಾಲ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನು. ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲ.

ನಶಿ—ರಾಜಾ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಗಣೇ—ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಪನಂಬಿಗೆಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು; ಆದರೆ ನಿರಪರಾಧಿಗಳ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಬೇಡ.

ನಶೀತನು ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಎದ್ದು ಬಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮಾತು ನಿಜವು. ಯಾರು ಪಠಾಣರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರ ಪೀಡೆಯು ಅನುಚಿತವು.”

ನಶೀತನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ—“ಜೋನಾಬಖಾನ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಯೋಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.”

ಜೋನಾ—ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಚಿಂತಕರಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅಧಿಕಾರವಿರುವದು.

ನಶೀ—ಹಿತಚಿಂತಕರಿಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರವಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ನಿನ್ನಂಥ ಕಾಫರ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲವೂ ಆ ಅಧಿಕಾರವು?

ಜೋನಾ—ನವಾಬ, ನನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಪಮಾನ ಮಾಡು; ಬೇಕಾದರೆ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸು; ಆದರೆ ಪಠಾಣರ ಕೀರ್ತಿ-ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಕುಂದು ತರಬೇಡ.

ನಶೀ—ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರಮಾಡಿರುವೆನು. ನೀನು ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ದರಬಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು!!

ಜೋನಾಬಖಾನನು ದರಬಾರದಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದನು. ನವಾಬನು ಇಂದಿನ ದರಬಾರವು ಬರಬಾರವು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎದ್ದು ಸಂತನು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಆಗಲೂ ಸಹ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ—“ನವಾಬ! ನವಾಬ!! ದೇಶದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಾಂಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸ ಬೇಡ. ಇನ್ನೂ ಸಮಯವಿರುವದು. ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ಬಖ್ತಾಯರ ಖಿಲಜಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಪಠಾಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಬದ್ದು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಬೇಡ,” ಎಂದನು. ನವಾಬನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ದರಬಾರದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಟನು.

(೩೮)

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ—“ಹಿಂದುಗಳೇ, ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರುವದು ರಾಜದ್ರೋಹವು. ಕಾರಣ ಮನೆಗೊಬ್ಬ

ರಂತೆ ಹಿಂದುಗಳು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇದರಂತೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಹಿಂದೂ ತರುಣರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರಹತ್ತಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನವಾಬನಿಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾರಾಗೃಹವು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತು. ಹೆಚ್ಚಾದ ಜನರನ್ನು ಗುಂಪು ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಕಾವಲುಗಾರರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಇಡಹತ್ತಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಊರ ಹೊರಗಿನ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನಜರಬಂದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತನೋಡಿದತ್ತ ಹಿಂದೂ ತರುಣ ಕೈದಿಗಳೇ ಕಾಣಹತ್ತಿದರು!

ಅಂದುಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು. ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಫಿರೋಜಾಬಾದ ರಾಜಧಾನಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಂದೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಪ್ತದುರ್ಗದಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಸೈನಿಕರಿಂದ ತುಂಬಿದ ನಾವೆಗಳು ಬರಹತ್ತಿದವು. ಬಂದ ಜನರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹ ಗದ್ದಲ ಮಾಡದೆ, ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಹತ್ತಿದರು. ಸುಮಾರು ೧೦-೧೨ ಸಾವಿರ ಜನ ಸೈನಿಕರು ಬಂದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬರ್ಚಿ, ಕತ್ತಿ, ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೆಲವು ನಾವೆಗಳೂ ಬಂದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂ ತರುಣರ ಸಲುವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದರು.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಶಿತನು ಗುಪ್ತಚರರ ಮುಖದಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಸೈನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಮಿನಾರಖಾನನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಿನಾರಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಾರರು ಬಂದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರುವದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನವಾಬನು ಮಿನಾರಖಾನನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದನು. ಮಿನಾರಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕನು ಬಂದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಕಾರಾಗೃಹವನ್ನು ಒಡೆದು, ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ನಶೆರಿತನು ಗಾಬರಿಯಾದನು. ಪಟ್ಟಣದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಕೋಲಾಹಲವು ಅರಮನೆಗೆ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿತು. ಬರಬರುತ್ತ ಆ ಗದ್ದಲವು ಊರ ಹೊರಗೆ ಸಹ ಕೇಳಬಂತು. ಆಗ ನವಾಬನ ಅರಮನೆಯ ವಾಳಿಗೆ ಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೀರಿಕ್ಷಿಸಹತ್ತಿದನು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಜನರ ಚೀತ್ಕಾರವು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅಮುವಾಸೆಯ ಕತ್ತಲಾದ್ದರಿಂದ ಏನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಮಿನಾರಖಾನನ ಕಡೆಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಸೇವಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಅರಮನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಅವನು ಬರಲು, ನವಾಬನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—“ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಸೈನ್ಯವೆಷ್ಟಿರುವದು?”

ಕಾವಲು—ಎರಡು ಸಾವಿರ.

ನಶೆ—ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆಯಷ್ಟೇ?

ಕಾವಲು—ಸರಕಾರ, ಕೇಳಿರುವೆನು.

ನಶೆ—ಅವರು ಈಗ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದರೆ?

ಕಾವಲುಗಾರನು ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ನಕ್ಕನು. ಆಗ ನಶೆರಿತನು—ಇದು ನಗುವ ಸಮಯವಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಸೇನೆಯಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ತರುಣ ಬಂದಿಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ಆ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತುವ ಸಂಭವವಿರುವದು.

ಕಾವಲು—ಆ ಜನರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಬೇಕಲ್ಲ; ನೀವು ಚಿಂತಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ತಗಣಿ-ಚಿಕ್ಕಾಟಗಳಂತೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದು ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಿಂದ ನವಾಬನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಇದಲ್ಲದೆ ಮಿನಾರಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಸೇವಕರಿಂದ ಸುದ್ದಿಯೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಮಿನಾರಖಾನನು ನವಾಬನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದನು. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಸುಯ್ ಸುಯ್ ಎಂದು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯು ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲಾಗಹತ್ತಿತು. ಅವು ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತವೆಂಬದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಹೋಗು

ವನು ಕಠಿಣವಾಯಿತು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಸೈನ್ಯವು ಅರ್ಧರೀತಿ ಹೆಚ್ಚು ನಾಶವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ವಿನಾರಖಾನನು ಉಳಿದ ಸೈನ್ಯ ಸಹಿತ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ವಿನಾರಖಾನನು ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಹಿಲಾಲುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಈ ಸಾರೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೊರಟನು. ವಿನಾರಖಾನನು ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ದಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸ ಹತ್ತಿದನು. ಅವನು ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಮತ್ತೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಅವನು ಸುತ್ತಲೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು, ಹಿಂದೂ ಜನರು ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಾರೆ ಹಿಂದುಗಳು ಗುಪ್ತವಾಗಿರದೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ-ಬರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಠಾಣರು ಶೂರರಾದರೂ ವೈರಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ವಿನಾರಖಾನನು ೪-೫ ನೂರು ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋದನು. ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿನಾರಖಾನನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳಗಾಗುವ ತನಕ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಮರು ದಿವಸ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ಯದುನಾರಾಯಣನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದು ಕಿಲ್ಲೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿನಾರಸ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ನವಾಬನ ಸೇವಕರು ನಡುವೇ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ನವಾಬನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯು ತಿಳಿಯಲು ಮಾರ್ಗವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧ ತಾಸಿನ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಿಂದೂ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಅರಮನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಈ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವು ಯುದ್ಧವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಉಳಿದವರು ಕತ್ತಿ, ಬರ್ಚಿ, ತ್ರಿಶೂಲ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅರಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಮುರಿದು ಒಳಗಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪಟಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಆ ಅಂಗಳವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಲೆ ನವಾಬನ ಎರಡು ಸಾವಿರ ನುರಿತ ಸೈನಿಕರು ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆಗ ಗಣೇಶ ನಾರಾಯಣನು ಬಲಗಡೆಗೆ ಬಾಣ ತ್ರಿಶೂಲಬರ್ಚೆಯ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಎಡಗಡೆಗೆ ತನ್ನ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರ ಹಿಂದೆ ಲಾಠಿಯ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದನು.

ಹಿಂದೂ ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಠಾಣರು ಅಂಜದೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಲಗಡೆಗೆ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಸೈನ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ತೀವ್ರ ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಆ ಕಡೆಗೆ ಎರಿ ಹೋದರು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಇದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವೈರಿಗಳು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಿನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಸೈನ್ಯವು ಒತ್ತರದಿಂದ ಅಪರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪಠಾಣರ ನಾಶವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಆಗ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಿತು; ಆದರೆ ಆಗ ಮಾಡುವದೇನು? ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಿಂದೂ ಜನರು “ಗಣೇಶನಾರಾಯಣಮಹಾರಾಜಕೀಜಯ! ಭಾರತ ಮಾತಾಕೀ ಜಯ!” ಎಂದು ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತ ಪಠಾಣರ ಕೊಲೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲು, ಆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಣದೆ ಅಡಗಿ ಹೋದರು. ಪಠಾಣರು ನಾಮಶೇಷವಾದರು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನಶಿರಿತನ ಶೋಧ ಮಾಡಲು ಅವನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ಅರಮನೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ನಶಿರಿತನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗವು ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ನಶಿರಿತನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಶಿರಿತನು ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಹೋಗುವಾಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ —“ಆಯ್ಯೋ! ನಾನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ತರುಣರನ್ನು ತಂದು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಾಕಿದ್ದು ಮೂರ್ಖ ತನವೇ ಸರಿ! ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯೇ ನನಗೆ ಮುಳುವಾಯಿತು!” ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟನು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಭಂಡಾರವನ್ನು

ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ ಧ್ವಜ ಪತಾಕೆಯು ಹಾರಾಡಹತ್ತಿತು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅರಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಹಿಂದೂ ಜನರು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದ್ದರು. ನೋಡಿದತ್ತ ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹವೇ ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಅವನು ಮುಖ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಕೋಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದನು. ಪಠಾಣರ ಅರ್ಥಚಂದ್ರಾ ಕಾರದ ನಿಶಾನೆಯು ಕಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರ ಯದುನಾರಾಯಣನು ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯ ದಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಗದ್ದಲವೇನೂ ತೋರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಠಾಣರು ಯದುನಾರಾಯಣನ ಮೇಲೆ ಬಿಳುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಕುಮಾರನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು.

(೩೯)

“ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ.”

“ಕಿರಣಬಾಲೆ, ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಲಾರೆನು. ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ದೇವಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.”

ಕಿರಣಬಾಲೆ—ನಾವು ಈಗ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆವು. ಎದುರಿಗೇ ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನ (ವ್ಯಾಕುಲಸ್ವರದಿಂದ)—ಇದೇ ದೇವಿಯ ಮಂದಿರವೇನು? ಅಹಹ! ನಾನು ಹಿಂದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಈ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಪಟಾಂಗಣವನ್ನು ಹಿಂದೂ ರಕ್ತದಿಂದ ಕಲಂಕಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಈಗ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಯೂ ದೇಶದ್ರೋಹಿಯೂ ಆದ ನಾನು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಆ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವೆನು, ಎಂದಂದು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಆ ಪಟಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡುತ್ತ ಶೋಕ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಶೋಕದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತವಾದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ಧೂಳಿಯನ್ನು ಮೈ ತುಂಬ ಸವರಿಕೊಂಡನು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಂದು ಕಾಲು ಸಹ ಮುರಿದಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ— ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಧನ, ಕನಕ, ಕಾಂತಿವಿಹೀನನಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿ ತಿರುಗಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಮನುಷ್ಯನು ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಅವನು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಿ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಪೀಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಊರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲು, ಇವರು ಅವನನ್ನು ಒಳತಾಗಿ ತಳೆದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಬರಿಕೊಟ್ಟು ಈತನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಜನರ ಬಡಿತದಲ್ಲಿ ಅವನದೊಂದು ಕಾಲೂ ಮುರಿಯಿತು. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಕಿರಣಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಕಿರಣ ಬಾಲೆಯು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳು ಆ ಕುಂಟನೂ ಕುರುಡನೂ ಆದ ಗಂಡನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ತರುಣನು ಕಿರಣಳ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಹೋಗಲು, ಅವಳು ಕೋಲಿಸಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದಳು. ನಂತರ ಅವಳು ತನ್ನ ರೂಪವು ತನಗೆ ಮುಳುವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಬಿಸಿ ಬೂದಿ, ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಲೆಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಒಂದು ದಿವಸ ಅವಳು ಪತಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅವನ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು—“ಕಿರಣ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಿರಣ—ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಉಣ್ಣೆ ಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೇನು ಉಳಿದಿರುವುದು?

ಕಿರಣ—ನಿಮ್ಮ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕುಳಿದದ್ದನ್ನೇ ಉಣ್ಣುವೆನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಆದಷ್ಟಿರುವುದು? ಅಷ್ಟರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೇಗೆ ತೂಬೀತು.

ಕಿರಣ—ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು.

ಕಿಶೋರಿ—ಕಿರಣ, ನನ್ನ ಎಂಜಲು ತಿನ್ನಬೇಡ. ನಾನು ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಿರುವೆನು.

ಕಿರಣ—ನಾನೂ ಮುಸಲ್ಮಾನಳು.

ಕಿಶೋರಿ—ಅದು ಹೇಗೆ?

ಕಿರಣ—ಪತಿಯ ಧರ್ಮವೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧರ್ಮವು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನಿಗೆ ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಪತ್ನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ದೇವೀಕೋಟಿಯ ದೇವೀ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ದೇವೀ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು.

(೪೦)

ಒಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಕಿಲ್ಲೆಯು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕೈವಶವಾಗುವ ಲಕ್ಷಣವು ತೋರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಫಕೀರನೊರ ಕುತುಬ ಉಲ್ ಅಲಮನು ಸೈನ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನವಾಬನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಒರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಇನ್ನು ತಡಮಾಡಿದರೆ ತಾನು ನವಾಬನ ಮತ್ತು ಫಕೀರನ ಸೈನ್ಯದ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕು ಗಾಸಿಯಾಗಬೇಕಾದೀತೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗೆ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಆನೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ರಾಜಾ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹತ್ತರ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಆನೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೆರೆ ಕುಡಿಸಿ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆನೆಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಲಿಕ್ಕಿ-ಲಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕೀಲಿಗಳು ಸಡಿಲವಾದವು. ಅದರಿಂದ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರವು ಮುರಿದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಆಸ್ಪದ ದೊರೆಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಿಂದ ನಶಿರಿತನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡಹತ್ತಲು, ಕೋಟಿಯ ೨ನೇ ಸುತ್ತಿನ ಹತ್ತರ ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನಿಗೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನಿಗೂ ಬಲವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿತ್ತು. ಹಿಂದುಗಳು ಎಷ್ಟು ವೀರತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು—“ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಹಿಂದು

ಗಳೇ, ಈ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ ಪಠಾಣರ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದರೆ ತೀರಿತು. ಗೌಡ ಸಿಂಹಾಸನವು ನಿಮ್ಮದೇ" ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು—ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬಂಧುಗಳೇ, ನಿಮಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲು ಮಾರ್ಗ ವಿಲ್ಲ. ನೋಡಿರಿ, ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಬಂದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿರುವ ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಹಾರ ಮಾಡದ ಹೊರತು ನಿಮಗೆ ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಮರಣವು ಅಥವಾ ಜಯವು ಎರಡರಲ್ಲೊಂದು ಆಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಇಬ್ರಾಹಿಮಖಾನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದ ಹೊರತು ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿಯುವದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಭಾವಿಸಿದನು. ನಂತರ ಅವನು ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಖಾನನ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ—“ಖಾನಸಾಹೇಬ, ನಾನು ದೇವೀಕೋಟೆಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಷ್ಟೇ” ಎಂದನು.

ಇಬ್ರಾಹಿಮ—“ಎನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವಿರಿ ?”

ಗಣೇಶ—“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ನಾನು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು”

ಇಬ್ರಾ—“ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ತೋರಿಸಿದ ಉದಾರ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮೋಹಿತ ನಾಗಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೆನು.”

ಗಣೇ—ಖಾನಸಾಹೇಬ, ಈಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಶಕ್ತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ, ಎಂದು ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಮೇಲೆ ಎರಿ ಹೋದನು.

ಇಬ್ರಾ—ರಾಜಾ, ಆ ಯುದ್ಧವು ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇತ್ತು; ಆದರೆ ಈಗ ರಾಜ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿರುವದು.

ಗಣೇ—ಖಾನಸಾಹೇಬ, ರಾಜ್ಯವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಧನ-ಮಾನ-ಧರ್ಮಗಳ ನಾಶದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವೆವು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಬಲಿಷ್ಠರೋ ರಾಕ್ಷಸರು ಬಲಿಷ್ಠರೋ ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ, ಎಂದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಹೊಡತದಿಂದ ಗಣೇಶನಾರಾಯನ ಖಡ್ಗವು ತುಂಡಾಗಿ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು—“ರಾಜಾ, ನೋಡು; ಯಾರು ದೇವತೆಗಳು?” ಎಂದನು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಶೂಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ—“ಇಬ್ರಾಹಿಮ, ಇದರಿಂದ ನೀನು ಪಾರಾದರೆ ಪಠಾಣರಲ್ಲಿ ಶೂರ ರಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆನೆ” ಎಂದು ಒತ್ತರದಿಂದ ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದನು. ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು, ಅವನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಕೂಡಲೆ ಪಠಾಣರ ಸೈನ್ಯವು ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ಓಡಹತ್ತಿತು. ಹಿಂದುಗಳು ಜಯಜಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದರು!

ನಶೀತನು ಕಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದನು. ಇನ್ನು ಪಠಾಣರಿಗೆ ಬರುವು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತನು ಕೆಳಗೆ ಬಂದು—“ಇನ್ನೇಕೆ ಈ ರಾಜಮುಕುಟವು?” ಎಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಿನಾರ ಖಾನನ ಶೋಧ ಮಾಡಿಸಲು, ಅವನು ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ನವಾಬನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಸಂಖ್ಯೆ ಹಿಂದೂ ಜನರು ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಪಠಾಣನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಬೇಡಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡಿಸುತ್ತ ನಿರಾಯುಧನಾಗಿ ಬರೆಗಾಲಿನಿಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಪಠಾಣನು ಹಿಂದೂ ಜನರೆದುರಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು; ಮತ್ತು ಅವನು—“ಎಲೈ ವೀರ ಪಠಾಣರೇ, ಯಾವನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಸಾಯುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ದೊರೆಯುವದು. ವೀರ ಸ್ವರ್ಗ ಬೇಕಾದವರು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬನ್ನಿರಿ, ಎಂದು ಒಸರುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಓಡುತ್ತ ಹೊರಟವನು ಜೋನಾಬಖಾನನು. ಮೂರ್ಖನಾದ ನಶೀತನು ಅವನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದನು. ಹಿಂದುಗಳು ದುರ್ಗದ್ವಾರವನ್ನು ಮುರಿದು ದುರ್ಗವನ್ನು ವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಜೋನಾಬಖಾನನು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಆವೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಮುರಕೊಂಡು ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನ ಆವೇಶವನ್ನು ನೋಡಿ ಓಡುವ ಪಠಾಣರು ನಿಂತರು. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಆನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಶಿರಿತನು ತನ್ನ ಪಠಾಣ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು—“ಸೈನಿಕರೇ, ನೀವು ಓಡಿ ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ? ನಾಲೂಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿರುವರು. ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಓಡಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಿಂದುಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದುವದಕ್ಕಿಂತ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವದೇ ಲೇಸು. ಕಾರಣ ಜೋನಾಬಖಾನನ ಹಿಂದೆ ನಡೆಯಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಪಠಾಣರು ಜೋನಾಬಖಾನನ ಹಿಂದೆ ನಡೆದರು. ನವಾಬನೂ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟನು. ಜೋನಾಬಖಾನನು ಹೋಗುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದುವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಆಗ ನವಾಬನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಬ್ಬರು ಪಠಾಣರು ಜೋನಾಬಖಾನನ ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಡಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ನಶಿರಿತನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಜೋನಾಬಖಾನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು—“ಜೋನಾಬಖಾನ ಸೇನಾಪತಿಯೇ, ನೀನು ನನಗೆ ತಂದೆಯ ಸವಾಸನು. ಮಗನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ”ಂದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನಿಗೆ ನವಾಬನ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ವೇಗದಿಂದ ಹಿಂದುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಹಿಂದುಗಳೆದುರಿಗೆ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಏನು ಮಾಡುವನು? ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಖಡ್ಗವು ಮುರಿದುಬಿತ್ತು. ಆಗ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಸೈನಿಕನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪರಶುವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸಂಹಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಚಿಗರೆಗಳ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಹುಲಿಯು ಹೊಕ್ಕಂತಾಯಿತು! ಅವನ ವೀರಾವೇಶಕ್ಕೆ ವೀರ ಯದುನಾರಾಯಣನೂ ದಿವಾಣನರಸಿಂಹನೂ ಹಿಂಜರಿದರು.

ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ದೂರದಿಂದ ಜೋನಾಬಖಾನನ ಶೂರತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಅವನೆದುರಿಗೆ ಬಂದನು; ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಸೇನಾಪತಿಸಾಹೇಬ, ನಾವು ಮನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಂಥ ಶೂರರು

ನಿರಪ್ಪ ಧಾರಿಗಳಿದ್ದಾಗ ಕೊಲ್ಲುವದು ನೀ ರಥಮವಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ರುವೆವು. ನೀವು ಈ ಕವಚ-ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಕೊಡಕೊಡನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು—“ಗಣೇಶನಾರಾಯಣ, ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ರೂಢಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಷ್ಕಂಟಕ ಮಾಡಿಕೋ,” ಎಂದನು.

ಗಣೇ—ಅಸ್ತ್ರಹೀನನೂ ನಗ್ನದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ನೀರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು ಪೌರುಷವಲ್ಲ.

ಜೋನಾ—ಬರೇ ಗರ್ವದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರುಷವಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಕೂಡಲೆ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಆನೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಖಡ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒರೇ ಕುಠಾರವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆದುರಾದನು. ಜೋನಾಬ ಖಾನನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ರಕ್ತವು ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ದೇಹವು ಕವಚದಿಂದ ರಕ್ಷಿತವು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಕವಚವನ್ನೂ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು.

ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರಿರ್ವರೂ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಣಶೂರರು ಆಗ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಯುದ್ಧವು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಿತು; ಯಾಕಂದರೆ ದಣಿದಂಥ ಜೋನಾಬ ಖಾನನ ಕುಠಾರವು ಮುರಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಜೋನಾಬಖಾನನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರಗಳೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಪಠಾಣರ ಪತಾಕೆಯು ಇನ್ನೂ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಜೋನಾಬ ಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಮಿತ್ರಾ, ಜೋನಾಬಖಾನ, ಭಾಯೀ, ಈ ಕುಠಾರವನ್ನು ಹಿಡಿ” ಎಂದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕುಠಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮಡಚಿ ಎದೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು:—“ಬಂಧೂ, ಜೋನಾಬಖಾನ, ನನ್ನ ಸಂಹಾರಮಾಡು. ನನ್ನ ಮರಣದಿಂದ ಒಂದು

ಕ್ಷಣವಾದರೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿ. ಅದೇ ನನಗೆ ಆನಂದವೆಂದನು.

ಜೋನಾಬಖಾನನು ಆ ಕುಠಾರವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಂಡು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಕಡೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಅವನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿಂದ ಒಂದೇಸವನೆ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವು. ಬಾಯಿಂದ ಒಂದೂ ಮಾತಿಲ್ಲ. ಸಂತರ ಜೋನಾಬನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಪತಾಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಸಂತರ ಎಚ್ಚರದಿಟ್ಟು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು!

(೪೧)

ಅಂದು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುವದರೊಳಗೆ ಫಿರೋಜಾಬಾದ ಪಟ್ಟಣದ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ ಪತಾಕೆಯು ಶೋಭಿಸಹತ್ತಿತು. ಮನೋಹರನು ಕಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಕೋಟೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯವಿತ್ತು.

ಕಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿಂದ ಪಠಾಣರಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಉತ್ತರದ ಅಡವಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಮನೋಹರನು ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಪಠಾಣರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಕಳ್ಳರದೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದ ಕಾಲೀ ಚರಣನೆಂಬುವನಿಗೆ ಲಂಚವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಶಿರಿತನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನೋಡಿಸುತ್ತ ಮನೋಹರನು ಕುಳಿತ ಕಡೆಗೆ ಬರಹತ್ತಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮನೋಹರನಿಗೆ ನವಾಬನ ಪರಿಚಯವು ಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಅವನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ನವಾಬನ ಕಡೆಗೆ ಹೊಡೆಯಲು, ಆ ಬಾಣವು ನವಾಬನಿಗೂ ಕುದುರೆಗೂ ಬಡಿಯದೆ, ನವಾಬನ ಹತ್ತರವೇ ಹಾದು ಒಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಬಡಿಯಿತು. ಆಗ ನಶಿರಿತನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಣವು ಬಂದು ನಶಿರಿತನ ಕುದುರೆಯ ಹಣೆಯನ್ನು ಸೀಳಲು ಕುದುರೆಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು.

ಆಗ ಸಶರಿತನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಹಿರಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತು ನಾಲ್ಕೂದಿಕ್ಕಿಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು, ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ನವಾಬನಿಗೆ ಮನೋಹರನ ಪರಿಚಯವು ಹತ್ತಿತು. ಕೂಡಲೆ ಸಶರಿತನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ:-
 “ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕಿಯಾದ ಮನೂ, ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿ?” ಎಂದು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದನು. ಆಗ ಮನೋಹರನು ದೃಢಸ್ವರದಿಂದ:-“ನವಾಬ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಸಹ ಮುಂದಿಡದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆದರ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಿ” ಎನ್ನಲು, ನವಾಬನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು, ಮನೋಹರನ ಒಂದು ಬಾಣವು ಸಶರಿತನ ಬಲಗೈಗೆ ತಾಕಿ ಅವನ ಖಡ್ಗವು ಸೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಕೂಡಲೆ ಮನೋಹರನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡನು. ನವಾಬನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಲು, ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಮನೋಹರನ ಕಡೆಗೆ ಟಕಮಕವೆಂದು ನೋಡಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಮನೋಹರನು:-“ನವಾಬ, ನಾನು ಯಾರೆಂಬುದು ಗುರುತು ಹತ್ತುವದೇ?” ಎಂದನು.

ಸಶರಿತನು (ದೈನ್ಯದಿಂದ)-“ಮನೂ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡು.”

ಮನೋ-“ನಾನು ಮನೋಹರನಲ್ಲ.”

ಸಶಿ-“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಯಾರು?”

ಮನೋ-“ನಾನು ಮಂದಾಕಿನಿಯು.”

ಸಶರಿತ-“ನೀನು ಹೆಂಗಸೆ? ಇದು ಸುಳ್ಳು.”

ಮನೋಹರ-“ಹಾಗಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆ: ಆದರೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವಥಾ ಮಾಡಬೇಡ. ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದೇ ಬಾಣವು ನಿನ್ನ ಜೀವಹರಣ ಮಾಡುವದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮೈಯೊಳಗಿನ ಒಂಗಿ, ಚಾಕೀಟು-ಹಾಗೂ ಇ ಜಾರ ಮತ್ತು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪೇಟಾವನ್ನು ಜಿಜ್ಞೆಸು ಒಳಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷವಿದ್ದು, ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಉದ್ದ ಪೇಟಾದಿಂದ ಅವಳ ಕೂದಲುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದವು. ನವಾಬನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ತಾನು

ಈ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೋಡಿದಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಆತನಿಗೆ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಕೆಳಗಿಡದೆ:—“ನಶಿರಿತ ಶಹಾ, ಈಗ ನನ್ನ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವೇ? ಈ ವೇಷವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೋಡಿದ ಸ್ಮರಣೆಯಾಗುವದೇ? ಈ ನನ್ನ ಹರಕ ಸೀರೆ-ಕುಪ್ಪಸಗಳು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೇ? ನವಾಬ, ಹಿಂದಕ್ಕೊಂದು ದಿವಸ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಂದೀನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಪಾಪಕರ್ಮಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ..”

ನವಾಬನು ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ:—“ಗುರುತು ಹತ್ತಿತು. ನೀನು ಅವಳೇ ಏನು?” ಎಂದನು.

ಮಂದಾಕಿನಿ:—“ಹೌದು; ನಾನೇ ಅವಳು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿ ಕೊಂಡ ಆ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪುತ್ರಿಯು ನಾನೇ!! ಎಲೈ, ಮದಾಂಧ ನಾದ ಸುಲ್ತಾನನೇ, ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವೆಂದರೆ ಆಟದ ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನೀನು ನನ್ನ ಸತೀತ್ವಭಂಗದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದೇ ನೀನು ಈಗ ಆ ಕ್ಷುದ್ರ ಅಬಲೆಯಾದ ಬಾಲಿಕೆಯ ಎಂದು ರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಫಲಿತವು ಈಗ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವದು. ತಿಳಿಯಿತೇ?” ಎಂದಳು.

ನಶಿರಿತನು—“ಮಂದಾಕಿನೀ, ನಾನು ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಾನಹಾನಿಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿರುವೆನು.” ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಧೈರ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ಗಂಭೀರತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು, ಅವಳು ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ—“ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಷ್ಟೇ ಮಾಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ? ನೀಚಾ! ನನ್ನ ತಂದೆ ಯನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿ ಕೊಂಡದ್ದು ಪ್ರಯತ್ನವೇ!! ನೀನು ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಭಾವಿತ ಪತಿಯು (ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಗಂಡನು) ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಇಡೀ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೇ ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ!! ಹೀಗಿದ್ದು, ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೊಗಳುತ್ತೀಯಾ?”

ನಶಿ—ಮನೋಹರ; ಅಲ್ಲ ಮಂದಾಕಿನೀ, ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಕ್ಷಮೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೂ ಕುಲಕಲಂಕ ನಾವು ಆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಸೇಡು! ಸೇಡು!! ಸೇಡು!!! ಇದೇ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಅಂತಿಮ ಧೈರ್ಯವು! ಎಂದು, ಕಾಲೀಚರಣನನ್ನು ಕೂಗಿದಳು.

ಕೂಡಲೆ ಕಾಲೀಚರಣನು ಬಂದನು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:—“ನಾನು ಈಗ ಇವಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ನವಾಬನಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭವಾಗುವದೆ”ಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಗೌಡರಾಜ್ಯದ ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡುವ ಸಾಹಸವು ಅವನಿಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ನವಾಬನ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕಾಲೀಚರಣನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆಗ ಮಂದಾಕಿನಿಯು ನಿರುಪಾಯಳಾಗಿ, ಕಡೆಯ ಉಪಾಯವೆಂದು ತ್ರಿವುರಾದೇವಿಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹೆಸರು ಕೆತ್ತಿದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು; ಕಾಲೀಚರಣನಿಗೆ ಓದು-ಬರಹ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನ ಹೆಸರಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ವಿನಯದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ—“ಎಸಸ್ಪಣೆ?” ಎಂದು ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ನವಾಬ—“ಕಾಲೀಚರಣ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುವೆನು. ಜಹಗೀರುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನು, ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡು.” ಎಂದು.

ಕಾಲೀಚರಣ—ನವಾಬಸಾಹೇಬ, ನಿಮ್ಮ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ನನಗೆ ಹಿಂದೂ ರಾಜನ ಆಪ್ಪಣೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅವನ ಕೈ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು.

ನವಾಬ—ಮಂದಾಕಿನಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ.

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಂದೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ನವಾಬ—ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವಿ?

ಮಂದಾ—ಅದು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನಗೇ ತಿಳಿಯುವದು.

ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಅವನನ್ನು ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಉಪವನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಆ ಸುಂದರವಾದ ಉಪವನವು ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ನವಾಬನನ್ನು ನೋಡಿ—“ನವಾಬ, ನನ್ನ ಈ ಅಮಂಗಳಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣನು” ಎಂದು ಹೇಳುವದೆಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗಹತ್ತಿತು. ನವಾಬನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ:—“ಈ ಉಪವನವು ಹಿಂದೆ ಕ್ರೈಮ್ಸ್ತನನ್ನು ಕ್ರಿಡಾಭೂಮಿಯಾಗಿತ್ತು: ಈಗ ಇದೇ ನನ್ನ ವಧಸ್ಥಾನವಾಗುವದೋ ಏನೋ?” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ:—“ಮಂದಾಕಿನಿ, ನಿನಗೆ ಇದರ ಹೊರತು ಅನ್ಯ ಸ್ಥಳವು ಇದ್ದಿಲ್ಲವೇ? ಇಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ವಧಮಾಡುವಿಯೇನು?” ಎಂದನು.

ಮಂದಾಕಿನಿ—ಇಲ್ಲ; ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎನಿರುವದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಾಳು ಭಾಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಿಶಾಚಿಯಾದ ಸುಲ್ತಾನನೇ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೀನೂ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನೂ ಕೂಡಿ ದಿವಾಣ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಆ ಹಾಳು ಭಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಿರಲ್ಲವೇ? ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ದರ್ಶನವೂ ಹವೆಯೂ ಬೆಳಕೂ ದೊರೆಯಲಾರವು. ಇದು ವರೆಗೆ ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಸರೆಯಿಟ್ಟು ಪೃಥ ಹೊಂದಿದವರ ಅಸ್ತಿಪಂಜರಗಳೇ ನಿನ್ನ ಸಹಚರರು; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅನುಚರರು ನಿನಗೆ ದಿನಾಲು ಆಹಾರವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವರು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಟ್ಟ ತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಸಿ, ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ನವಾಬನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ:—“ಮಂದಾಕಿನಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದನು.

ಮಂದಾಕಿನಿ—“ಪಿಶಾಚಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯೇ!! ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನೆಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು? ಆಗ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ದಯೆ ಹುಟ್ಟಿತೆ? ನಿರ್ದಯನಾದ ನವಾಬನೇ,

ನನಗೂ ಈಗ ದಯೆಹುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವಳೇ. ಸೇಡು! ಸೇಡು!! ಅದೇ ನನ್ನ ಕುಲದೇವರು.

ಬರಬರುತ್ತ ನವಾಬನು ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗಹತ್ತಿದನು. ಮುಂದೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಅಂಧಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಏನೂ ಕಾಣಿಸದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನವಾಬನ ಸ್ವರವು ಸಹ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಬೆಳತನಕ ಆ ಬಾವಿಯ ದಂಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಳು.

ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಭಾಗೀರಥಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಿಶೋರಿವೋಹನ ನೊಡನೆ ಇರಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳು ಪ್ರತಿದಿನ ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಪತಿಯೊಡನೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಕಂಡಕಿಣ್ಣು—
“ಕಿರಣ, ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಹುಟ್ಟುವ ದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದನು.

ಕಿರಣ—“ಇಲ್ಲ.”

ಕಿಶೋರಿ—ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಕಿರಣ—ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ರೀಮಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಇಲ್ಲಿಯ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವು.

ಕಿಶೋರಿ—ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಜಧಾಸಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡಿ.

ಕಿರಣ—ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಗೇಕೆ?

ಕಿಶೋರಿ—ನಶಿತನು ಈಗ ಗಾಡದ ನವಾಬನಲ್ಲ; ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅರಸನಾಗಿರುವನಂತೆ. ಹಿಂದುವಾದ ಅವನು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ?

ಕಿರಣ—ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ. ನನಗೆ ಆತನ ಸಹಾಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರಿ—ನೀನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸುಖವೇನು?

ಕಿರಣ—ಹಾಗೆನ್ನ ಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ಈಗ ಅನುಭವಿಸುವ ಸುಖವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭವು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ನಿರುತ್ತರನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ನಂತರ:—
 “ಕಿರಣ, ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಅನ್ನು” ಎಂದನು. ಆಗ ಕಿರಣಬಾಲೆಯು:—
 “ನಾನು ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆ” ಎಂದು ನದಿಗೆ ಹೋದಳು. ಆಗ ನದಿಯ ಹತ್ತರ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನಾವು ಇತ್ತು. ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು-ಹರಗೋಲುಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಸಹ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಿರಣಳು:—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ಬಂದಿರಬಹುದು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನದಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಪತಿಯ ಮುಂದೆ ಜೈತನ್ಯದಾಸರ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಅಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ಹೊತ್ತಾಗಲು, ಅವಳು ಪತಿಗೆ:—“ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನೆ” ಎಂದಳು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು:—ಪ್ರಿಯೇ, ಇಂದು ಯಾಕೋ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು:—“ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇಂದು ಬೇಗನೆ ಬರುವೆನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಳು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಭಾಗೀರಥಿಯ ಕಲಕಲ ನಾದವನ್ನೂ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಿಲಿ-ಕಿಲಾಟವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತನು. ಇಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಸುಗತಿಗಳು ಒಂದೊಂದೇ ನೆನಪಾಗಹತ್ತಿದವು. ಆಗ ಅವನ ಹತ್ತರ ಗಿಡದ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಒದರಹತ್ತಿತು. ಅದರ ಒದರುವಿಕೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಅದು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ:—ದೇವರ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಸುಖವಿರಬಾರದೇ? ಎಂದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿವೋಹನನ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು:—
 “ಇಷ್ಟು ಸುಖದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂಬ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂತು. ಕಿಶೋರಿವೋಹನನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬಂದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ತಿರುವಿ:—“ಇದೇನು, ಇದು ಯಾರ ಕಂಠಸ್ವರವು? ಮನೋಹರನ ಸ್ವರವು. ಮನೋಹರ, ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ?” ಎಂದನು.

ಆಗ ಮನೋಹರನು ಮುಂದೆ ಬಂದು:—“ನಾನು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದಿಸಿಂದ ಹೇಳುವೆನು.” ಈಗ ನಿನಗಿರುವ ದುಃಖವೇನು? ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಮನೂ, ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೆಷ್ಟಂತ ಹೇಳಲಿ? ನಾನು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆಕೊಂಡು ಕಂಗಾಲನಾಗಿರುವೆನು. ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿರುವದಲ್ಲವೆ?

ಮನೋಹರ—ನೀನು ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ರತ್ನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಿ.

ಕಿಶೋರಿ—ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ಮನೂ, ಅವಳು ರತ್ನವೇ ಸರಿ; ಅದರೆ. .

ಮನೋ—ಮೂರ್ಖಾ, ಮತ್ತೆ ಅದರಿ ಎನ್ನುವಿಯಲ್ಲ? ಯಾವನಿಗೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಯಂಥ ಸತ್ತಿಯು ಸಿಗುವಳೋ, ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವ ಸುಖಗಳೂ ದೊರೆತಹಾಗೆಯೇ. ಇರಲಿ. ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನ ಆ ಸುಖವನ್ನು ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವೆನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಏನು, ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಅಹಿತವೇ? ಮನೋಹರ, ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮನೋ—ನಾನು ಮನೋಹರನಲ್ಲ; ಮಂದಾಕಿನಿಯು. ಬಹು ದಿನಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಶಿತತಹನೂ ನೀನೂ ಕೂಡಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೃದ್ಧನನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕೆಯು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಭಂಗ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿರುವದೇ? ಅವಳೇ ನಾನು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಂದಾಕಿನಿಯು. ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಪತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲು, ನಾನು ಮನೋಹರನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನಂಥ ನಾಯಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಗೆ ನಿಂತೆನು. ತಿಳಿಯತೇ? ವಾಸೀ!! ನೀನು ನನ್ನ ಈ ಜೀವನದ ಸುಖವನ್ನೇ ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ, ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಕಟ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೂಕಲು ಸಿದ್ಧಳಾದೆನು. ಈಗ ನಿನ್ನ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ನಾನೇ ಕಾರಣಳು. ಇನ್ನೂ ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀನು ಈಗ

ಅನುಭವಿಸುವ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡುವೆನು. ಏಳು, ಸಿದ್ಧನಾಗು, ಎಂದನು.

ಕಿಶೋರಿ—ಮನೋಹರ, ಅಲ್ಲ ಮಂದಾಕಿನೀ, ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು; ನಾನು ಪಾಪಿಯು.

ಮನೋ—ಕ್ಷಮೆಯೇ? ಕ್ಷಮೆಯೆಂದರೆನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ನನಗಿಲ್ಲ. ಸೇಡು-ಸೇಡು, ಇದೇ ನನ್ನ ಮೋಕ್ಷವು; ಸ್ವರ್ಗಸುಖವು; ಎಂದು ಅಂದು, ಸಂಗಡ ಬಂದ ಅಂಬಿಗರಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಅವರು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನದಿಯ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರು.

ನಾವಿಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲು ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ನಾವೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನದಿಯ ದಂಡಿಯಗುಂಟ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು—“ನಾವಿಕರೇ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ. ಅವನು ಕುಂಟನು, ಕುರುಡನು; ನಿಮಗೆ ಅವನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ದಯಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಡಿರಿ, ಎಂದು ದೀನಸ್ವರದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕಿಶೋರಿಮೋಹನನು ಆ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ— “ಕಿರಣ, ನಾನು ಯಾವ ಕಾಲಸರ್ಪವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಹಾಕಿ ಬೆಳೆ ಸಿದ್ಧನೋ, ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದ ಮನೋಹರ, ಅಲ್ಲ ಮಂದಾಕಿನಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಒಯ್ಯುವಳು, ಎಂದು ಚೀರಿದನು.

ಆಗ ಕಿರಣಬಾಲೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ—ಏನು, ಮನೋಹರನೇ? ಮನೋಹರನು ನನ್ನ ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯು. ನನ್ನ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ ಸರ್ಪ ಬಳಗವೂ ಅವಳೇ. ಈಗ ನಾನು ದಿನಾಲು ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಅವಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನು, ಎಂದು ನಾವಿನ ತೀರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಹತ್ತರ ಮನೋಹರನು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಆಗ ಕಿರಣಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಒಮ್ಮೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನಂತರ ಕಣ್ಣು

ತೆರೆದು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ—“ಮಂದಾಕಿನಿ! ಅಕ್ಕಾ!! ನೀನು ಇದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರುವೆ. ತಾಯೋ, ಈಗ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀ? ” ಎಂದಳು.

ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಮಾಡಿ ನದಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಂದೆಯ ಮೃತ ಶರೀರವು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖವೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ತಂದೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಕಿರಣಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ನೀರು ತಾಸೇ ತಾನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹತ್ತಿದವು.

ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ತಬ್ಧವು; ನಾಲಯ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ರೋದಿಸುವು. ಆಗ ನದಿಯೂ, ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳೂ, ಪೃಥ್ವೀ, ಆಕಾಶ, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರು ಸಹ ಆಳುವಂತೆ ಭಾವವಾಯಿತು. ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ರೋದಿಸವೇ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆಗ ಅವಳು—“ಹಾಯ್! ಸೇಡು! ಸೇಡು!!” ಆದರೆ ಕಿರಣಬಾಲೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಮುಂದೆ ಆ ತಾಮಸೀ ಭಾವನೆಯು ನಾಶವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವಳು ಕುದ್ಧ ಸ್ವರದಿಂದ—ತಂಗೀ, ಕಿರಣ, ನಿನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಸೇಡಿನ ಭಾವನೆಯು ನಿರ್ಮೂಲವಾಯಿತು. ನೀನು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ರತ್ನವು. ದೇವರು ನಿನಗೆ ಅಖಂಡ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಲಿ. ಕಿಶೋರಿವೋಹನ, ನನಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನಾನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ—ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅವರೇ ಒಲ್ಲರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರುವೆನು, ಎಂದು ನಾನೆಯೊಳಗಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಕೊಂಡಳು. ಆಗ ನಾವಿಕರು ನಾವನ್ನು ದಂಡೆಗೆ ತಂದರು.

ಕಿಶೋರಿವೋಹನ—ಕಿರಣಬಾಲೆಯರು ಗುಡಿಸಲವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಹು ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಹಗಲುರಾತ್ರಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಮಾರ್ಗ ನೀರಿಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಶೆರಿತನು ಮುಂದೆ ಬಂಗಾಲದ ನವಾಬನಾದನು. ಆತನಿಗೂ ಆತನ ಮಲತಮ್ಮನಾದ ಅಜಿಮನಿಗೂ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಲುವಾಗಿ ರಣಸಂಗ್ರಾಮವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿನ ಯವನರೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನದಿಂದ ನಶೆರಿತನ ಪಕ್ಷವನ್ನೂ ಹಿಂದುಗಳು ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಸಮಭಕ್ತದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಿಮನ ಪಕ್ಷವನ್ನೂ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಹಿಂದುಗಳ ಮುಂದಾಳುವು ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನೇ ಇದ್ದನೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೈವಗತಿಯ ಮೂಲಕ ನಶೆರಿತನೂ ತೀರಿಕೊಂಡನು ಅಜಿಮನೂ ತೀರಿಕೊಂಡನು. ಆದರಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ವುರುಷ ಬಾಧ್ಯಸ್ತರೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಜಿಮನಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ನಶೆರಿತನಿಗೆ ಸಂತಾನವೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಜಿಮನ ಆ ಮಗಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವ ಶಿಶುವೇ ಬಂಗಾಲದ ನವಾಬನಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಆ ಸಿಂಹಾಸನವು ಬರಿದಾಗಿದ್ದರೂ ಗಣೇಶನಾರಾಯಣನು ಅದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆರೋಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಭಾವಿ ನವಾಬನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರ ನಡಿಸಹತ್ತಿದನು. ಇದಲ್ಲವೆ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವು?

ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು.

ಐತಿಹಾಸಿಕ

ಅಲ್ಲಾಯೊ ಆಕಬರ ೧೦ ಆಣೆ. ಅಡಮುಟ್ಟೆ ಸಿಪಾಯಿ ೬ ಆಣೆ. ಅಮಾತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸ ೬ ಆ. ಆತ್ಮಬಲಿ ೧ ರೂ. ಈಶಸಂಕಲ್ಪ ೧೪ ಆ. ಸಚ್ಚಮ ನಾಯಕ ೧೨ ಆ. ಕುಣಕ್ಕಾ ೨ ರೂ. ಗಜಪತಿ ಸ್ಮಾರಿಗಪರಣ ೧-೪-೦ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಅಭ್ಯುದಯ ೧ ರೂ. ಚೋದ್ಯವುರದ ಚೋಜಿಗರಾಯ ೨ ರೂ. ಜಕಣಾಚಾರ್ಯ ೧೪ ಆ. ತಾಯಿನಾಡು ೧ ರೂ. ದೈವ ಸಂಕಲ್ಪ ೧೪ ಆ. ದಳವಾಯಿ ಸಾತನಾಮಿ ೪ ಆ. ನರವೀರ ಕಾಶೀಮ' ೧-೪-೦. ಸೇತಾಬಿ ೧೨ ಆ. ಪತಿತೋದ್ಧರಣ ೪ ಆ. ಪ್ರಾಣದಾನ ೩ ಆ. ಪರಮೇಶ್ವರ ೬ ಆ. ಪರಿಣಾಮ ೧-೪-೦. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ೪ ಆ. ಸಿರಂಗಿಗಳ ಉತ್ಪಾತ ೧ ರೂ. ಬಲಿದಾನ ೧-೪-೦. ಮಾತೃಭೂಮಿಗಾಗಿ ೩ ಆ. ರಾಣೀ ಅರೂಣಕುಮಾರಿ ೧ ರೂ. ವಡೆಗಾಂವದ ವಿಜಯ ೧-೪-೦. ರಕ್ತಸಿಂಹನ ೨ ಆ. ವಿನುಲಾ ೧೪ ಆಣೆ. ವೀರಕಾಂತಾ ೧೦ ಆ. ವೀರಕುಮಾರಿ ಕನಕಲತೆ ೩ ಆ. ವೀರರಾಜ ವಿಜಯ ೧೨ ಆ. ಶಕ್ತಿಮಯಿ ೧ ರೂ. ಶಾರ್ಯ ಸಂಜೀವನ ೧೪ ಆ. ಸಿರಾಜುಹದ್ದಾಲ ೧-೪-೦. ಸ್ವಾಧೀನ ಜೀವನ ೨-೪-೦. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ೧೨ ಆ. ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣ ೧೨ ಆ. ಹಂಸಾ ೧-೪-೦. ಹಿಂಮೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಐಕ್ಯ ೩ ಆಣೆ.

(ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿವೆ.)

೧. ಅಮಾತ್ಯನಂದಿನಿ, ೨. ಊರ್ಮಿಳೆ, ೩. ಕಂಕಣಚೋರ, ೪. ಗೆಲುವಿನಕತ್ತಿ
೫. ಚದುರೆ, ೬. ತುಳಸೀದಾಸ, ೭. ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಪ್ರಹಾರ, ೮. ಪರಾವರ್ತನ
೯. ಭಯಂಕರ ಶೇಡು, ೧೦. ಭಾಗ್ಯೋದಯ, ೧೧. ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೆ
೧೨. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸೋಪಾನ.

ಭಿ. ಪ. ಕಾಳೆ,

ಶ್ರೀ ಶಿವಾಚಲ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ,
೩೦೦ ಮದಿಹಾಳ, ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು:—

ಶ್ರೀ. ಗೋ. ಕುಲಕರ್ಣಿ